

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 10 } చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ మార్చి నెల 21-వ తేది శుక్రవారము } No. 196
సంపుటము ౧౦ } కుడికోణాతి నామశాస్త్రము, ఫాల్గునమాస శుద్ధ పాడ్యమి ౧౫. } సంచిక ౧౯౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవంతిది

తలనొప్పిల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును శుద్ధగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పతార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింట నుండదగినది

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు శెటివీధి మదరాసు.

22-3-24 వెలింగుటన్ సినీమా 28-3-24 భారతి

10-8-24 తేదివారము నుండి 28-3-24 తేది శుక్రవారము వరకు
సా. 6-15 గం. ప్రతిరోజు కెండు ప్రకరణములు. రాత్రి 9-30
సా. 7-15 వరకు ఆదివారములందు 3-15 గం.లకు కూడ యూనివర్సల్స్
తలవేరము. 16-3-24 తేది ఆదివారము సా. 6-15
గం.లకు ఆదివారమున శ్రీ రామకృష్ణాశ్రమ విజ్ఞానము ప్రైవేటు
బడును.

డి సోషియల్ బుక్ క్లాసిక్
జాక్ మల్ హాల్ యొక్క ధైర్యసాహస ఆత్మదృఢత
శర్యలను చూచి తృప్తి చెందవలెను.

8,9,10 ఉపభంజన, కడపటివారము, 8 భాగములు
ఇంటిలో నావ సలస్యము, హాస్యముచూపబడును

'భృగు' జ్యోతిష పరిశోధకమండలి

రాజమండ్రి

జ్యోతిషము కన్యకము తేది యిక్కలనున జాతక
శ్రుత్యుధారణవై వజ్రకోమలమలతే సావితరి ప్రజలకు
ఈశాశ్రుతము కన్యకలకు వాస్తవ్యులకు శాస్త్రోక్తాచర్య శేషాంత
ఫలములను బుబుక్షు (వాయుబుద్ధి) ఈమండలివారు సుస్థిర
యున్నవారు.

జాతకమండలి యోగములు 2 సం॥ భవిష్య
తు 1-0-0. సంపూర్ణ జాతకము అశేషసిద్ధాంతగణి
తముతో 15-0-0.

పుట్టినతేది గడియలు స్థలము లేక చక్రము
పంపవలయును. పుచ్చకులకు ఉండుశంకలకు జవా
బు వ్రాయబడును.

వింజమూరి సూర్యప్రకాశశాస్త్రి బి.వ
కై వజ్రలు.

సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతివాంఛమాసాదిని ప్రచురింపబడును

సచిత్రమాసపత్రిక ప్రతిసంచికయందును 3-4

రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో
ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు,
గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక
విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు
కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ	6	0	0
అర్ధసంవత్సరము	"	3	0	0
విడిపత్రిక	"	0	10	0

ప్రస్తుతము పోస్టులు రూపు ప్రకా
రము. 0-2-0, రిజిస్ట్రచార్జి, 0-3-0 తపాలు
చార్జి అధికముగనున్నది. మీరే ముందుగ మణి
యార్దరు కుంపిన ఈఖర్చు తగ్గును. పి. పి. లు పంపి
నచో సొమ్ముమాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ
చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు
సంభవించును.

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0-10-0
స్టాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంప
బాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత
చందాదాల్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహా
యించుకొని తక్కిన సొమ్ము మాత్రము పంప
వచ్చును.

మేనేజరు, భారతి.
తపాలబక్స్ నెంబరు 212 మదరాసు.

మదరాసు అండు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇన్ కార్పొరేటెడ్ యిన్ ఇంగ్లాండ్)
ఇంటర్మీడియట్ క్లాసు మెయిలులో చార్జీలు తగ్గుట
1924 సం॥ మార్చి నెల 1-వ నుండియు. యం. యన్.
యం. రైల్వే ఇంటర్మీడియట్ మెయిలులో ఒంటి ప్రయాణపు
చార్జీలు మెయి 1 కి రూ 0-0-5 నుండి రూ 0-0-5 కు తగ్గించబడును

విలువయైన సామానులు యినాం

ఒక రూపాయకు 2 గ్రాముల బ్లూబ్లాక్ సిగరెట్లకు
కొనుటకు. (ఒక చిల్లెకు 2 బుడ్డుసిగరెట్లను.) ఒకవినివలెనైన
ఫౌంటెన్ కలము ఒక డ్రాపరు, ఒక క్లిప్స, ఒక డబుల్ పోలీసు,
ఒక రబ్బరు. మొదలగువికూడ ఇతరముగా పంపబడును. స్టాం
కొద్దిగానున్నది తక్షణమే ఆర్డరుపంపును.

ఈ త్రవములు ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయవలెను.
THE INDIAN STORE,
15, Nilmone Mitter Street, CALCUTTA.

సక్సన్ దంతచూరము

ఈ చూరము జీవజన్తువులతో తయారు చేయబడినది.
కళ్ళ సంబంధమైన వ్యాధులన్నిటిని పోగొట్టును.
డబ్బి 1-కి 2 అణాలు. డజన్ 1-కి రూ 1-4-0.
టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి,
2 ఎ. ఆలంగాతా పిల్లెనగి, తిరుల్లి క్లెరి, మదరాసు.

అందరును వాడతగిన

మామదనమంజరి టానిక్ మాత్రలు

పిటినివాడులే ఆయుర్వేదము, అందము, ఆరోగ్యము మొ
దలగువిధి వృద్ధియగును, అన్ని రకముల వ్యాధులతో ఎట్టి నీతికూ
లైనను మంచినిజము నిచ్చును 40 మా గల బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1
వైద్యవిద్య కాశులకివాడు వ్రాసిన ఈచిత్రముగా పంపబడును.
రాజవైద్య నారాయణశాస్త్రి శ్రీవతి
37 వైద్యబాబురొడ్డు, మదరాసు.

శర సోదరులు

ఆంధ్ర బాల గాయకులు

అద్భుత ప్రతిభాకాలులు! మహాత్ముని మతస్థులు!

గాత్రగానము-వీణాగానము-ఫిడల్ వాద్యము

ఈ బాలర గాత్రమాధుర్యము వీణానైపుణ్యము ఫిడల్ మాధుర్యము రసికులను సంతోషింపజేసి నోలలాడించ గలదు. ఈ బాల గాయకుల కాస్త్రసమృద్ధిమైన గానవిద్యను శ్రీ విజయవ గరం, బొబ్బిలి, పితాపురం, మందస, చీకటికోట, కురుపాం మొదలగు ఆంధ్రసంస్థానాధీశులు విని ఆనందించి ఆపరిచిరి. అనేక గానసభల యందు పండితులచే సన్మానింపబడిరి. ఈ చిన్ని బాలసంగీతసామర్థ్యమును యీ పాటలు గూడ గుర్తించి ఆనందించి ఆదరించి ప్రోత్సహపరచుచుగాక.

ప్రదర్శనము 1924 వ సం॥

స్వామిమూర్తి శ్రీయుత శ్రీమంతులరావుగారు ఆధ్వర్యతక్రింద జరుపబడును.

1924 మార్చి నెల 22-వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4-ఘం.

టిక్కెట్లు :- రు. 3, 2, 1, స్త్రీలకు రు. 1, ఆ. 8.

మృగంకముగూడ బొంబే, బాంబయి, టిక్కెట్లు దొరకు స్థలములు.

స్వరాజ్య పత్రికాలయము ఆంధ్రపత్రికాలయము

కేరళకుటీరము : ఎస్కూర్, మద్రాసు.

కడపదీన రక్షక సభ వారు

22-3-24 తేదీ శనివారమునాటి కడపలో

రామదాసు నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

రాజశ్రీ, బి.వి.టి. రాఘవచార్యులు, అల్లూరు వి. రామ శర్మచార్యులు గారు, రామదాసుయొక్కయు, కవీంద్రయొక్కయు పాత్రలు ధరించెదరు.

బి. పి. దేవరాజులునాయుడుగారు, బి. పి. వి. యల్. ప్రసిద్ధులు.

ఏలూరు సీతారామాంజనేయ నాటక సమాజము

1924 సం॥ మార్చి నెల 22 తేదీ శనివారం రాత్రి 9-30 ఘంటలకు

ప్రతాపరుద్రీయ నాటకమును

బెజవాడ మారుతీ మోతే నాటకశాలలో ప్రదర్శింతురు

అభినవపాత్, ఆంధ్రసంగీతాధిక బిరుదాంకితులగు శ్రీ యుత స్వల్పారు నాగరాజరావుగారు యంగధర పాత్రమును ధరించెదరు.

ఎడవల్లి సూర్యనారాయణరావు, మేనేజరు

మోతే నారాయణరావు, ప్రెసిడెంటు.

జ్వరహరి

సీసా 1-కి వెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0

జ్వరహరి అయిదుపూటలు నేరించిన పట్టు విడుపు జ్వరములు. చలి పురాణాద్వారములు మొదలగు సమస్త జ్వరములు మానును.

పగుళ్ళకు తైలము

వెల డబ్బీ 1.కి రు. 0-6-0. వి. పి. లో 0-11-0

1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోటీకి 0-5-0 చూడవచ్చు.

అరికాళ్ళు, అరిచేతులు, చర్మము కారకములను, కీళ్ళగలి వలన పగిలి నీరుకారుటయు, జిబ్బపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తైలమును రాచిన పగుళ్ళమీది జిబ్బపొయి మంచివిద్యము రాగలదు. పొట్టపై పియ్యము నయమగును. స్వల్పకాయము. కాలి పగుళ్ళకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగకరము.

అమ్మతంజనం డిబ్బో, మదరాసు - గోల బాయి.

బ్రిటిషు గయానాలో

భారతీయులు

గాంధీమహాత్ముని ప్రకటనము

1920 ఫిబ్రవరి నెల ఒకటవ తేదీన ప్రాయబడిన లేఖ

“ఆ లేఖలోని అభిప్రాయములనిపుడు నేనామోదించజాలను”

“దేశములలో, భారతీయుల నివసించుచున్న 1920 ఫిబ్రవరి నెల ఒకటవ తేదీన నేను వ్రాసిన సంతకము చేసిన లాహోరులోని లేఖ నూనను (ఇత్ర దానినకు 40 వీక్షణ ముద్రులను) గాంధీజీగారి కందజేసిన యొక లేఖను 1923 మార్చి 22 వ తేదీన మరల నిపులముగా ప్రకటించితిని. “గాంధీమహాత్ముని కప్పటికిని యీ విషయమున నిట్టి అభిప్రాయము కలదని యూహించ నవకాము కలదు” అని ఆ లేఖలోని వ్రాసితిని. ఆ లేఖ బ్రిటిషు గయానాలో నుండి వచ్చినది గాక నిపు డా విషయమున నాకుగల అభిప్రాయములను స్పష్టముగా వెల్లడింప జరుగవలెను. మొదట 1920 వ సంవత్సరపు లేఖ నీక్షణ ప్రాయబడినది.

“లాహోరు” 1920 ఫిబ్రవరి నెల ఒకటవ తేదీ

“భారతీయులు స్వదేశమును విడిచి పోవలసిన వారిని నేను ప్రోత్సహించుచు నున్నాను. అభిప్రాయమును తేలికగా లాహోరులోని స్వల్పముగ వ్రాసిన కాలక్షేపమునట్టి ఏకాగ్రతను నేను చేయజాలనని స్పష్టముగా నేను మొదటనే తెలియజేసితిని. భారతీయులు కలపోవుట నా కష్టము. లేదు. నాని యింకను కొంతకాలము వలనకదలి నామోదించినందున భారతీయులు కలన పోవలసిన యొక చట్టమునో ఆభిప్రాయమునో పుట్టింది. ప్రజలకు నిరోధించుటకు మాత్రము నే నంగీకరింపను. దేశములోని విదేశీయులలోను గూడ భారతీయుల కష్టస్థాతిత్వము గారవింపబడలేదు. వారినిగూర్చి దుర్భావము ప్రకటింపబడినది వారిని కాపాడుటవలన. ఇప్పుడు మనకు నిరోధించుటకు ఉత్తమమైన రాజ్యరక్షక చట్ట మున్నట్టియే కలదు. యుద్ధము నుగిసిన అంతనెలల కదిగూడ రద్దీపడిపోవును. అంత కరమైన లైసెన్సు లేకుండ పరివాం దితర దేశములకు పోవలసినది.

బ్రిటిషు గయానాలో రాజకీయ, పురపాలక, వ్యాపార, వాణిజ్య, పారిశ్రామిక సంబంధములలో భారతీయులకుగూడ సమానహక్కు కలదని దృఢముగా నాగ్ధానము చేసివో ప్రస్తుతము దొరతనము ప్రజలను వారి సరిగా చూచుటయేగాక ఎల్లప్పుటిని అటులే జరుగజేయు వారు భూమి విడిచివో, భారతదేశమునుండి స్వదేశీయులను సమయముగా నచటికి స్వచ్ఛగా నివసించునట్టి శరతులకు నాకట్టి ఆక్షేపణయును లేదు.

బ్రిటిషు గయానాలో ప్రభుత్వము ఉదారపద్ధతిలో దురుగుతున్నదనియు, కానన సభలకును మునిసిపల్ కంఘములకును భారతీయులను సభ్యులనుగా ఎన్నుకొనిరియును ఎన్నుకొనుటయందును, ఆక్షేపణనందున్న యితరజాతులవారి కట్టి నాక్కులుగలవో అట్టి నాక్కులన్నియును భారతీయులకు గూడకలవనియును, అచట భారతీయుల భూములను సంపాదించుటకు నాకొక కలదనియును నామనముకము కలిగింది అననెలల అసంతరము జరిగిన ఫలితమును గూర్చి సి. ఎఫ్. ఆంధ్రులుగాడు గాని మరెవరూ భారతీయ నాయకులుగాని నివేదికను పంపు పద్ధతిని కొంతమంది నచటికి పంపవచ్చునని నేను నూదించుచున్నాను. అటుల భారతీయ నాయకు లెవరైన యిండియా ప్రభుత్వోద్యోగుల పరిశీలన మనరము లేకుండ స్వయముగా నచటికి వెళ్లి నివేదికను పంపుటకు తమ కట్టి ఆక్షేపణయు లేదనియు నాకొక వ్యయము లన్నిటినిగూడ ధరించవలయు బ్రిటిషు గయానా నుండినదైన ప్రతినిధులుగూడ వాగ్ధానముచేసిరి. ఇకముందుగూడ నిట్టి స్వాతిత్వము లేవట్టికిని భారతీయుల కిచ్చబడునని భూమి పునరుద్ధరణ అధినేతలకు మంత్రియును గయానా దొరతనము వారును యిండియా దొరతనమువారు భారతజాతీయ నాయకుల కందజేయు పద్ధతిగూడ “సంగీకరించినది” అని ఆ లేఖలోనిపుడు వ్రాయబడినది.

ప్రస్తుతాభిప్రాయము

“ఈ సమకాలీన లేఖను యిప్పటివద్దటికి ప్రమాణముగా చూపుట ఎంతమాత్రమును న్యాయముగాదు. విదేశములలో భారతీయుల స్థితిగతులనుగూర్చి బాగుగా ననుభవముగల సి. ఎఫ్. ఆంధ్రులుగాడు గాని లేక అన్ని నిధులనుపాటికి కుల్యలగునా రింకో కరుణగా నివసించితిని. ఈ కడపదీని ప్రారంభమున

పరిష్కారము భారతీయులను కొందరి నాదేశమునకు పంపవచ్చునను విషయమునకు మూలమే యీ లేఖను ప్రమాణముగా చూడవచ్చును. అట్లు పరిశీలించిన విషయముగూడ భారతీయులకు సంతృప్తి కలిగినవో కగిన కట్టుబాటులనుకార మచట భారతీయులు నివాసమేర్పరచుకొను విషయమున కట్టి ఆక్షేపణయును చేయజూడవలెను. కీ లేఖ ప్రమాణమే యగునని నేనిప్పుడుగూడ నొప్పుకొంటును కాని 1920 ఫిబ్రవరిలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వ పద్ధతినిగూర్చి నాకుండిన అభిప్రాయము లిప్పుడు భూమిగా మారాయనని అంతకు నెలుంగుడును, సంభావనలగు ప్రతిపూలూకభవములకేము కలిగియున్నను ప్రభుత్వమునై నాకప్పటికింకను నమ్మకము భూమిగా తొలగలేదు.

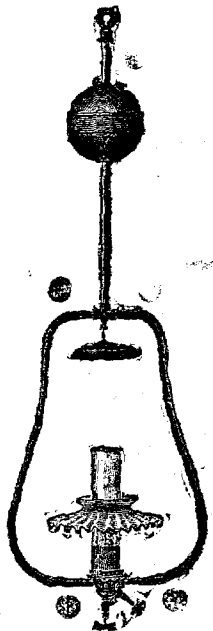
ఇప్పుడన్ననో ఆ ప్రభుత్వ పద్ధతికింద నుద్యోగులుగా నున్నవారుగాని ఆ పద్ధతి నామోదించువారుగాని ఎవరైనను సరే నోటిమాటగా నైన సరే లిఖితముగ నైన సరే ఎట్టి వాగ్ధానములు చేసినను నాకెంత మూత్రమును నమ్మకము కలుగదు. దక్షిణాఫ్రికా తూర్పు ఆఫ్రికా ఫిజీదీవులకు వెళ్లిన భారతీయులను గూర్చి చేయబడిన వాగ్ధానముల నన్నిటినిగూడ భారతీయులకును పాశ్చాత్యులకును పోటీకలిగిన ప్రతి విషయమునందును బ్రతుకు దొరతనము వారును యిండియా దొరతనమువారును గూడ భంగపరచి తనుట కెట్టి సంశయమును లేదు. తూర్పు ఆఫ్రికాలో చిరకాలమునుండి భారతీయు లనుభవించుచున్న హక్కుల నన్నిటిని తీసివేయుటకు బ్రతుకు దొరతనమువారు రంగీకరించునట్లు తూర్పు ఆఫ్రికాలో నుండెడు కొద్దిమంది పాశ్చాత్యులే బ్రతుకు దొరతనమువారిని బెడరించి లోబరుచుకొనిరి. దక్షిణాఫ్రికాలో గూడ భారతీయుల నమ్మక మూగులాడుచునే యున్నది. ఫిజీదీవులలో భారతీయు లిప్పటికిని నీచస్థితిలోనే యున్నారు. బ్రిటిషు గయానాలో మాత్రము తెల్లవారికిని నల్లవారికినిట్టి సంఘర్షణ మొదలైనపు డింతకంటె భిన్నముగా జరుగగలదని ఆశించుట కెంతమాత్రము నవకాశములేదు. ఏ నిముషమున భారతీయులు పాశ్చాత్యులతో పోటీచేసి విజయు లగుదురో ఆ నిమిషము తోనే వాగ్ధానములు పూచీ పత్రములు మున్నగు నవన్నియును గూడ నరలింది పోవును. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య పద్ధతియందు నాకు నమ్మకము పూర్తిగా తొలగి పోయినదిగాన బ్రిటిషు గయానాకు వలసపోవుటను గూర్చి ఎంత ఆకర్షకముగ కాగితములపై వ్రాసినను ఎట్టి వాగ్ధానములు చేసినను గూడ నవి సరిగా నెఱవేర్చబడు నను నమ్మకము నాకగుమాత్రమును లేదు గావున వలసపద్ధతికి నే నెంతమాత్రము సంగీకరింపజాలను. ఆలాభములన్నియు నింద్రజాల సదృశములే యగును గాన నే నిందుల కంగీకరింపజాలను. ఈ ఆక్షేపణ చాల ప్రధానమైన దగుటచే బ్రిటిషు గయానా ప్రతినిధులతో చర్చింపు నవసరము లేకుండనే నాలసమ్మతి నేను స్పష్టపరుపగలుగుచున్నాను. సాధారణముగా నిట్టి విషయములపై నభిప్రాయ మొనగవలెననిపియిటివారు చెప్పుసంగతులను పూర్తిగా విని వారితో బాగుగా చర్చించిన పిమ్మటనే అభిప్రాయ మొనంగుట న్యాయము కాని భారత దేశమున స్వరాజ్యములభించువరకును, ప్రభుత్వము ప్రజలకు విధేయమగువరకును, విదేశములలోని భారతీయుల హక్కులను బాగుగా కాపాడగలకే క్రి ప్రభుత్వమునకు లభించువరకును, ఎంత ఉత్తమమైన ఏర్పాటు చేసిననుగూడ వలసపోవుటవలన భారతీయుల కెంతమాత్రమును లాభము కలుగదనియే నా నిశ్చితాభిప్రాయము.”

ఎం. కే. గాంధీ,
అంధోరి ఖమ్నా 17-2-1924, సాయంత్రము 5 1/2 గంటలకు.

బాగుగా వెలుగు దీపములను అడిసన్ వారు స్థలమును కాళిచేయుటకై ప్రత్యేకముగా అచ్చుదరు.

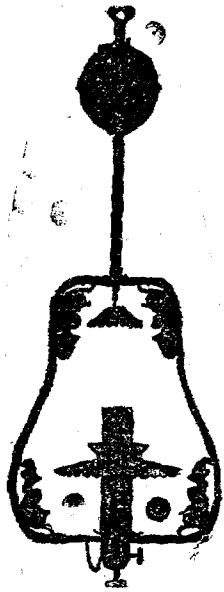
ప్రత్యేకపు లాభకరమైన జేరము. నిలువయున్న సరకుల పట్టిని చూచినతరవాత కొత్తగా రాసన్న సామానులకు స్థలమును కాళిచేయు నిమిత్తమై దీపములను అమ్మివేయుటకై నిర్ధారణ చేసుకొంటిమి. ఈదిగువ తెలుపబడిన మోస్తరు దీపముల వెలుగు అడుగులుగా తగ్గించితిమి. వాటిలో కొన్నిటికి అసలుకంటెను తగ్గించబడి యున్నవి.

యినాం:—మాట్టి నెలలోగా ఈదిగువ తెలుపబడిన మోస్తరు దీపములలో దేనిని క్రయమునకు తీసికొనినను 6 మాంబెట్టు యినాముగా యివ్వబడును.

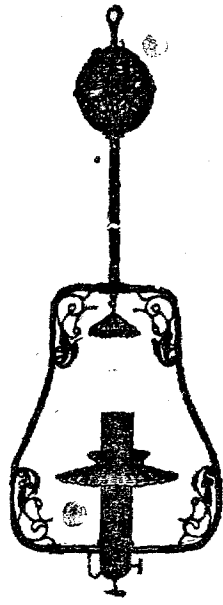
నెం. 47. ఒకదీపము, హార్వ ఫిక్చరు, నూరుకొవ్వలకాంతి వెలుగు, 8 పానుల బరువు అట్టి డ్రైసుడు తామ్రము, తక్ నికల్ ప్లేట్ ఒకకొవ్వల గొట్టము 16 అం. పొడవు, 14 అం. వెడల్పు గలది.

మామూలు ధర రూ. 80.
ప్రస్తుత అమ్మకము ధర రూ. 24.

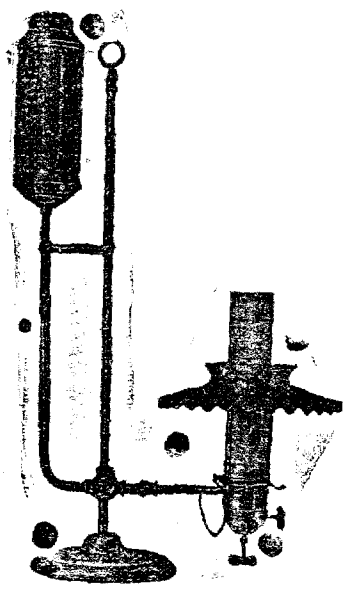
నెం. 149. ఒకదీపము, అందమైన హార్వ ఫిక్చరు, నూరు కొవ్వలకాంతి వెలుగు, 8 1/2 పానుల బరువు అట్టి డ్రైసుడు తామ్రముతో చేయబడిన కొవ్వలగొట్టము, పొడవు అం. 36 14 అం. నిడివిగలది.

మామూలు ధర రూ. 82.
ప్రస్తుత అమ్మకము ధర రూ. 26-8.

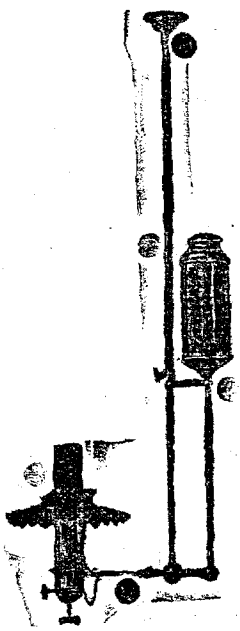
నెం. 151. ఒకదీపము, అందమైన హార్వ ఫిక్చరు, నూరు కొవ్వలకాంతి వెలుగు, 8 1/2 పానులబరువు, నికల్ ప్లేట్ గొట్టము, 36 అం. పొడవు, 14 అం. వెడల్పుగలది.

మామూలు ధర రూ. 82.
ప్రస్తుత అమ్మకము ధర రూ. 26-8.

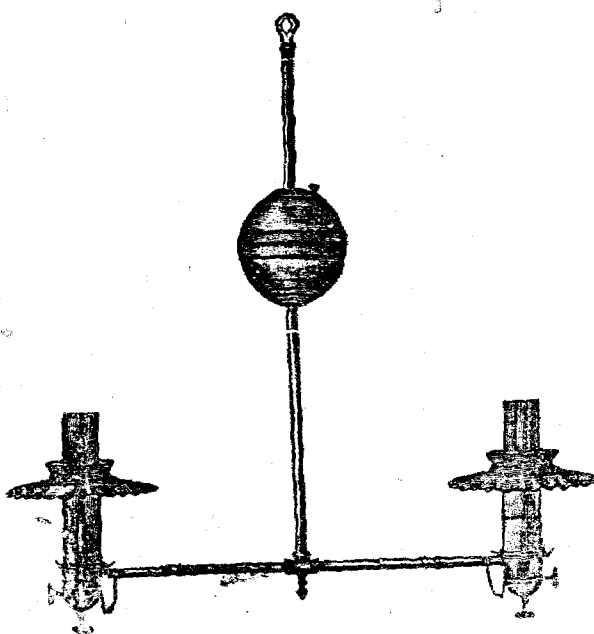
నెం. 78. విద్యార్థుల సాదా దీపము, చమురు గొట్టమును విడిగా తీయవచ్చును. 100 కొవ్వల వత్తుల కాంతి వెలుగు, 7 పానుల బరువు, 25 అం. నిడివి, 11 అం. వెడల్పు గలది.

మామూలు ధర రూ. 81.
ప్రస్తుత అమ్మకము ధర 24-8.

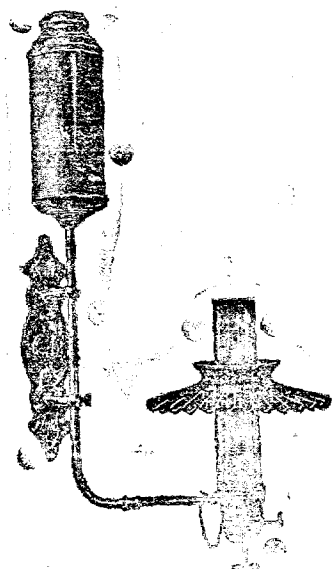
నెం. 57. ఒకదీపము, పెన్ డెంటు, విడిగా తీయవచ్చున పిలైన ఒకచమురు గొట్టము, 100 కొవ్వలవత్తుల కాంతి వెలుగు హార్వ తగ్గులు చేసుకొనవచ్చును, నికల్ ప్లేట్, 4 1/2 పానులబరువు, 40-60 అం. పొడవు, 12 అం. వెడల్పు గలది.

మామూలు ధర రూ. 28-8.
ప్రస్తుత ధర రూ. 24.

నెం 44 దుసి, సాదా గొట్టమునందు 2 దీపములు, 200 కొవ్వలకాంతి వెలుగు, 2 కొవ్వల చమురుగొట్టము, అట్టి డ్రైసుడు తామ్రముతో ఇల్లడిగొట్టము గలది.

మామూలు ధర రూ. 38-8.0
ప్రస్తుత ధర రూ. 28.

నెం 74. ట్రాకెట్టు దీపము. వేలాడు దీపము ఒక స్థలము దీపములైన బోలె ఇది విక్రీ లి అయ్యవలెను. నికల్ ప్లేట్ చేయబడినది. 100 కొవ్వలకాంతి వెలుగు 27 అం. పొడవు, 14 అం. వెడల్పు గలది.

మామూలు ధర రూ. 28.
ప్రస్తుత ధర రూ. 23-8.

ఆర్డరులు:— ఆంధ్రపత్రికను చూచి వంపినట్లు తెలుపకోరెదము.

అడిసన్ అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్, మద్రాసు.

When Ordering Please Mention
ADDISON & Co., Ltd., MADRAS.
THE ANDHRA PATRIKA.

చెన్నపురి వైద్యులసభ

లవణానందస్వామి ఉపన్యాసము

మార్చి 17 వ తేదీన చెన్నపురి, కార్పొరేషను హాలులో సభ జరిగినది. అసభకు వర్తింపజేయు, ఆర్థిక దౌర్జన్యమును నిమిత్తముగా చేయుచు పాశ్చాత్యవైద్యులు జరిగినది చర్చించిరి. కార్పొరేషను ఉపాధ్యక్షులచేత ఉపన్యాస మొనర్చిన బడినను వారుమాత్ర మొక్కరును రావలెను.

“గ్రాంటు మొదలగా కాకతేలో ప్రాధాత్యము లేని నేను అభ్యసించితిని. దానివలన ముంపురకములు కలిగినను కొన్ని అసభకులుమాడ కలిగినది. ఒకటి కలరా వ్యాధి తగులగాలవలెనని చికిత్స కలన నే నేను అవ్యాధిని నివారణచేయగలిగితిని. ఉప్పునీటితో ఎసిమా చేసియు మూత్రము పడబుటకు సదుపాయము ‘ట్రైసింగు’ చేసియు నేను అవ్యాధిని తగ్గించితిని. నేను వ్యాధిని వారించుటకు లవణాదకచికిత్సను జరిగించినది మరలొకకాలమునకు పిమ్మట నేను యిండియాదేశముననువాని కొలిగితిని. తెనిను ప్రాచీనము యిండియాదేశమున కార్పొరేషనుకు అభ్యుదయముగానుండిన హాస్సుకున్నది, పిమ్మట కొంతగా కష్టమును గూడ నీ నూచనను బలపరచిరి. పరిశ్రమలో దీనిని నూర్చివచ్చుచున్నది. దీనిని మూలమున ను దరని ప్రాచీన ఆధునిక యిండియాదేశము ముందుగానే జ్యోతిషముచెప్పినది. గాని యిది చాలమంది ప్రజలయిన నాకు గట్టిపట్టుకొనబడుటలే (పజలలో) పలువురి నూచనను బలపరచిరి. ఇండియాలో పోయినను వారి వ్యాధిని నూర్చుచున్న కష్టము ప్రజలవారు లవణాదకముతో చాల మందిచికిత్స చేసివచ్చిరి అదివరకును తెలుపుకు నొక గ్రంథమును ప్రకటించెను. అప్పుడు యితర వైద్యులందరూని పోవలసిందిగా గాని మరలొన్నియేడలకు ఒక నువ్వనీధివైద్యుడు గోవాకు గవర్నరుగావచ్చి ఆ వైద్యుని లవణాదకచికిత్సను సంతసించి ఒకవర్షపుత్రము నొసంగెను.

లవణాదకము వలననే చేయుటవలన కలరావ్యాధి తగ్గుచున్నదని యెక్కువలకకంటె సభకు ఉత్పన్నమైన నాకువలనను కొంతయును. ప్రజలు ఉత్పన్నమైనది విడివిగా త్రాగివోయి వ్యాధి తగులకుండు నీవారిందును, కలిగినచో తగ్గుచున్నది.

ఉత్పన్నమైన ముక్కురంధ్రములతో పోరుగా పిమ్మట చుట్టురంధ్రములతోనే తదలకు, ముక్కురంధ్రములతో పిమ్మట పోటితో తదలకు, ఉత్పన్నమైన వాగుగా పోటితో త్రాగుట అనునది దెబ్బకు వచ్చుచేసెడి గొప్ప ప్రక్రియలు. వైద్యులచికిత్సలను చేయించుటలే తేమన సకాలమరణములు చెచ్చువెగినది. జరిగినను ఉత్పన్నవాడుకను వైద్యులు చేయించుట వలన దోరతనమున కధికమగు నష్టముకలిగినది. ఉత్పన్నముల అపారమణమును ఔషధములు ముందుగా వైద్యులు వాడుగాని రిండియన్ (జలలకును ప్రభుత్వమునకును గూడ చాలలాభము కలుగును. వారు నిర్లక్ష్యము చేయుటలే అసభకులకిరిగి. దోరతనమునకు ప్రేరేపనము మున అవకాశముగా పనిచేయుటలే రాజకీయోద్యోగము కలిగినది. దీనికివైద్యులే కారణము. నెలనెలాసంబాచినను వైద్యులు యిండియా దోరతనమువారు చేసిన ప్రకటనను వైద్యులు సరిగా గ్రహించినచో గతవర్షమున వారు దోరతనమునకు ముందలవలసివచ్చి ప్రజలలో అసంతృప్తి కలుగకుండ చేసియున్నారు. ఈ దౌర్బాగమును గొప్పలాభమును వారు సరిగా గుర్తించియున్నచో ఉత్పన్నము హెచ్చించుటలే ఉత్పన్నములను దోరతనమున వారికిరెట్టింపు అదాయము రాగలదని వారు నూచించియుండురు. దీనిని నూర్చి వైద్యులు వాడుగా తరిగోధనలను చేసినచో తేమనలో ఆకాలమరణములు నూర్చును కనుపడకుండనే పోవును. వైద్యులు ఉత్పన్నము పోషకులును పంచములను జూచుకొనిచి తేమనకు చాల హాని కలిగించుచున్నారని వైద్యులు తోగుటకు ముందుగా ఉత్పన్నసంగి తగ్గవలె ముందుల నొసంగవలెను.” అని స్వామి నుడిచెను.

స్వామి యుపన్యాసమునకుయు కుయ్యకును కలిపియు విమర్శించుచున్నందున ఆంగ్లేయము లవణాదకచికిత్సను నూర్చి దీక్షతోపరిగోధనలనుచేసి మానవజాతిని కాపాడవలెనని స్వామి అభిప్రాయము అతడవలె వారినుద్దేశించి నుడిచెను. తేమనలో ఆంగ్లేయ తేమన నుండిన చచ్చు నొక పంచములను జూచుకొనిచున్నగాని వారు మృతికొనకుండను, వైద్యులవ్యాధులు—సర్దు(మి నిర్మాణముచేయుట—అతిమలభవైద్యసాధనము—ఇది ప్రజల చేతులలోనే యున్నది.” అని స్వామి నుడిచెను.

గాంధీమహాత్ముని ఛాయాపటము

శ్రీయుత ప్రకాశంపంతులుగారు బహిర్గతముగా విందు

వచ్చుచున్న విద్యార్థివనతి గృహము

నిన్నటిదినము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు చెట్టుకు వచ్చుచున్న విద్యార్థివనతి గృహమున గాంధీమహాత్ముని ఛాయాపటమును శ్రీయుత ప్రకాశంపంతులుగారు బహిర్గతముగా విందు. శ్రీభాగ్యంధ్రులగు అభ్యుదయ వనాంధి. నాటికాచార్యులనునది నీ. వెంకట్రామణయ్యగారు, టి. ఆదికాశాంబయ్య, మోతేగంగరాజు, టి. రామలింగంబయ్య, బావనలేకమెలయ్య, చల్లాకేశవగిరిగారు, కవుల శ్రీరామకావ్య, రాజకొండకామయ్యగారు, జరుగుమిల్లి సాంబశివరావు, అబ్దుల్ హమీదుఖానుగారు మున్నగువారు వచ్చిరి.

ప్రారంభమున అతిథులకు ఫలహారము పెట్టబడినది. తిరువ కార్యక్రమమునకు గడింగి.

శ్రీనివాసఅయ్యంగారు

తమ పూర్వం భోజన వ్యాసమున ఇట్లు చెప్పిరి. తచ్చుచున్న వనతి గృహ విద్యార్థులు భయకొన్నానామతో నేడు మహాత్ముని కుటుంబము బహిర్గతముగా విందుకు దుర్బుధులైనందులకు ఎంతయు కుదుర్చుట, అభిసంసేయుట, నేడు మిథ్యాయము వాడ పచ్చయిచ్చు కళాకాల పాలకర్తములో ఇంతగొప్ప మాన్యములైనది అయ్యున్నది. ఇదంతయు అత్యవసరము. మిరీచిలమును 1921, 1922 సంవత్సరములలో బహిర్గతముగా విందియుండిరేని మిథునక, వైశాఖ శాస్త్రామాసములలో అతిశయించి యుండినది. ఇట్టివైపున మిథున మిథునాశాస్త్రామాసము గుర్తించి వైద్యులతో ఈపటి భూమిపైనుండుటకు సంతసమగుచున్నది. మిథున మహాత్ముని కుటుంబము బహిర్గతముగా వింది మన తృప్తికొనుటలే ప్రయోజనములేదు. అనుదినము, ప్రతిక్షణము ఆయన అవ్యయమును మనమునుండకొని ఆయన సందేశమును మనోవాక్యాలు కర్మక అచరణలలో పెట్టుటకు సదా ప్రయత్నించుచుండవలెను. అప్పుడే మిథున జేసిన పని కలాపములకు గాంచును. ప్రతిమానమున ఈలేదని మిథునకను మహాత్ముని సందేశము సంతకం పొందించి మన వచ్చించి అత్యవసరము గావింపుకొని ఆయన కుటుంబము మనమిండుకొని అర్చనకు గడించుటకు ప్రయత్నించవలెను.

ప్రకాశంపంతులుగారు

ఇట్లు ఉపన్యసించిరి. మహాత్ముడు మనకు అసంపన్నులతోడిది. ఇది ఎట్లు విజయముగాంచినో అకాలి పోరాటము సాక్ష్యము. గురకావారు యువతరమే సాక్షి. జయతో సంగ్రహము ఇంకా సాక్షి. మహాత్ముడు తన అభ్యుదయమునూడ కలెత్తు మాటలేదు. ఏరవాడ చెలసాల కేలకుటుంబము తనను బంధిగ చేయువాడెవరో తెలిసినను వారిని ఎప్పుడును కూరలేదు. పరమ క్రతువునై తనయులతోపాటు (ప్రేమించు మహాభావుడు. ఒకటయితో ఏకీభవించు వస్తువు వారిట్లు సహానుభూతి వాపు ఉదార భావోపేక్షకు. పుణ్యరాజు. ప్రతి పక్షముల నూడ సామదానములతో తనవంతు (దివ్యకౌముదు) ప్రయత్నించెడు పుణ్యమాత్రి. దృఢసంకల్పవీరుడు. అట్టి మహానీయుని ఛాయాపటమును మిథున కన్ను బహిర్గతము గావింపవలెనని గోతుల ఎంతయు అనందప్రసాదము. మహాత్ముడు మనకు కృత్రిమమున గలుగజేసిన పుణ్యకాలి. ఒరులవై ఆధారపడిక మనముకొని మనమే సాధించుకొనవలెనని ప్రబోధము గలుగజేసిన అధికార. లోకోత్తమపురుషుడు. కాన ఆమహానీయుని చారిత్రమును సమానస్మరణ చేయుచు అతనిలాగిన ద్రోణుద్రోహి భవ్యకగాంచి ముక్తిగాంచుటకు త్రికరణకుద్ధిగ ప్రయత్నించుడు. ఆయనచిత్తమును మనతో ఏకీభవించిన యనూడ తుదకు గ్రహించగల్గిరి. అట్టివని మిథునకరు ఆయన అడవిమును కిరమునికొని (కరవలించ

“వైద్యులు చేయిన కనీయమున్నచో ఓర్విత వాల్చు వైద్యులను చేయగలదు! వైద్యులు ఉత్పన్న ఉపేక్షించిచో ప్రజలవారికి దురుజ్జేముల నాలోకింపకూడదు.” అని స్వామి నుడిచెను.

పిమ్మట లోకవర్చు జరిగినది. వచ్చిన వాళ్ళకులకడకుని స్వామి చికిత్సకు సంబంధించిన కుటుంబము నొసంగెను.

స్వామి ఉపన్యాసమునకు గడిగించినవారు నమస్కరముగ గ్రంథయాపణ ప్రకటించెదరు.

లెని గోరుచునుచున్న పటమును తమవనతి గృహమున వ్రతి స్థిరపెట్టుటకు వైద్యులను జూచినందులకును కళాకాలాని కారులు తమవృత్తమును మార్చు కొన్నందులకును అభినందించి మహాత్ముని ఛాయాపటమును బహిర్గతము గావిందిరి.

నలేక మొదలయ్యారుగారు

పిమ్మట మహాత్ముని ప్రకటించుచు నలేక మొదలయ్యారుగారు ప్రసంగించి తామువాడ స్వరాజ్యమును గోరుచున్నారమనియు కద్దులందు మాత్రము కొంచెము భేదమున్నదనిరి. సాంఘికవిభేదము లంతరించినగాని స్వరాజ్యముకల్పించు అయ్యది నిలకలాలదనిరి.

టి. రామలింగంబయ్యగారు

గారు గూడ మహాత్ముని లోకోత్తమ పురుషుడని నుతింపుచు ఆయనతో కొన్ని విషయములను తానేకీధింపబాలననిరి. మహాత్ముడు కర్మాగారములను నేరసింపుట సమూహసముగాదు. అయ్యది నాగరమునకు భంగము. పురోహిద్ది అరి కట్టకుడు. మహాత్ముడు ప్రాణజేసికొని కొటియాపాములలో కొంటిసామును కర్మాగారములకుండి వియోగించి యింతయును చెప్పించి పని చేయించిన తేమన ఎంతయుపరిశ్రమలను పురోహిద్దిగాంచి, విశ్వరస్యముతో తుల్యుగుచుండెడి దనిరి. కానికర్మము ఈ విషయమై అసమ్మతించామి. చేతియగ్గుములను, రాట్టములను ప్రజేకేటెట్టిన వాగుండెడిదని సాంబశివరావుగారు నూచించిరి. తమతో తానే కీధింపబాలననియు మహాత్ముడు పదేకీధించుటకు తనభిన్నాభిప్రాయములను తెలియజేయుటకు స్వాతంత్ర్యము నీయవలెనని రామలింగంబయ్యగారు కోరిరి.

వెంకట్రామణయ్యగారుగూడ మహాత్ముని గూర్చి ప్రకటించిరి.

అదినారాయణ చెట్టిగారు

తచ్చుచు ననతిగృహవిద్యార్థుల పుణ్యమున పచ్చయిచ్చు కళాకాల కార్య నిర్వాహు వర్ణమునాటి అలభ్యయోగముగ గోరవచ్చునందులకు సంతసించుచున్నాడను. తచ్చుచున్న వనతి గృహవిద్యార్థులు తనుజన్మము కళాకాలపాలకవర్ణమునాటి జన్మయు నేడు కలిగినది. పచ్చయిచ్చు కళాకాలపాపమును నిజమైన బ్రాహ్మణేతరుడు. అదిగి లేనివారి విభేదములులేవు. సర్వము త్యముగలవాడు. అట్టి మహానీయుని భర్త సంతాపము తచ్చయిచ్చు తలనే తనది గృహవిద్యార్థులు మరిక వన్నె చెప్పిరి. పచ్చయిచ్చు గారికలె మనముదరము బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతర విభేదములను తెట్టుగనక జేసినట్లే కార్యమునకై స్వార్థత్యాగముతో కృషి సల్పి ఇన్నును కలింపజేసికొనుటకు ప్రయత్నింపవలెననియు విద్యార్థులు విదేశప్రేమనును బహిష్కరింప వలెననియు వ్యాఖ్యము చేయుచు చక్కని యుపన్యాసము నొసంగిరి.

అమితభానుగారు పచ్చయిచ్చు కళాకాలమునకు వర్ణించు కుతన జాతక మహాత్మునియునుగూడ తంగరులందు చేర్చుకొనవలెననిరి.

అభ్యుదయ అంత్యోత్తమాసమున మహాత్ముడు గొప్ప సంఘసంగ్రహించియు హిందూమునలొకసంయోగమునకైయు X జేగూర్చినయు ఆయన స్వరాజ్యమునకు గావలసిన సాధనములన్నిటిని మనకు ప్రసాదించియున్నాడనియు వానిని మనము సరిగా యుపయోగించుకొనుట తెలియక అభవతనము గాంచుచున్నారమనియు ఆయన మన భావదాస్యమునతోలిగించి కృత్రిమమునిరూపించి వైద్యముగ ముంబుళిపాములను తెలియజేయుటకు వారియూపెననియు మనభయమునుబాధించి ననియు నుడిచిరి. రామలింగంబయ్యగారుగూడ భేదాభిప్రాయముల అందవచ్చుచుగాని అనావృత్తు ఉపచితముగ సద్వివేచనగాను జేయవలెననియు చెప్పిరి.

అభ్యుదయకు ప్రకాశం పంతులుగారికి సభ్యులకు సందేహములతో మహాత్మునిగోధిజేయ అనుభావములతో సభయగిలెను.

కాని పిమ్మట రత్న స్వామి, ప్రాథమిక పి. న. బ్రహ్మణ్యం పంతులుమరిత కళాకాల ఉపాధ్యాయులు కళాకాలకార్యనిర్వాహకవర్ణమునా కెంతను రాలేదు. ఏలకో?

మహాత్ముని ఛాయాపటమును వనతిగూ యజమాని అది శేషువాడుగాడు అందుకొనిరి.

ఈ కార్యక్రమమును జయప్రథముగ నేర్పాటుజేసిన వల్లాది ఎజ్జ నాగయ్యగారు, మరికర ఆంధ్రవిద్యార్థులు ఎంతయు ప్రకటించినారు.

విక్రమలందు అభినవమై కేలు అంజలో యజనగని ఎర. కృష్ణవాసుగారు ఈ ఛాయాపటమును దిఎర. పరీక్షలు సమీపించుచున్నను, 10 లోకాలలో తయారజేసి ఇచ్చి తమజేక కట్టిని స్వార్థత్యాగమును తెలియజ్చిరి. ఛాయాపటము జేకకతో ప్రకాశించుచున్నది. కృష్ణవాసుగారు పచ్చయిచ్చు పట్టభద్రుడు.

శుభ్యం లంఠితు ఫలాహారమాల్పై శేషితి.

63 అనుకూలము 44 ప్రతికూలము

అనుబాధవర్తు గారు, (బి గాం) 1819 నుండి బెంగళా
రెవ్యూ లేవనూను పెంటనే రద్దు చేయాలని నియమపాదించెను. ప్రభు
త్వమువారి కాననములూ, బేకేటా రాజ్ కియాభిర్ధిద్ది (మహా
యాత్ర యాననవల 1819 నుండి క రెవ్యూ లేవనూను చాల విధర్ధముగ
నున్నది. అప్పటి ప్రత్యేక పరిస్థితులను ఎదుర్కొనుటకై గాను
ఈ ప్రభుత్వం ది యా కంపెనీ వారి కాననము
నొసర్పిరి. నిర్బంధ కాననముల విచారణ సుఖము
పొందనూడ నీ రెవ్యూ లేవనూను నిరసించిరి. ప్రభుత్వమువారా నం
భమువారి నివేదిక క.గీకరించిన ఈ రెవ్యూ లేవనూను రద్దు చేయ
టకు కాననమింతవర కొనర్పలేదు. ఈ రెవ్యూ లేవనూను చాల ప్రతి
భాకాయలను, నీతిపరులను అను వారివై యుకయోగించుటకును
న్నది. తమ కేకమును ప్రేమించుటయే వారొనర్చిన మహా కేకము,
ప్రభుత్వమువారు కాననములను, లాయర్లనుగూడ విక్రసింపలేదు
కాదు. వాక్యావ్యక్తత్యమును స్వేచ్ఛగా కలసి మెలసి తిరుగు
స్వావ్యక్తత్యమును నేను గోరుచున్నాను. ఈరె బిగోరునుగ ను,
అంగేయరభ్యుత్తితపాదనను బలపరచకలెని గోరుచున్నాను.

సం. హెయిలి:— 1917 స.సం.
 విలురుగా:— కలకత్తాలో పోస్టు అఫీసు మాన్యువల్
 పరిశీలించుచున్నాను.
 సం. హెయిలిగారు:— (రైతుత్వాని కారకు నిర్ణయం
 యందు, లాభించుచున్న విషయములనుబట్టి నానెకటి
 పుటనిర్ణయము. ఇట్టి రైతులు మునుపరులు. మునుపరులు

ఇంటిరియల్ బ్యాంకు మోసంకేసు

ముద్దాయిలకు సేవనుకొన్న విచారణకు బంపుట
నిన్నను కనువిచారణకుండు సి. నాసింహాచారి గారు,
5 వ ముద్దాయి తరపు కోటి, తనముద్దాయిలైన కోటి సాక్ష్య
ముందు పరిమైన శిరము తేలందున విడిచి పెట్టవలెనని
జూచిందెను. ఆ తరువాత సేవకులందు రి వివరములపై (సాసి
మ్యును అధికారమున్నది మొదటిది, ఆ తరువాత సేవకు
చెట్టలు ఆ ప్రావరుకు చెందినయు యింటిబ్యాంకులలో
సాక్ష్యులెప్పుడు నుండి 2 వ ముద్దాయిపేరికి చెట్టలు గా
స్పెటి నిర్వహించు, మూడవది, ఈ యింటి ముద్దాయిలో
గూడ మాంబళము బోయి యుండునని
యు. ఈ మూడు అంశములను బట్టి దోషి
యని తార్చుచు భవిష్యాలరు. ఈమూడు కార్యములను ఆ
యిన అమోక్షకోర్టును రజపు కేయమున్నది. ఆ తరువాత
ను చెట్టలను జారీ చేయు ఆచారము ఇంగ్లాండులోను ఇండి
యాలోను కొన్ని బ్యాంకులందు గలదుగావుననే ఆ తరువాతి
సేవను. ఈ ముద్దాయిలైన తగినసాక్ష్యములేవును సేవనుకొన్న
జరు బంసుటవలన లాభములేదని కోటి గారు వాదించిరి.

స్వాధికారి ముద్దాయిలందరినైతే వేరువేరు సేవలను
కాలోపించి అందరిని అనామ్యుడుగా వేరువేరు నుల్లూను
మొదలైనవి. ఇట్లున్నను వనామ్యుడుగావర, వామియ
ద్వీక అబ్దులకాదరజేక హాచ్. ఎ. బాచాసాహెబు, ఎల్.
సోమమొగుగార్లను సేవనుకొన్న విచారణయి బంపెను.

ఎం. అనామరు బాచాగారిపై సేవేమరు, ఇటీవల
బ్యాంకులో కార్యదర్శి కోశాధిపతులనుగతిపై రూ.1,10,000
పీరియాడ్లపై, యింకను గో.బో వారసజ్ఞునియని
దెలిసియు, ఇంకను భవము పుచ్చుకొనవలె న్నచో యెక్కువ
భరావత్తు జూరవలసియుండుననియు తెలిసి, 1922, మార్చి
నండి, 1928 జూలయిలోపున మహమ్మదు నుల్లూనుమొసా
ద్దాని, ముత్తుద్దీను మసాదకు, వామియద్వీను అబ్దులబాచా
గార్లలోకుట్ర కేయట కంగీకరించి, కార్య
దర్శి కోశాధిపతులను న్నిగురూభ్యుత గల
చారికి మోసముజేసి, యింకను యెక్కువభము బ్యాంకునుండి
తీసికొని ప్రయత్నించెను. ఈ కార్యమొనర్చుటకు ఏ. రామచం
ద్రయ్య, (అ.ప్రావరు) ఎల్. సువరమొత్తు అను యిరువురు కెడ్డను
కీసులను తుట్టించిరి, అన్యాయముగానే జరిగిరి. వీరిరువురు
గూడ ఆకుట్రలోనే, కార్యదర్శికోశాధిపతుల మోసగించి, ఆ
బ్యాంకునుగా భవము తీసికొని, వి. పి. సి, 119, 420, 477 న
జుండ్రకోట్లకోర్టులను సేవల గామించిరి.

మ. నాదకు, కనుమత్తు నుట్టుద్దీనుగార్లను మోసముజేసి
రూ.420, 109 కేసును సేవలకులంద విచారించబడును. రి
కోర్టుల కోర్టువాసము వేరొక సేవ సరిమొత్తుమొలను. తగిన
కామినిపై ముద్దాయిలను విడదొరి.

శాసనసభల ఎన్నికల కేసులు

దేశబంధు దాసుగారి ఎన్నిక

దేశబంధు దాసుగారి ఎన్నిక కెల్లగూడదని రాలు
పి. కే. దాసుకు ప్రజాదూరు గారు తెచ్చిన కేసును
కమిషనరు ఆ ఆలిఫూరులో నిన్న 20-వ క్రితే దిగి
విచారణజేసిరి. ఈ కమిషనరులవలన బ్యాంకులవలన సేవ
యనగాని ప్రిదిగాని యాకేసును విచారణచేయుకొరకు కో
రుకు పంపవలెనని మేము గవర్నరుకు అర్జి పెట్టెదమనగాను
దానిమ్యుతలెనని మొదటదేశబంధుదాసుగారి బ్యాంకువాది కోశ
ను. ఏప్రిల్ 4 న తేదీకి వాయిదావేయబడెను. (ఆ. (వె.))

యెంతయోమంది దుష్పథముల నెలంబించుట, దోషింబుటకును,
భారతదేశముయొక్క పేరుకు మరలను గలగకుండ వోరయ్య
టకును మీ రొసగవలసి విజుత, ఏవ దొమ్మిది, ఇరువదిమంది
యొక్కనో తాత్కాలికముగ ప్రశాసనమున నుండుటమౌతేమే
యగు నెడ; మీరు క్రైస్తవులను విడిచిదాని భరియను చెల్లిం
చెదరని నమ్మయిన్నాను (పార్లమెంట్)

సవరణ నెగురు

కంభుదయ్యగారి సవరణను వోటుకు తెట్టగా కిటి అ
సమయముగను 44 ప్రతిపాలముగను సమ్యుతుల నొసగుటకే అం
గీకరింపబడినట్లు ప్రకటించబడెను. సవరింపబడిన రీతిని రికార్డున
మొనరింపబడెను. అంతటితో కథముగిలెను. తిరునామవార
మున సమావేశమగును. ఆ. (వె.)

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని పు జానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు

వాగ్దానములు
8558-9-0

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entries like 'కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు', 'పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు', 'ఇతివఱకు', 'గాంధీదాస్ కాళ్లకూరు కృష్ణమూర్తిగారి', 'కుమారుని ఉపనయన కాలమున', 'పాలకొండ', 'గెంబలి కృష్ణమూర్తిగారు', 'భూతదము', 'అభిమాని', 'కురుపూరు సంబెరుమాళ్లగారు', 'మం. ల. నాసింహముగారు', 'దుర్గుంపూడి ఆచ్చమ్యుగారు చామర్లకోట', 'చందలాడ పద్మరాజుగారు చామర్లకోట', 'యీదల వెంకటస్వామిగారు చామర్లకోట', '(కూరాడవాస్తవ్యులు) శివనీని వెంకన్నగారి', 'కుమారుడు పాపయ్యగారికుమార్తె', 'వివాహకాలమందు యిచ్చినవి'.

మొ|| 8558-9-0

మొ|| 4225-4-

మహాత్ముని ఆభిప్రాయములు

కార్మిక ప్రభుత్వము

“ఆంగ్లదేశమున ప్రభుత్వ సాంప్రదాయములు
తరతరములనుండి రచ్యుచున్న విగాన విపక్షము వార
ధికారము వహించిన సాంప్రదాయములు సరియైనవిగావు.
ఈవిషయమున కార్మికులపూర్వగార తక్షణమువారి కంటెను
ఉదాహరణ కంటెనుచూడ కథన స్థితి యందున్నాడు గాన కా
ర్మిక ప్రభుత్వము వలన మన కధికరుడు మేలుకలుగు నని
నే నా సింపనేతెను. భారతీయులు క్రొత్త
పై న నే ఆధారపడవలెను గాన కార్మిక ప్రభు
త్వమునుగూర్చి వాట్టి చిత్తోత్సాహము కలుగలేదు. భారతీ
యులు అసంధ్యస్థితికి వచ్చివుంటు ఏ. తక్షణము భారతమున
హిందీయున్నచూడ మారుటలాడవలెను మనోరేఖలను విధి
గా నెరవేర్చవలసి నేను నిర్వహించుచుగా చెప్పగలనని” మహా
త్ముడు నడిచెను.

అధినివేముల సంఘము

“ఈసంఘమునకు చాల నిరోధముల సేర్పరచున్నచో
సంఘమువారు చాల మేలుచేయుగలుగుదురు. రై. హ. శ్రీని
వాసరాష్ట్ర, గో. తేజబాదరు స్వప్నా, సి. ఎఫ్. ఆంధ్రాను
గార్లను సంఘసభ్యులనుగా నేర్పువలయుట విక్రీతి గొప్ప
పాఠభాటు. వారిని నియమిత క పోవుట కలవన నా
కాసంఘమునైన నిర్మూలము తొలగిం. ఏలయనగా నామహత్తు
రుడు చాల అభివృద్ధిచూపవారు మాఖ్యముగా నుండవలెవారిని”
మహాత్ముడు నడిచెను.

దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రత్యేక స్థానములు

“దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులు నివసించుటకు ప్రత్యేక
స్థానముల సేర్పరచెనను నిజమును కేపురాష్ట్రమున మౌరీ
కునులుబరుకపోవుట కారణములు గలవు. ఆరాష్ట్రమున
మొత్తము 10 కేలకు ది మౌరీకు భారతీయులు కలరు. అచట
సాక్ష్యులు యెడల చాకిరించుకు ముయోశ్రీలే
జేతుడు ఈకట్టుము నుంబరిపిసోమ ల యా వారి కి
నూడ యిచ్చి కలుగును. అప్పుడు తెల్లవారికి మాఖ్యముగా
తెచ్చివారికి గృహకృత్యములలో చాల కష్టము కలుగింతును.
కావుననే సార్వభౌమతై వా రిట్టి ఏర్పాటుచేసియుండునని”
మహాత్ముడు నడిచెను (ఆ. (వె.))

నాభాసత్యాగ్రహము

మూడవలకాలీజత వెయ్యిమంది

ఏప్రిలునెల 10 వ తేదీని జయిటో చేరెదరు

మూడవ అకాలీ జతవారు వెయ్యిమంది
చేరి. వీరు త్వరలో అమృతసరుయండి బయలుదేరి
ఏప్రిలు 10 వ తేదీకి జయిటో చేరెదరు. (ఆ. (వె.))

అకాలీజతవారి దౌర్జన్యపరిత్యాగము

“అకాలీ జతవారిని జయిటోలో ఉద్యోగులు ఆరెట్టు
చేయుటచివుడు వారు నిర్వికోభముగా లొంగిరని విని నేను
మిగ్గిరి సంతసించితిని. దౌర్జన్యకృత్యాగమున కిది ప్రబలిద్యోవ
ము. అట్టిచో నటులే నెటనే లొంగక నిరోధించి వో నది
దౌర్జన్యమేయగును”

సత్యాగ్రహమునకు అహింసయే. ప్రైవేటు అకాలీజత
వారు అభిదౌతమును సాగించుటకు జయిటోవ నెట్టుకు భర్మ
మేగాని ఆ చిటి యి ద్యోగులు వారిని ఆరెట్టు చేయ
గోరినచో జత వారు నిరభ్యంతరముగా వారికి లొం
గుటయే మాఖ్య కర్తవ్యము. కావున రెండవ అకాలీ జతవారి
ఎట్టి నిరోధము నిరం. పం కాంతముగ నుద్యోగులకు కలుతై
నందుకు నేను వారి కడుదినయముతో సభిసందించుచున్నాను.
ఉద్యోగులు ఆరెట్టుచేయ గోరివుడు జత వారు ప్రత్యేక
ముగాని పకోతముగాని నిరోధింప గూడదని ఆకాలీ
కాయముల జతవారికి బాగుగా బోధించియుండు నేను వారిని
గూడ కధికుల కభివందించుచున్నాను. ఈ రీతిగా నిక
యందుగూడ అకాలీసోలులు కాంత్యేతము నిమగ్నముగ సాగించు
చున్నచో త్వరలో వారికోరిక ఈడేరగలదు. ననగా వారచట
అభిదౌతమును నిర్వహ్యముగా సాగింపగలుగుదు రని మహా
త్ముడు నడిచెను.

జహాను బలాంతర్గామి మునిగిపోయెను. సిల్వ దిని, యి
ద్యోగులను ప్రతిఘట కేర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

కార్యరేషను అధ్యక్షునివైకేసు

ఓ. తనికాచలం చెట్టిగారు గెల్వారి

చెన్నైలో కార్యరేషను అధ్యక్షుడు బడ్జెటు విచారణకై కార్యరేషనుసభి కేసుయొను జనుకనూడదని రా॥ బ॥ ఓ. తనికాచలం చెట్టిగారు తేసివడఖాను నిన్న ప్రాశ్నాత్మకా జన్మిం

నరే జనుకనూడదని కార్యరేషను విచారణకు కచ్చెను. వాదనమును ముగియించు గాంధీగారు మాట్లాడి వాది ఆశీర్వాదము నూటికి 100 తగ్గించవలెనని చెప్పి సభరణను అధ్యక్షుడు ప్రోసివేషములు యొక్కమా అని విచారించవలసి యొప్పుదని చెప్పి కార్యరేషనుసభలో జరిగిన విషయములన్నిటిని దోష అధ్యక్షు డట్లు జేయుటలను వాదికి పన్ను జైలయి వాని కండుట్టియు కార్యరేషను కార్నిలరు కుండుట్టియు మాట్లాడు భంగము గల్గునని చెప్పె.

అధ్యక్షుడు వి. తిరుమలైశ్వేగారి వక్తవాన ఆద్యోకేటు కేసులగాని మాట్లాడి ఓ. తనికాచలం చెట్టిగారు చెప్పియును పాదనము ప్రకటించి గాదని చెప్పె.

తీర్పు

అంతట శాస్త్రయమూర్తి యాదవఖానువై నట్లు తీర్పు జెప్పెను:—

మొదటిసారి ఆర్థిక పరమము బడ్జెటును ఆయావర్గము విభజనల దెబ్బయి వచ్చే సంవత్సరము ప్రాధికర్తలను విధింప వలెనో యుజుయను జేయవలెనో దెబ్బయి కమిషనరు గారు తయారు జేయవలయును. బడ్జెటు స్థాపించు కమిటీకిపోయి వీరద త కాన్సిలు విచారణకు రావలయును. అట్లుగా 186వ సెక్షను స్థాపించు కమిటీ భర్త ములను దెబ్బపెట్టెను. 156 సెక్షను ప్రకారము కాన్సిలునుమాత్రే కేసు గావలెను. 157 వ సెక్షను అనుబంధమునను విధానమును దెబ్బపెట్టెను. బడ్జెటు మరల విచారించుటకు స్థాపించు కమిటీ వంపవచ్చునని గూడ ఆంక్షలయి. 158 వ సెక్షనుందు తుదకు బడ్జెటు అగీరించు విషయమునకు సంబంధించి యున్నది. ఈసంధ్యన ప్రకారము బడ్జెటు కాన్సిలుయెదుట మార్చి 1 వ తేదీని చచ్చువచ్చెను. ఆ రోజున రంగశాఖం చెట్టిగారు ఆర్థిక పన్ను నూటికి 100 తగ్గించవలెనని అపపాదించెను. కృత్యాం కేసునిన్నియును అంగీకరించిన పిదప వాని నుపపాదించ వచ్చునని అధ్యక్షుడు దెబ్బను. కథవారి అభిప్రాయ మట్లున్నదని గూడ అధ్యక్షుడుదెబ్బను. రంగశాఖం చెట్టి గారి నితిరు వారి నుపపాదించగోరినట్లుల నంగీకరించెను. అనామి మిషనే ఆయావర్గాలను గావించవలెనని. కృత్యాం కేసులను చచ్చించు బడి కొన్ని యెక్కువలు జేయవలెను. మార్చి 12 వ తేదీని ఆదాయ కేసుల చర్చకు వచ్చిపుడు రంగశాఖం చెట్టిగారు యాపపాదనము గావించగా బలపరుపబడెను. అధ్యక్షుడు వాని సభలో చచ్చుకుట్టె తిరస్కరించెను. ఆయన ఉపపాదనమును ప్రోసివేషగా తనికాచలం చెట్టిగారు తమ యాపపాదనమును దెబ్బచి. అదియును బలపరుపబడెను. కాన్సిలరులలో నొకరకు వేలుగోపాలచెట్టిగారు ఆర్థిక యుపపాదనము వరియొంటిలదని అధ్యక్షుడు దెబ్బచి. అప్పుడు అధ్యక్షు డద్దంపడి ఆయన పాదనము గావించబడి బలపరుపబడినది దానిని అధ్యక్షు డంగీకరించునో లేదో, వేలుగోపాలచెట్టిగారు అగియాదవచ్చుననియు దానిని ప్రోసివేషమువచ్చునయో దెబ్బచి. పన్నునకర్తలను నెడల, కృత్యాంకేసును వై వోటింగైసవినకట్ట స్థాపనాత్మక వారె న్ననిజుబాబదని అధ్యక్షుని ఆశ్చర్యమయ్యెదనెను.

సరియైన రూలింగుకాదు

బడ్జెటును మరల స్థాపించుకమిటీకి బంపవలెనని ఆయన తలంచెను. సరియైన రూలింగు నీజులేదు. ఈసమయమున ఒక కాన్సిలరు అద్దంపడి బడ్జెటును మరల స్థాపించుకమిటీకి బంపుట సాధ్యము అని తెలిసికొనగోరెను. అంతట యొకను చచ్చ జరిగెను. ఉపపాదనకు ఆర్థికభానము చట్టసమర్థతవని దెబ్బను. సభాకార్యక్రమ విషయములో యెటుగాని అటుగాని సరియైన రూలింగు నిచ్చియుట శాస్త్రయమూర్తిగారికి గాన్పించ లేదు.

కృత్యాంకేసులను చర్చించక ముందు యీ యుపపాదన ము గావించిన యెడల క్షమముగ నుండునని శాస్త్రయమూర్తి గారికి స్పష్టముగ గోచరించెను. ఆర్థికపన్ను విషయములో నిబం ధము స్పష్టముగ నేర్పరుపబడెను. అసెక్షనులో యొంత యొండ అయినో తెలుసు కాన్సిలు నిర్ణయించ వచ్చునని కలదు. బడ్జె ట్టును నిర్ణయించువపుడు నితటి రేటుల ప్రకారము పన్నును క్షమము. జరిగిన తేవనగా ముందు కృత్యాంకేసులు బంపబడెను. తగ్గించు ఒక ఉపపాదన మాన్పవని సభ్యు

లకు దెలియెను. సరియైన తరుణమున నుపపాదించగా యెప్పు డుగాదని యాపేషనీ తరువారి కచ్చెవచ్చును ప్రోసివేష కాన్సిల రుకు శాస్త్రయమున కవకాశ మొసంగుటకు యేటిదనియో శాస్త్రయమూర్తిగారికి దెలియదయ్యెను. ఇట్టి యాభ్యుపాయమున అట్లుజేయుట ఆశాస్త్రయమే యావలయును.

ఆర్థిక యుపపాదనము గావించుట ఆర్థికమనితిరుమలై శ్వేగారిభక్తియు ఆద్యోకేటు కేసులగాని వారివారి. చెన్నైలో మను 23 ప్రకారము ఒక మొత్తమును నిర్ణయించుట అవలమనిదె ల్పిరి. అనిబంధించు ఆర్థిక సేషము యేమియును శాస్త్రయ మూర్తిగారికి గాన్పించలేదు. నూటికి 100 అం చెప్పినపుడు రేటు సరిగా దెబ్బపడెను. సరియైన మొత్తమును దెబ్బకు లెక్కల పని. ఈ నిబంధనలో ఇట్టి దేమియును శాస్త్రయమూర్తిగారికి గాన్పించుటలేదు. ఈ ఉపపాదనము ప్రకటనగాదని ప్రోసి వేషముకు శాస్త్రయమని శాస్త్రయమూర్తిగారికి దోషలేదు.

వాదియొక్క యుపపాదనము ఉపపాదె ఆధారపడి యున్నదని గూడ వాదించబడెను. ఆయన కలుల దోయట లేదు ఈ ఉపపాదనము కు ప్రధము గ నుండి ఆర్థికనకాజులలో నది విలీనంబుడెను. అఉపపాదనము సభరణ ముగ యొక్కముగ నుండును. వాది కోరికప్రకారముగాక ప్రోసి వేషములను రేటుపేజురు కాన్సిలరు తనికాచలం చెట్టిగారి మాట్లాడుట భంగముగావించ బడెనని ఆయన అభిప్రాయము ఈకేసులో తనికాచలం చెట్టిగారికి అనుబాలముగ ఆర్థిక నిమిత్త తిత్తన్న కరిమ్మపేమియును గాన్పించెను. కావున కార్యరే షను అధ్యక్షుడు కాన్సిలరుకు ఉపపాదనము గావించు మాట్లా డునయోగించు కొన నీ యవలెనేని శాస్త్రయమూర్తి కాత్తరువు జేసెను. తనికాచలం చెట్టిగారు భర్తలను కోరలేదు గావున భర్తలేమియును యెయ్యవచ్చురలేనని శాస్త్రయమూర్తి యుత్తరువు జేసెను.

బొంబాయి మిల్లు పరిస్థితులు

పని క్రమముగా జరుగుచున్నది

బొంబాయి, 19 మార్చి:— బొంబాయిలో కేసు 80 మి ల్లులనుచేయుచున్నది. చుట్టూకారులకు జీతవరి మారితము గా కాంతివర్తకుల మీదనే యెచ్చివేసుబడుచున్నది. పనివాడ్రం దిరును క్రిమముగా వదిలి ప్రకటించుట కిచ్చునెయటలను పని వాడ్రండుమిల్లులకుబడునులను గాజేతురుచున్నది. (ఆ. పే.)

విశ్వభారతి, నంగురు 5000

కరే వచ్చిందవధాట్రానూరుని విశ్వభారతి విశ్వవిద్యాల యముకు సమర్థమునకు రు 5000/ ల నిచ్చుటకు వైద్యురు కుమారాచాగారు కాంక్షను జేసిరి. (ఆ. పే.)

బొంబాయి గవర్నరు గారికి

బొంబాయి కార్యరేషనువారి విందు

బొంబాయి, 19 మార్చి:— ఈసమయమున గవర్నరు మా ట్రాకును కిటిపు ముగిసిపోటితో తివడగల సంబంధమును చచ్చెను. వార్డు మేజరుల రెసిడెంట్ల ప్రతినిధిగా నుండునెయటలను వీకి లోకాలు బోర్డులలో యొక్కన సంబంధము కలిగెను. అందు లెన ఆర్థిక కేసులవారును యేగీమముగా ఓటుచేయుటలను చర్చిసాంకర్ష్యమున కిట్లేర్పొకనబడెను. ఇట్టి గౌరవము, పధా నకు తికి తిప్ప జరుగెను. కేసులముకెన్నెకనబడిన యెవమందు గులో ఇద్దరు మాత్రమే బరికి యున్నరు. తానును రాజ్యపతి ధి యాంతిబాని కార్యరేషను వారిని కరారాశ్యము అభివృద్ధి చేసి. ఇరుకు అభినందించు బడ్జెటు చేర్చాటుచేయుట చాల కష్ట మనియి, పూర్వపు దినములలో గూడుపును యిట్లే కష్టపడెనని యొ గవర్నరు చెప్పెను. (ఆ. పే.)

మహాత్ముని నిర్బంధదినము

తిరుపతిలో ద్వితీయవార్షికోత్సవము

“ఈనెల 186 తేదీని తిరుపతిలో కొండ రామకృష్ణయ్య (కర్తకుడు) గారి శాంతివర్తము క్రింద కొండరు యువకులు కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చువిషయమున చాలకీక్షతో పనిచే సిరి. ఆశాడు సాయరేకలములగా కొంతసంఖ్యను ప్రతివా దిను చేర్చవలెనని నిర్ణయంబుడెను. క్రితసంఖ్యను చేర్చుటలో బొంబయవారు వాటిరాత్రి భుజంపచాడదనిగూడ వారు నితను మేర్పరుమకొని దీక్షగావించెసిరి. అతరునూడ క్రితసంఖ్యకు కట్టకులేకుండ సభ్యులను చేర్చిరి. మరికొందరు హెచ్చుగా నూడ చేర్చిరి. 18 వ తేదీని మొత్తము 200 మందిని చేర్చిరి. గాంధీయనుమున 18 వ తేదీరకు తొలపతిలో మొత్తము 400 మందిని చేర్చిరి. బాబారువీధిగా ముగిసిపోటివారికున క్రొత్త గానేర్పరుపబడిన గాంధీ పఠంబుందిరమున ఆరాత్రి కిక్కి గంట లకు భజనజరిగినది. అతరునను దిరుమును రద్దుపరచుచు కలెక్టరు చేసిన ఉత్తరువును చెన్నైపురి దొంతనమువారు ప్రోసివేషి పఠనక మందిరమును నిరవరచిన ఉత్తరువు ముగిసేవల సంఘమువారి 17 వ తేదీనీ చేరందిగాం అసంగతి వెల్లడియగువలన ప్రజలకు ఉత్సాహము మరుత ఆతి కియించినది. శ్రీ యుల ఎం. కే. కుప్పస్వమీచారి గారి నాణి కిత్తము క్రింద భర్తము ముగిసివల కాని అం కలెక్టరు ఉత్తరువు శాతేపిం చించుటకు పోయివారికి స్పృహలే యున్నాడు. పి. రాధాప గియిస్తేరు) వేకటకృష్ణమాచారి, పి. రంగశామయ్యగారు, శ్రీనివాసాచారిగారునును నావన పలువురు 18 వతేదీని ఉత్స వమున పాల్గొనిరి. తేవస్సాము హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులు గూడ ఉత్సవమును జరిపిరి. గాంధీయనుమున తివపతిలో వెయ్యి రూపాయలు వెలగల కద్ద బట్టలు విక్రయించబడెను అని కే. రాజగోపాలాచారిగారు మాట వ్రాసిరి.

శిశుసదస్యసము

గవర్నరు బహుమతులొసంగుట

రంగూరు, 19 మార్చి:— శిశువర్తమాదగ్గ గవర్నరు కేటి శాంతంకాలమున బహుమతు లిచ్చెను. 5 ఏడ్లవాడైన మాకే చేర్చుకొనగా మొత్తము 500 మంది వచ్చియుండిరి. 5 సెక్షనులుగా విభజించి సెక్షనుకు 4 చొప్పున మొత్తము 20 బహుమతు లొసంగబడెను. ప్రతి సెక్షనులోను మొదటి బహుమతి 50 రూపాయలు. (ఆ. పే.)

జాతక ఫలములు

ఇదివరలో తానుకే జైన్లలో కిరోవణులకు వ్రాసిగాని ముఖస్తా మాచిగాని మీ శాంతిముఖము వ్రాయించియు యొం దును. స్వల్పసామ్యులకు లెక్క చేయక మాన ఒకసారి వ్రాసిన మానమృతము మీకే తెలియెను. తిరువాంకచక్రవర్తి యొక్క విశేషగాని పుట్టివేడి, జననకాల భుజియులు (లేక) గంటలుగాని యిదిలేనవాను మాకు ఉత్తము గ్రాయుకాలము న అన్ను పంపించికి శాతేపినియాయము, భృగోచము, సంతా నము, కళిత్రము, భాగ్యము, ఉద్యోగము, లాభము మొదలగు 25 అంశములు శాస్త్రమయ్యితిముగా వ్రాయబడుట 1-4-0 నున్న నెలవారిగా కం 6 ఫలములు రు 1 0-0 నున్న సుపూర్ణ శాతకమునకు రు 6-0-0 అనున. ముందు రు 2-0-0 ఆద్యాన్ని బంపవలెను. కావలసినవారికి పి. సి. గా బంపెదము.

శ్రీశంకరజ్యోతిషనిలయం, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు, గోవావని జిల్లా.

Advertisement for jewelry featuring an image of a bangle and text in Telugu. The text describes various types of jewelry available, including bangles, necklaces, and earrings, and mentions prices and locations. The text is arranged in a circular fashion around the central image of the bangle.

ఆంధ్రపత్రిక

1924వ సం॥ మార్చి నెల 21 వ తేదీ

శుక్రవారము

ఇండియా ప్రభుత్వపు రాజీనామా

“మండేదో యొకసమయమరుదెంచి, సాక్ష్యభాముని ప్రభుత్వ ప్రతినిధులగు తాము, అతని రాజ్యములలోని భారతీయ పౌరుల హక్కుల నయినను రక్షించజాలమని ప్రపంచమునకు ప్రకటించెడి దుస్స్థితి వచ్చునెడల, రాజ్య ప్రతినిధియు అతని తోడి ప్రభుత్వసభ్యులును తమ పదవులకు రాజీనామా నియమింపబడును.” శ్రీనివాసశాస్త్రి.

వైవాక్యములను గా. శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు బలికియందురా యని పలువురు సంఘాపక మానరు. కాలము మారినది. భైరవ పద్ధతులు జరిగిరావని, మితవాదులకు సయితము గొర్రెయిచ్చుచున్నది. కొందరికిను వెనుకముందాడుచున్నను, యాచనచే ప్రయోజన మండెను నన్నుక మెల్లరలో బలపడుచున్నది. మితవాదనాడుకులగు శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు గూడ మధ్యమధ్య తీవ్రవాదివలె ప్రసంగించుట వింతగాదు. కేంద్రాభివృద్ధియలపక్షమున భారతము పోలి విధమనోరథులయిన నాటినుండియు శ్రీనివాస శాస్త్రిగారిని నిరాశయావరించెను. ఇదివరకువలె, వీరి ప్రసంగము లాశాపూరితములై యుండుటలేదు. కేనియా భారతీయులు పన్నులు చెల్లించకుండుట న్యాయమేననిదెలుపు సీతికి వీరుదెంచిరి. ఇంతియగాక దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులవిషయమై సర్ బి. యె. శర్మ గారికిను ఓరిమిని బోధించుటచే, శాస్త్రిగారి కాగ్రహము మరింత హెచ్చెను.

భారతీయులను ప్రత్యేక గూఢములలో నుంచుటకు చట్టముజేయబడుచున్నను, శర్మగారి చిత్తము కలక బారలేదు. తెల్లవారి యనుగ్రహము నమ్మకొనుట తప్ప వేరేమియు జేయలేమని, వీరికి నమ్మకము గలదు. సర్ డిమిట్ హయత్ ఖాను గాఢికి గూడ శర్మగారి యుపేక్ష నచ్చలేదు. అట్టి సీతిలో శాస్త్రిగారికి నురుకుపుట్టుట వింతగాదు. భారతీయుల హక్కులను ఇండియా ప్రభుత్వము వారు రక్షించజాలనియెడల, వారు రాజీనామా నిచ్చుటయే కర్తవ్యమని శాస్త్రిగారు స్టేటు కాన్సిల్ సభలో సూచించిరి. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు సలుపదగిన కనీసధర్మ మిదియే. ప్రజల సాభాగ్యమును పెంపొందింపజాలని ప్రభుత్వము వలన ప్రయోజన మేముండును? హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మిచ్చి బాధ్యతనంతను ప్రజలకు వప్పగింతపెట్టి, ఇండియా ప్రభుత్వము వైదొలగవచ్చును. లేనియెడల, తన శక్తినింతను వినియోగించి భారతీయుల జేమమును కాపాడవలయును. ఈ రెంటిలో నేననిని జేయక నిలిచియుండుట వలన, ప్రభుత్వము తన గౌరవమును కోల్పోవకమానదు. ఇండియా ప్రభుత్వ మొకవేళ రాజీనామా నిచ్చునెడల, బ్రిటీషు ప్రభుత్వము మేలుకొని తన ధర్మమును నెఱవేర్చవచ్చును. పరిస్థితు లెంతవిషమముగ నున్నవో ప్రపంచమునకు దెలియగలదు. అధినివేళ రాజ్యభారతీయుల విషయమై తమకుగల యధిమానమును వెల్లడిజేసి తన ఆత్మగౌరవమును ఇండియా ప్రభుత్వము నిలుపుకొనవచ్చును.

అందుకుమానుగ శుష్కసానుభూతి దెలుపుట వలన లాభ మేముండును? ఇట్టి సానుభూతివాక్యములతో దేశమునకు విసువెత్తినది. ఫలవదమగు చర్యకు గడంగినను, గడంగకున్నను, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రాజీనామానిచ్చి ప్రపంచమునకు నిజ సందర్భములను దెలియజేయుట అవసరమని శాస్త్రి గారు హిత మొనగిరి. శాస్త్రి గారివాక్యములు సర్ మేనేజ్ దాదాభాయిగాంధీకి ఆగ్రహమును పురిగొల్పెను బాధ్యత గ్రహించకుండ యిట్టి ప్రసంగముల గావించుట అసభ్యమనియు, సామాజ్యమున కివి ముప్పుదెచ్చిపెట్టుచున్నది యాదాభాయిగారు మందలించిరి. శాస్త్రి గారు సయితము బాధ్యత లేనివారగుచో, దాదాభాయిగారిదృష్టిలో బాధ్యతగలవారెవ్వరో దెలియదు. భారతీయులకు గలుగుచున్న అవమానములతో సరిపెట్టుకొనినమాత్రమున, సామాజ్యమునకు బలముగలుగు గాబోలు! ఇండియా ప్రభుత్వ సభ్యులగు మాఫీగారు, తాము రాజీనామానియమని స్పష్టముగ దెలిపిరి. వీరు తమ పదవులను విడనాడుదురని, ఎవ్వ రూహించగలరు? దేశమంతయు కలవరముజేసిరిను, కార్యనిర్వాహక భ్యులు కదలమెదలక యూరకుండురు. సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికిని వీరు తోడ్పడరు. ప్రజల కష్టనివారణకును సహాయపడరు. ఓపితో వేచియుండుటయే వీరి పద్ధతి. ప్రజలెట్టిబాధల ననుభవించుచున్న నేమి? “నేను రాజీనామా నియమి” అని మాఫీగారు గొంతెత్తిబలుకుట వింతగాదు.

నిరాశజేయుట సంజాయిష్యధర్మి గాదని మాఫీ గారు గర్వముతో బలికిరి. కాని సంజాయిష్యు వెనుక నేమి ఇప్పుడేమిగలుగుచున్న హైరానమానములను నివారించుటకు వీరేమిజేసిరో వివగోరకము. ప్రభుత్వసభ్యులచే రాజీనామా నిష్పించుట సులభమని శాస్త్రి గారు రెంచిరిగాబోలు! తాటాకుల చప్పుడులకు కుండ్రు బెదరవనుసామ్యమున, ఇట్టి విన్నపములకు ప్రభుత్వసభ్యులు చలనము జూపెదరా? వారి నన నేల? అవసరము గలిగినపుడు శాసనసభ్యులయినను తమపదవులకు రాజీనామా నిచ్చుటకు వెనుదీసెదరు. దక్షిణాఫ్రికా దుస్స్థితివిషయమై నటేళనుగారు దెచ్చిన తీర్మానము స్టేటు కాన్సిలు సభ వారిచే సంగీకరింపబడినను, అది కాగితమునందే నిలిచియుండు ననుట ఆనుభవైక పేద్ర్యము. ఏజాతి యయినను భైరవ పద్ధతుల ననుసరించునంతవరకు, ముక్తి జడయజాలరు. స్వకారవమును రక్షించుకొన జాలరు. శాస్త్రి గారు మధ్యమధ్య తీవ్ర ప్రసంగముల గావించినంతమాత్రమున, అనుకూల ఫలిత మేర్పడ జాలదు. భారతీయులు స్వయంసహాయ మార్గము నవలంబించుటకు, శాస్త్రి గారు తోడ్పడుట ముఖ్యవసరము. సత్వర స్వరాజ్య సంపాదనమునకై ప్రజలను పురిగొల్పి తాము నాయకత్వము నహించుట ముఖ్యము. కాన్సిల్లో మాత్రము ఆగ్రహము గనుపరచి, వెలుపల బనిచేయకున్న, శాసన సభ్యుల ప్రసంగములు నిష్ఫలములగును. మరేయొక నిదర్శన మిప్పుడు బయల్పడుచున్నది. హిందూ దేశము వెనుక నానారాష్ట్ర సంఘములో సభ్యురాలుగ జేయబడెను. మాండేయల పరిపాలనమును సరిజూచుటకు ఇండియాకు గూడ హక్కుగలదు. కాని ఆచరణలో నేమి జరుగుచున్నది? జర్మనీనుండి లాగి పేయబడిన టాంగనయికాలో, భారతీయుల కష్టములు దుర్భరమగుచున్న వని, ప్రకటించ బడెను. వారి మొగలు నిరర్థక మయ్యెను. హిందూదేశమునకు నానారాష్ట్ర సంఘమునందేమి, ఇంపీరియల్ సమావేశమునందేమి ప్రవేశ మిచ్చుటవలన విదేశమునందలి భారతీయులస్థితి మరింత అభ్యాన్నమయ్యెను. పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు దెలిపినటుల, ఇయ్యది మోసము దప్ప వేరుగాదు.

మహాత్ముని నాయకత్వము

గాంధీమహాత్ముడు దేశమును మరల నడుపుటకు, అనుకూల పరిస్థితులరుదెంచుచున్నవి. స్వయం సహాయమువలననే, దేశవిముక్తి చేకూరును గాని, యాచనపద్ధతులవలన గాదని, విదితమగుచున్నది. పరాశ్రయభావ మడుగంటవలయు ననుభావము ప్రబలుచున్నది. శాసనసభలలోజేరి సహకారము సలుపుటవలన ప్రయోజనములేని మితవాదులకు సయితము పొడగట్టినది. గాంధీమహాత్ముడు త్వరలో స్వస్థదేశముపై ప్రజలను స్వయముగ నడిపించుట ముఖ్యవసరమని, ఎల్లరకు దోచుచున్నది. మహాత్ముని విడుదల దేశములో మరల సంచలనము గలిగించెనుటకు సందియములేదు. ధైర్యమును పురికొల్పెననుటనిశ్చయము. అన్ని రాష్ట్రముల నుండియు కాంగ్రెసు నాయకులును, హైందవ శాసనసభ్యులును బొంబాయికి త్వరలో వెడలి, గాంధీమహాత్మునితో సంప్రతించెదరని విరుట కెంతయు సంతసించెదము. మహాత్ముడు దెలిపెడిహితము, మాతన ప్రబోధకారణమగుగాక యని కోరెదము. ప్రజలు తమ యసమృత్తినిదెలుపుట సులభమే. తమ కష్టములను ప్రభుత్వము వారి దృష్టికి దెచ్చుటయు అంతకష్టముగాదు. కాని, ప్రజాశయములు సఫలముగావలయు ననిన, ప్రజలకై పెంపొందవలెను. ఇందుకొరకు అన్నివక్షములవారును చేతులగలిపి పనిజేయవలెను. గాంధీమహాత్ముడు “ఈవినిగొన్నాను” కత్తికాక్రతినిధికి జెప్పినటుల, కన్నకేవీపు, లిబరలు లేబరుపక్షములలో నెవ్వరును హిందూదేశపు కోర్కెలను సఫలపరుప బూనుకొనరు. ఈమూడింటిలో లేబరుపక్షము మెరుగుగావచ్చును. కాని తరతరములనండియు వచ్చుచున్న ఇంపీరియల్ మత సాంప్రదాయములను విడనాడుట కేవలమువారయినను సమృత్తింపరని, మహాత్ముడుదెలిపిన సత్యము అమూల్యమయినదనుటకు సందియములేదు. ఆ కారణముచేతనే, స్వకత్తిపై నాధారపడి స్వరాజ్యసిద్ధి నెవరును ఆటంకపరుపలేనిస్థితిని పొందవలయునని, మహాత్ముడు పజలను హెచ్చరించుచున్నాడు. మహాత్ముని హెచ్చరిక నికనైనను సఫలపరుచుట ఎల్లరధర్మముగాదా? దేశము నిరాశజెంద నవసరములేదు. అకాలీజత శాంతముగ తన గమ్మస్థానము జేరి అరెస్టుకు లోనయినందులకు, మహాత్ముడెంతయు సంతసించుచున్నాడు. అకాలీల ప్రవర్తనముగాంచి, మహాత్ముడు ఆనందాశ్రియముగాంచెను. ఆహింసా ధర్మమును వీరు రక్షించినందులకు మహాత్మునికి సంతృప్తి కలిగెను. అకాలీలు దేశమునకంతకును మార్గదర్శకులగుచున్నారు. సత్త్వాగ్రహణ క్రిసివారు వెల్లడిజేయుచున్నారు ప్రజలు వీరి మార్గము నవలంబించి, ఆహింసా ధర్మరక్షణకు తోడ్పడుట యుక్తము. మహాత్ముడవును సంప్రీత హృదయపై ఎక్కుడు త్వరలో స్వస్థితి గాంచక మానదు. కాలనీల కమిటీవలన, వికేష లాభముండు నని, మహాత్మునకు నమ్మకము లేదు. ప్రజల కోర్కె లొకటివెంట వేరొకటి నిరాశరింపబడుచున్నవి. హాన్సి మెనుగారి ప్రవాసమును రద్దు జేయుటకు బొంబాయి ప్రభుత్వము వారును బొంబాయి శాసనసభవారును నిరాశరించుట జూడ, అధికారహృదయ మెంత కఠినముగ నున్నదియు గ్రహించవచ్చును. హాన్సి మెనుగారు చేసిన గొప్ప నెరవు, హిందూదేశమును గాఢముగ ప్రేమించుటయే. ప్రభుత్వపక్షమున ముచ్చటించిన సర్ మారిన హేవార్డుగారు హాన్సి మెనుగారు చేసిన నెరముల నిదమితమని దెలుపజాలకబోయిరి. పత్రికా

కార్యాలయమునందు డైరెక్టరులతో హామీ మెను గారు పోరాడిరిని వీరు దెలుపసాగిరి. దీనికిని ప్రవాస శిక్షకును ఎట్టి సంబంధము గలదో తెలియదు. బాంబాయి క్రానికలు ప్రతికాధికతులను ప్రభుత్వమువారి భిక్షానించి, సంపాదకుని ప్రవాసమున కంపుట, అసభ్యము. హామీ మెనుగారు జేసిన నేరములు ఘోరమని యనుకొనినను, న్యాయస్థానములలో వాని నేల రుజువు జేయగూడదు? హామీ మెనుగారికి సమాధానము జెప్పట కవకాశమీ యింక, వారి వెనుక జేరి లేని పోని నిందల మోపుట వలన లాభ మేమి? అధికారినిరంకుత్యమును తెలుపుటకు నిదర్శనము లేనియో గలవు. మహాత్ముని కార్యక్రమమును నిష్కర్షగ నాచరించి గమ్యస్థానము త్వరలో జేరుట ఎంతయువసరమో దెలుపనక్కరలేదు. మహాత్ముడు త్వరలో నాంధ్రదేశమునకు గూడ రాక మోసడు. ఈలోపుగ నాంధ్రులు గాంధీపూజానిధిని వసూలుజేసి, నిర్మాణకార్యక్రమమును చురుకుగ కొనసాగించి, మహాత్మునిచటగల నిజభక్తి జూపవలెను. తుట్టుతుడకు కద్దరునిర్మాణము నయినను పూర్తిజేయనిచో, ఆంధ్రులు సగుబాట్లపా లగుదురు. మహాత్మునకు విజయము గలుగుగాక!

నిర్బంధశాసనముల దుజేయుట

హైందవశాసన సభవారు నిర్బంధశాసనములను రద్దుజేయవలయునని తీర్మానము సంగీకరించి, చరితార్థులయిరి. ఇట్టి తీర్మానము లిదివరకు గావించబడిక బోలేదు. ప్రభుత్వమువారు తీర్మానముల కొనసాగించక, జన్మస్వాతంత్ర్యక్షేత్రము తోడ్పడక బోయిరి. 1818-వ సంవత్సరపు బెంగాలు చట్టమును సరిహద్దు ప్రాంతములకు మాత్రము వర్తింపజేసి, ఇతరచోట్ల దానిని రద్దు జేయవలసిన దని, ప్రభుత్వ విచారణ సంఘమువారు కోరియుండిరి. కాని, ప్రభుత్వమువారు మాత్రము బెంగాలు రిగ్యులేషనును యథేచ్ఛగ నుపయోగించుచునే యున్నారు. ఇటులనే క్రిమినలు లా సవరణ చట్ట మేమి, ఇతర నిర్బంధచట్ట ములేమి, ప్రజల స్వాతంత్ర్యముల నరికిట్లు చున్నవి. ప్రజల సామాన్యస్వత్వముల నయినను రక్షింపజాలని సంస్కరణములున్న నేమి, లేకున్న నేమి? ప్రభుత్వమువారింకను నిర్బంధశాసన ప్రయోగమును సమర్థించుట కోచనియము, సర్ పి. యస్. శివస్వామి అయ్యరుగారి బోలు ఆధికారాభిమానులు గూడ, బెంగాలుచట్టమును రద్దు జేయవలయుననియు, లా, జస్టిసుల కిది భంగకరమనియు, ధైర్యముతో బలికిరి. శివస్వామి అయ్యరుగారే యిటుల బలుకుచుండ, జాతీయవాదు లెవ్వరును బెంగాలు చట్టప్రయోగమును సమర్థింపజాలరు. ఇతరనిర్బంధ శాసనములను రద్దుజేయు విషయమున మాత్రము, శివస్వామి అయ్యరుగారు ధైర్య మవలంబింపజాలక బోయిరి. ఇట్టి చట్టముల సంగతిని కార్యనిర్వాహక సభ్యుల విచక్షణకు వదిలిపెట్టవచ్చునని, అయ్యరుగారు హిత మొసగిరి. అయ్యరుగారి దృష్టిభము, కడు సంకుచిత మనుటకు సందేహము లేదు. ప్రజల హక్కులను కాపాడుట కింకను వెనుదీయుట జూడ, వీరి హృదయ మింకను పరిపక్వముగా లేదని దెలియకమానదు.

హెయిలీగారు తమ తప్పిదమును గుర్తింపక శాసనసభ్యుని యభిప్రాయములు మారినని ఎత్తి పూడుచుట విచిత్రము. తప్పిదము సంగీకరింపనివారి న్న, తమ యభిప్రాయములను మార్చుకొని జము సంగీకరించెడివారు శ్రేష్టులనుటకు సందియములేదు. సర్పరాజ్ హుస్సేను ఖానుగారు,

నిర్బంధశాసనములను రద్దుజేయగూడదని మొనట తలంచినను, ఇప్పుడవి తొలగిపోవలయునని గోరి నందులకు వారిని ప్రశంసింపవచ్చును. మంచిమార్గ మెన్నటికయినను నచ్చుట శ్రేయస్కరమే గద. ఇంధుకు హెయిలీగారు వానిని నిరసించిరి. తమ యభిప్రాయములు మారినందులకు, హుస్సేనుగారు తగినకారణము జూపి హెయిలీగారిని నిరుత్తుల గావించిరి. ప్రజల హక్కులను హెయిలీగారెంతకాలము భగ్నపరుపదలచిరో దెలియదు. ఇట్టి స్థితిలో స్వరాజ్య మెంతత్వరలో లభించిన నంత మేలని దెలియకబోదు. ప్రభుత్వచక్రము సమర్థంచుటకు పాల్పడెడివారి సమయమున, మితవాదులలో సయితము గనుపింపజాలరు. నిర్బంధములకట్ల ప్రజాభిప్రాయ మేదియో వెల్లడియయ్యెను. పరిపాలనా స్వభావ మెటులున్నదో తెల్లమయినది. శాసనసభ వారి తీర్మానమును సయితము లక్ష్యపెట్టనియెడల, అధికారవర్గపు కాఠిన్యము బయల్పడకమానదు. స్వాతంత్ర్య సంపాదనప్రయత్నములను ప్రజలు ద్విగుణీకృతము గావించుట యత్యవసరమను సంగతి, ఎల్లరకు పరిస్ఫుట మగుటలేదా?

చర్చిల్ గారి రోడిపోవుట

పార్లమెంటులో ఎన్నికలలో చర్చిల్ గారి రోడిపోయినందులకు చింతించువారి నెవ్వరుండజాలరు. లిబరలుపక్షముకు జెదియు, వీరు లేబరుపక్షముపై కత్తిదూసిరి. సాంఘికవాదమును రూపుమాపవలెనని వీరు పట్టుబట్టిరి. ఇట్టివారిని, లేబరుపక్షమువారు రెడదించుట సహజమే. లిబరలుపక్షమువారయినను వీరి నభిమానింపలేదు. వీరు కన్వేన్షియల్ యండజేరిరి. ఛేంబర్లెనుగారి యనుగ్రహమును సంపాదించిరి. కాని బాల్బువినుగారు వీరిని నమ్మలేదు. నిము సమున కొకమారు వీరియందు గలిపెడి మార్పులను బాల్బువినుగారు కనిపెట్టుచు నేయుండిరి. స్వార్థ చింతతో కన్వేన్షియల్ పక్షము వాని చేరదమనంతమాత్రమున, వారి నెవరు విశ్వసించును? బాల్బువినుగారు రందుచే, కన్వేన్షియల్ ఆధ్వర్యే వోటుజేయుమని తమపక్షమువారిని గోరెను చర్చిల్ గారు, గవిలమువలె బ్రవర్తించిరి. ఎవరును వారిని సరసకు రానియకబోయిరి చర్చిల్ గారి రిజిస్ట్రీలో అపజయముగాంచుటయం దాశ్చర్యములేదు. స్థితిత్తములేక ఇక్కడ నెక్కకాలును, అక్కడనొక కాలును బెట్టెడివారు, ఉధృతప్రభువులగుచురు. చర్చిల్ గారి నిర్బంధము వీరిబోలుప్రముఖులకు గుణపాఠమును నేర్పగలదు.

వచ్చువచ్చు కళాశాల: మహాత్మునిపటము

వచ్చువచ్చు కళాశాలావిద్యార్థి వసతిగృహ సభ్యులు, గాంధీమహాత్మునిపటముచే తమధవనము నలంకరింప జేసి కృతార్థు లయిరి. వీరి దేశభక్తి నెంతయు కొనియాడ వచ్చును. కాని, ఇతిమాత్రమున వీరి కర్తవ్యము చుగియలేదు. మిగిలిన కార్యములను జేసినను జేయలేకబోయినను, విద్యార్థులు కద్దరు నయినను ధరింప గలుగుదురు. విదేశీవస్త్రముల నింకను ధరించుచు, మహాత్ముని గౌరవించుచుంటి మనుట, అసంగతముగ దోషకమానదు. నేటినుండియు, విద్యార్థు లెల్లరును విదేశీవస్త్రములను పూర్తిగ త్యజించి, కద్దరుబట్టలను ధరించుట, వారి విధ్యుక్తధర్మ మనుటకు సందియము లేదు. లేనియెడల నిన్నటిదినము గావించిన యార్భట మంతయు, వట్టి బూటకమగును. విద్యార్థులు కద్దరు వస్త్రములను విధిగ ధరింప మొదలెడిచో, తమకును తమ దేశమునకును గూడ మహాోపకారము గావించగలరు.

తాడిపత్రి మ్యునిసిపలు సంఘము

తాడిపత్రి మ్యునిసిపలు సంఘపు వ్యవహారములు చాలకాలమునుండియు కలవరపూరితములై యున్నవి. చైర్మనుగారి చర్యలు ప్రజలలో విశేషాందోళనము కలుగజేసినవి. ప్రజాభిప్రాయమును గమనించి ఆధ్యక్షు లగు మాదాసు రంగప్పగారు తమపదవికి రాజీనామా నిచ్చినందులకు వారి సభినందించెదము. ప్రజాభిప్రాయము విరుద్ధముగ నున్నపుడు, గౌరవోద్యోగములను విడువకుండుట, బాధ్యత నేమాత్రము సూచింపదు. ఇదివర కెట్టి మనస్ఫుర్థులు ప్రబలినను, ఇకముందు నుండియు తాడిపత్రి మ్యునిసిపలు సంఘము నందు కక్షలంబెరించి, మ్యునిసిపలు పరిపాలనము ప్రజాభిప్రాయానుసారముగ జరుగుగాక యని గోరెదము.

స్థానిక వార్తలు

భగవత్పాదా సంఘసభ:— 1924 వ సం॥ మా ర్చి 22 న తేదీ కినివారిం పాక్షాత్తు 5 ఘంటలకు ఆంధ్రులను ప్రధానము అను 4 లక్షలకు తొండమండలము మూల వాంట్లో నూలమంబం బ్రహ్మశ్రీ శౌందరరాజ భగవతుల వారివలన జరిపించబడును.

ఇండియను ట్రెయ్యు:— ఛైర్మన్ ఆర్. వి. ను బ్రహ్మశ్రీగారి సంపాదకత్వము కింద జేపడిన యిండియను ట్రెయ్యు అను అంగ సచివ్రుత్వ ప్రభుమంపులము ఎనిమిదవ భాగమును కృష్ణాతీర్థోండుకొంటేమి ఇందు రంధ్ర, మేనక, రామేశ్వరంబిమానవా, పార్లమెంటుభవనములు మున్నగు పటములును కొంతమంది ప్రముఖుల పటములును గూడ గలవు. రిలయి కారు "యిండియను ట్రెయ్యు 71 ట్రాంకోడు, రాయచేట్ల, చదరాన" అని ప్రాయశిలెను.

మెసూరు గుబ్బినాటక సంఘము:— నిన్నరాత్రి యీనాటక సమాజమువారు దున్నిభవిజమును నాటకమును బ్రదర్శించిరి. పదవ్యుహ రవ్యుహం నుండినది. మన్మథ ప్రయ్య పాత్రిధారి:నుగు జి. వాగేశ్వరావుగారును, రతి మాయాతి పాత్రిధారి:నుగు హెచ్. వారాయణరావుగారును ప్రత్యేక ప్రశంసలకు దగినవారలు. వీరిచే బ్రదర్శింపబడిన నాటకముల యందు త్రయవని శేషానిక దువ్యో కటికనాటకమును కని పారము రత్రి ఘం 9-10 కును, వింట్లవర్మ మను (కీచకవిధి) నాటకమును ఆదివారము పాక్షాత్తు ఘం 5-10 కును తిలకిల్లికొండ "ఎంఁదెను" నాటక భవనమున బ్రదర్శించును.

రాజధ్వారం పోస్టుమెయిల సమావేశము:— 17-3-24 క తేదీన సంఘ భవనమునందు జరిగి ఆహ్వానసంఘసభలో యీ దినవ కార్యక్రమము జరిగినది:— (1) సభిసమావేశము ఏప్రిల్ 20, 21 వ తేదీలలో సాంకర్ష్యమునాలో జరుగుటకు నిశ్చయంపబడినది. (2) ఎస్. హెచ్. గాలీవాల్ వారియొక్క సభాధ్యక్షులుగను, ఎస్. సర్వమూర్తిగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగను యెన్నకొనబడిరి. ఆహ్వాన సంఘసభ్యుల తరునుమును రూ 5 దీనిముగా చెల్లింప ప్రార్థించును. ప్రతిసభ్యుని రాదలమియది ఏప్రిల్ 10 వ తేదీ లోపున రూ 5 దీనిముతో సహా జరిలు సెకబర్, 5 రూపము వ్యాఖ్యముగారికి ఈ మారు వీధి మదరాసు అని దరఖాస్తు బంపబలెను.

గాంధీమహాత్ముని సందర్శనము

నాయకుల రాక
ప్రస్తుతి రాజకీయదీనినూర్చి గాంధీమహాత్మునితో చర్చించుటకు భారతశాసనసభ్యులకు స్వరాజ్యపక్షమువారును యితరకాంగ్రెసురాష్ట్రీయ శాసకులును మూర్చి చెల్లారును వారి బాండ్ల విచ్చేదము. (ఆ. (కె.)

బోలి విక్ర కేసు
20-వ తేదీని విచారణ
కాన్పురులో 1923 నవంబర్లో ఉన్నానీగాని ఆరెక్టి చేయుట కారధరభూతులగుచున్న సాక్ష్యునిచ్చిరి. ఉన్నానీగారిచేత ఉత్తరములును ప్రకటమును దొరికినవి వారు చెప్పిరి. (ఆ. (కె.)

భారత సంస్కరణములు

ప్రభువుల సభలో చర్చ

కర్ణాటక ప్రభుత్వ ఆక్రందనము

ప్రభువుల సభలో ఆరవినయ ప్రభుత్వ భారత సంస్కరణముల గూర్చి ప్రసంగించిన పిదప జరిగిన చర్చసందర్భమున ఫిబ్రవరి 26-వ తేదీన కర్ణాటక ప్రభుత్వ గారు యీ క్రిందివిధముగ నాట్టి చిరుః—
ప్రభువులారా!

ఆరవినయ ప్రభుత్వమునకు ప్రసంగ ప్రారంభమున తీర సాక్ష్యము లేకపోవుటచేత కష్టపడుచున్నానని చెప్పిన సందర్భమున మనమందరమును ఆయనతో సానుభూతుల మగుదుమని నమ్మెదను. కాని ఆయన అంతకువ్యతిరేకమైన పోనుపోను విజయవంతముగ నిర్వహించెనని చెప్పవలయును. ఆయన ఉప న్యాయము అత్యంత వ్యాప్తి గల్గియుండెను. నేనిప్పుడు నాకున్న శక్తిలో ఆవిషయముల నన్నియును యెత్తిచెప్పట సాధ్యముగా లేదు. ఆ ప్రభుత్వ మాటాడునపుడు స్వీయవ్యక్తిని, స్వీయ జీవితమునకును సంబంధించిన విషయములను దెల్పుచుండేనా లేక సార్వభౌముని ప్రభుత్వవిశ్వయాభిప్రాయమును దెల్పుచుండేనా యని నాకు సంకోచముగ నుండెను.

ఆరవినయ ప్రభుత్వము:—నేనెప్పుడు స్వీయాభిప్రాయమును దెల్పను. సార్వభౌముని ప్రభుత్వముగూడ దానితో సానుభూతి గల్గియుండెనను నమ్మకముతోనే దెల్పియుంటిని.

కర్ణాటక ప్రభుత్వము:—అట్లైనయెడల ప్రభుత్వమునకు యీ ఉపన్యాసములో ప్రతిమొక్కయును స్వీయాభిప్రాయముల గల విశేషముగానే గాక సార్వభౌముని ప్రభుత్వపు ముద్రగల దానిగ గూడ భావించెదను. మామూలు పరిస్థితులలో నేను ఆ ప్రభుత్వ యొక్క ఉపన్యాసముపై విమర్శము చేయు బానుకొనను. ఆపని నైనను యిదివరలో భారతమంత్రగ నుండిన పిలుప్రభుత్వగారే చేసియుండవలసింది. కాని ఆయన గారు దేశములో లేక పోవు తులన ఆవిధి నాపై బదియన్నది. నేనిప్పుడు వచ్చి భారత వ్యవహారములపై మాటాడుట సాహస మేమనవలయును. నేనా దేశ ప్రభుత్వమును వహించి యిరువదియైదు సంవత్సరములు వైగా నాయును. ఇప్పటికిని అప్పటికిని యెంతయో మార్పుగలిగినది అట్టి శందర్భములలో నావిషయముల గూర్చి సంబంధమంతగా లేదని చెప్పవలయును.

విషయ భారత దేశ పరిస్థితి లెట్లు అభివృద్ధి చెందుచున్నది యు అనుసరించుచు గమనించుచుంటు ఆంగ్లేయులకే గాక భారత ప్రభుత్వమునకును విధ్యుక్తమై యున్నది. ఈ ప్రభువుల సభలోనున్న మనకు ప్రతివారికిని అట్టి బాధ్యత బదియన్నదా నేను తలంచెదను. వీలనగా యిప్పుడు ఇండియాలో నాచరణలో ఉట్టి పరిస్థితులనున్న ప్రభుత్వవిధానమునకు యీ ప్రభువుల సభయే కారణభూతమైయుండెను. చెండుపార్లమెంటుల యందలి సభ్యులను జేరియొక కమిటీగ నేర్పజుపబడి సెల్లగర్ ప్రభుత్వ గారి యధ్యక్షతన 1919 ప్రభుత్వ శాసనము నిర్మింపబడినది. అప్పటినుండియు తదభివృద్ధిని గమనించుచు యీ ప్రభుత్వలే కొందరు సభ్యులగ నేర్పడి సమాలోచక సంఘముగ గూడవచ్చెను. అంత యగాక యీ బెంచీల మీద అత్యున్నతాధి కారాను భవములు గలవారేగాక భారత ప్రభుత్వమునందు బాధ్యతతో కార్యముల న్యవహించిన వారు గూడ గలరు. కావున యెప్పటి గాని భారత దేశమునకు సంబంధించిన విషయములలో ప్రభువుల సభకు అభిమానము లేదని తెప్పరాదు. మనమెప్పటికిగాని భారత వ్యవహారముల పరిష్కరించుటలో బోక్తములేదని వైదొలిగియుండరాదు.

పంజాబు అల్లరులు

ప్రభుత్వమునకు ప్రసంగమునందు చాలవరకు భారత దేశ ప్రస్తుతి రాజకీయ స్థితిని గూర్చి విశ్లేషించెను ఈవిషయముపై ఒక నిమిషములో నా అభిప్రాయములను నాకు దోచుటలు దెల్పెదను. ఈలోపల ఆ ప్రభుత్వ గారు ఉపన్యాసమును ముగించుచు దెల్పిన చెండు విషయములగూర్చి మాత్రము ముందు ముందుగా వివరించెదను. ఆయన ఉపన్యాసము చివర యొకకు 5, 20 నిమిషములు లున్నదనగా పంజాబులో సిక్కులు ప్రభుత్వ పై న్యాయము నెదుర్కొనిన దురంత విషయముల గూర్చి తెప్పెను. ఇది అత్యంత విచారనకు విషయము. భారతదేశ పరిచయముగల మానవజీవారలకు సిక్కులు ధైర్య సాహస వీరులేగాక బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నెడ అత్యంత భక్తిగల పౌరులు గూడ దెలియును.

అట్టితీరి ఆసిక్కులు మతోన్రేకముతో ద్రిమ్యులై ప్రభుత్వసిద్ధాంతముల నుల్లంఘించి తుపాకుల వాతబడుటకు వ్యవహారములలో నెక్కడకో వ్యతిరేకము జరిగియుండవలెను. నాకా విషయములు పూర్తిగా దెలియక పోవుటవలన తప్పు ఫలానివారిదని యెవరిని గాని యనబాలను.

నాభా మహారాజును పదమూడు గావించుటలో భారత ప్రభుత్వము నుంచిపని జేసిరనియే తల చెదను. ఆయనతండ్రి నాకు పరమమిత్రుడు. ఆయన భారతసంస్థానాధీశులలో నెల్ల ధీరుడనై దేశభక్తియుతుడై యుండెడివాడు. తండ్రికిని ఈ కొడుకునకును పోలికయెలేదు. ఈ మహారాజు శిలములనగాని విద్యులనగాని బుద్ధివలనగాని సంస్థానపాలకుడుగ నుండ తగిన వాడుగాడు. ఆయన నాపదమునండి తొలగించుట మహానంద విషయమనవలయును. కాని కేవలము మతవిషయములపైనే ప్రారంభ మయ్యెనని ప్రభువు గారు తెప్పెనపుడు ఆయనది రాజకీయం దో శన ముక్రింద పరిణమించి దౌర్జన్యము దొంగతనము కేరములు అల్లరులు జరుగుటకు యీవ్యవహారములలో నెక్కడకో తప్పుండవలయును. భారత ప్రభుత్వము చా రేవిషయమును పరిగ్రహించి సరిజేయు వలయును. ఈ ప్రభువుగారి ప్రసంగవశమున నెన్నిసార్లులో యుద్ధరింపబడిన సరి మాల్గుం హెయిలీగారు పంజాబు గవర్నరుగ నియమింపబడినందులకు చాలా సంతోషముగ నున్నది. ఆయన దృఢ మనస్కుడు. నిర్భయముడు. ఆయన పరిపాలనము క్రింద అల్లరులు అంత మొంది వెనుకటివలెనే సిక్కులు సార్వభౌముని ప్రభుత్వముతో సహకారము జేసెదరని నమ్మెదను.

గాంధీవిమోదల

ఇకను నేను చర్చింపదలచిన చెండు విషయము గాంధీ గారి విమోదలకు సంబంధించినది. గాంధీగారి వంటి ఋషిశిలముగల మహాపురుషుని నిర్బంధమున నుంచుట ఘోరమని ప్రభువుగారును ఆయన అనుసరుకులు తలంచినట్లు చెప్పబడినది. కాని అట్టి మునిశిలముగల మానవుడు నిర్బంధమున నుంచుటకు తగిన పనులను జేయుటయు అంతకు పూర్వముగ నున్నది. గాంధీగారిపై వచ్చిన కేసులో ఆయనశిలముగూర్చి నే నొక్కమాట యైన చెప్పను అత్యున్నత యంతమాత్రముకా దూర్వముగాదని నాకు నమ్మకమే. కాని ఆయనచర్చగూర్చి మాత్రము చెప్పవలసింది చాల గలదు. ఈ గాంధీగారు ఇప్పటికి నాలుగైదు సంవత్సరములనుండియు బ్రిటిషుప్రభుత్వముతో బద్ధవైరముగలియుండి, మన ప్రభుత్వవిధానమును విప్లవముజేయు బద్ధకంకాడు. దేశమునందనేకచోట్ల క్రవారమునకు కారణమైన సిద్ధాంతమును బోధించుట దుష్కర్మ మనవలయును.

తెలివిమాలినవని

ఇంతకును జరిగినదేమి? బహిరంగముగ రాజుదోహమును బోధించుచు పత్రికలలో వ్యాసమును వ్రాయుచు లేదా ఒక ఉపన్యాసము నిచ్చును. ఆయనను అరెస్టుజేసి విచారించెదరు. ఈపని జేయుట ప్రతిష్టగ దలంచెను. ఆపని జేయలేదని మాత్రమనుటలేదు. నేరముజేసినని ఒప్పుకొనును. తీసివిధించినపుడు న్యాయమనియు, అట్టిజ్ఞ తగియున్నదనియు గుర్తించును. ఆయనను ఆరసంతవర్సములు శిక్షజేసి కారాగారమునకు బంపిరి. ఇయ్యది 1922 మార్చిలో జరిగెను. ఇంకను చెండుగూలేదు. ఇంకా సెలవుగాని చెండుగూలేదు అప్పుడే వదలిజేసిరి. ఈవదలివేయు విషయముగూర్చి ప్రభువుగారు చేతులు విసికికొనుచున్నట్లు గానించుచున్నది. ఇట్లుచేయుటకు గల్గినపరిస్థితిలేమి? గాంధీగారిని నిర్బంధమున నుంచినపిదప ఆస్తికోశక్రణము బయలుదేరినది. అందులకు శత్రు ము జరిగెను. అందరికిని వలెనే రోగము తిరుగుముఖముబట్టినచోటలో సముద్రప్రాంతవాసము మంచిదని వైద్యుడుసలహానిచ్చెను. అట్లే ఆరోగ్యముచక్కబడుటకై ఆప్రాంతమునకు వీసికొనిపోయిరి. గాంధీగారి ఆరోగ్యము చక్కబడుటకు ఏమేమి అవసరమో అనియును చేయుట నాకభిమతమే. కాని ఇండియనుపీసలుకోర్టుక్రింద ఆయనపై నంతవర్యజరిపి యిప్పుడుకేసు తీసివేయుటమాత్రము నైచ్యముగ నున్నది. ఈవిషయమున మీరుచేసిన దేమియును లేదు. మీరు అన్నపుడు ఈ విమోదలకు కారణము బొంబాయి ప్రభుత్వము

వారో, భారత ప్రభుత్వమువారో, లేక యిచటి ప్రభుత్వమువారో నాకు దెలియక సంకోచముతోనే మాట్లాడుచున్నాను. భారత ప్రభుత్వమునకును ఇచటి ప్రభుత్వమునకు ఈవిషయమున బోక్తమేమియును లేదనిన అనుమానమగుచున్నది.

ఆమాట యెట్లున్నను ఆయనను చెండు సంవత్సరములు కాగానే యెట్టివరతులు లేకుండనే విడుదలజేసిరి. ఆయన మరల విడుదలజేసినప్పటినుండియు పూర్వపుమతమునే కొనసాగించు నుద్దేశమును దెల్పినట్లును, కాసునొల్లంపును బోధింపవలసరము లేకున్నను ఆ ఉద్దేశము పోలేదనియు తెలియుచున్నది. అట్లయినయెడల మనలను మరల వెనుకటియాంగ్లేశన మెదుర్కొనును. ఈతూరి ప్రభుత్వమువారేమియు కట్టివేయబడినది. ఒకసారి గాంధీగారిని యెట్టివరతులులేకుండనే విడుదలజేసి మరల నిర్బంధింపజాలరు. మరియొక ఫలితము గలగవచ్చును. గాంధీగారిని ఆరోగ్యకారణములచే విడుదలజేసినయెడల ఇండియాలో రాజకీయఖుయిదీలు ఆరోగ్యమునరిగ లేదని వైద్యులినదనండి స్పష్టమై యింకగలవారెందరోయన్నాచే వారివారకారణములచేతనే విడుదలజేయుట లేననుట యెట్లు? గాంధీగారినిగూర్చి నేను చెప్పదలచుకొన్నదియే. నేను జెప్పనజేయుగా ఆయనను నేను వర్ణించినపరిస్థితులలో నెట్టివరతులు లేకుండ విడుదలజేయుటనుగూర్చి యంతవరకు దెల్పిన కారణములను సమర్థనమును జాలవు. ఇంకను ఆ విషయము సకారణముగ నుమర్శింపవలసియున్నది.

భారత సంస్కరణములు

ఇకనుచునవిచట చెండులకు సమాజేశమైతిమో ఆయన శ్రమిషయముగూర్చి చెప్పెదను. ఇప్పటికైదుసంవత్సరములైన గాలేదు. చెండుపార్లమెంటు సభలును భారత ప్రభుత్వమును స్థిరపరచి, ఇప్పటి ప్రభుత్వస్థితినిగూర్చి విచారించుటకును దానిపై నెట్టి అభివృద్ధి గల్గెనో కనుగొనుటకును, దానినిసంస్కరించుటకు కారణములేమైనగలవేమో తెలిసికొనుటకును అట్టిప్రయత్నములో సార్వభౌముని ప్రతిష్ఠాభిప్రాయమెట్లుండనో కనుగొనుటకును మనమిచట సమాజేశమైతిమి. ఈసాయంత్రము మనము చర్చింపవలసినవిషయమియ్యదియని నేనుతలంచెదను. ప్రభువుగారు 1917 ఆగష్టు 2) తేదీ ప్రకటనము మీయెడుట జనించెను. మంచిదే. అప్పుడుదానిని తయారుచేసిన ప్రభుత్వమునందు నేనును సభ్యుడుగ నుంటిని. ఆ ప్రకటనమును నేనుమరలజువనకర్తలేదు. పిదప ఆలిల్లు సెల్లరునుఅధ్యక్షత నేర్పడిన జాయింటు కమిటీని వాటి ఈ ఆకారమున నేర్పడినది. దానిపీఠిక యందింతవరకును మనముచేసిన పనులకు వలయుపరతులు విధింపబడినవి.

ఆమాటలను మీకు ప్రభువులకు చదివివినించెదను:—

భారతపాలనమునందు ప్రతిశాఖలోను భారతీయుల సంఖ్య నెక్కువజేయుటకుయేర్పాటుజేయుటపార్లమెంటుయొక్క విధానము గావునను, తుట్టుకుదకు బ్రిటిషుభారతదేశము సామ్రాజ్యంతర్యాగముగనుండి బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును బొందుటల జేయుటకు స్వపరిపాలనాసంస్థలను నెమ్మదిగ నభివృద్ధిజేయుటకును,

ఈ అభివృద్ధిగల్గుటకు యీవిధానమును అంతరముల చెండు నాచరణలోబెట్టుటయే సాధ్యమగును గావునను, యీ విషయములందు తగినప్రయత్నముల నిపుడు గావించుట అవసరముగావునను,

ఈ అభివృద్ధి యెట్లు యంతకాలమునకు జరుగవలయునో, భారతయాభివృద్ధి జేయుములబాధ్యత ఆధారపడియున్న పార్లమెంటునిశ్చయించును గావునను,

ఈ విషయములలో పార్లమెంటు జేయుపనులందు యీనూతనావకాశములు గల్గినవారి సహకారము గావలయుగావునను, వారిబాధ్యతనుబట్టి విశ్వాసముంచుటనుగావునను, ఈ క్రిందివిధముగ కానించడమైనది.

* * * *

పార్లమెంటునందలి తిరుగు సభ్యులును, తిరుగు రాజ్యాంగమంత్రులును, 1922 లో మాంటాగూగారే యీలిల్లు పీఠికపై జేప్పిన మాటల నుద్ధరించి జేప్పెడివాడనేగాని వ్యవధి చాలదని యూరకున్నాను.

బిల్లుగో కొంతదూరము పోయినపిదప పరిసంసత్సరములైనపిదపనే అనగా 1929 లో ప్రభుత్వమువారికి నిజేదించుటకై మొదటిపార్లమెంటురీకమిషను నియమింపబడినని స్పష్టముగ విధింపబడినటుల గాననగును.

ఆరవినయ ప్రభుత్వము:—అందువలనముందుగ విచారణలుపరచదని వారించుట కేమియునులేదని, నేనుగాదు, ఒక భారత మంత్రీ నిర్వచించినటుల జెప్పబడినది.

కర్ణమప్రభు. — నేను వానిని చదివెదను. 41 క్లాజు నం దిట్లుగలదు. —

“ 1. ఈ చట్టము కాననమైన పిదప 10 సంవత్సరములు గడచినపిదప—” యందు ముందుమాట యేమియును గానరాదు. “భారతమంత్రి రెండుపార్లమెంటు సభల అంగీకారముతో యీ కమిషనరును పనిజేయుటకు పేర్లను నియమించి సార్వభౌముని అంగీకారమునకు బంపవలయును.

“ 2 ఆ పేర్లవారు సార్వభౌము డింగీకరించినయెడల ఒక కమిషనరుగ నేర్పడి బ్రిటిషు ఇండియాలో ప్రభుత్వవిధానము నుగూర్చియు, విద్యాభివృద్ధినిగూర్చియు, బాధ్యతాయుత సంస్థల అభివృద్ధిని గూర్చియు మున్నగు విషయముల విచారింపి బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును యంతరవర్తనాపీఠముట వాంఛ నీయమో విస్తరింప జేయవలెనో, సంస్కరింపవలెనో, లేక అప్పు టికున్న బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునే సంపూర్ణముజేయవలయు నో, కాననసభ రెండవదానినుండుట వాంఛనీయమగునో కాదో నిశ్చయపరచును.

నేను యీ ప్రభువులయెదుటచదువసాహించినయీవాక్యముల ఫలితమేమి? వానినిబట్టిచూడ, అప్పటిప్రభుత్వమును పిదప వచ్చెడి ప్రభుత్వమును, పార్లమెంటుసభలు రెండును భారత దేశమునకు బాధ్యతాయుతస్వరూపాలన మొనంగుటయేగ్రేటు బ్రిటునుయొక్క భవిష్యత్కాలమునందు, ఐతే యిప్పుడి నెమ్మదిగ అంతరములూడమాత్రము జేయవలయు, దీనియొక్కమందనే గములు ప్రజలయొక్కసాధారణమును విశ్వాసమును బట్టియందు పనియొడియగలదు. ఇట్టి సామర్థ్యమును పరీక్షించుటకు ప్రభు సాధనము న్యాయక్రమముల రక్షించుటలో ప్రభుత్వమునకు సహకారముజేయ నిష్ఠమును బట్టియందును. ఇంకొక్క విషయమే మనగా యీ అభివృద్ధియంతరముల నిర్ణయించబాధ్యత భారత ప్రభుత్వమువైగాని భారతమంత్రివైగానియుండదు. పార్లమెంటుసభలవైయుండదు. అప్పుడైనను పార్లమెంటుకు తృప్తియైన నే యీ అభివృద్ధిజరుగును.

నేనీ విషయమును దెన్నినదేలగా, పార్లమెంటునుతో దరచెట్టి పనిజేయించవచ్చునని ఇండియాలో ఒక భావము వ్యాప్తముగాగలదు. ప్రభుత్వమువారిని త్వరపెట్టవచ్చును. కాని పార్లమెంటునుమాత్రము త్వరపెట్టుటకప్రభుమైనవని. ఈసభగాని ప్రజలసభగాని అయిన చిన బాధ్యతను పోగొట్టుకొని లొంగిపోవునని నాకునమ్మకములేదు. నేను, తుదకు చదివిన వచనముల జూడపదిసంవత్సరములైనపిదపనే మొదటి విచారణ కమిషను వచ్చుననిదెలుపబడెను. నేనికను యీమాత్రముజెప్పెదను. అనిష్టయములను అసిద్ధాంతములను యచటిప్రభుత్వమును, భారతప్రభుత్వమును, ఇండియాలో ప్రతిగవర్సరును ప్రతినివిలు ఉద్యోగి యు అంగీకరించి అమితభక్తితో నున్నారని నానమ్మకముఇకను యీ సంస్కరణముల యందుపూర్తిగ నమ్మకములేక, కొన్ని భాగములలో నేకీభవింపక యేమైననుసరే పనిచేసిచూచెదమని బాధ్యతవహించి సార్వభౌమనగు భక్తివిశ్వాసములతోనున్నవారి మాటచెప్పనక్కరలేదు. ఈవిషయము నేను చెప్ప ప్రతిమాటను అంగీకరించు పేమ్ముఫర్డుప్రభువుకన్న యెక్కువగా నెవరిని దెలియదు. ఈదేశములో ఈ కాననమునందు కొన్ని భాగము లిష్టములేనివారుగలరు. అందులో నేనొకడను. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము నాకీష్టములేదు. కాని ప్రత్యామ్నాయ మేమియు నులేదని ఈప్రభువులదానిని అంగీకరింపవచ్చును నేనును తల యూపి యిప్పుకొంటిని. నేనప్పటినుండియుమారుమాటాడలేను. ఇక నెప్పటికిని నేమియుననను. 1919 కాననము ప్రకారము భారతప్రభుత్వవిధానము విజయవంతముగ పరిణామముజెందవలసినదే.

కాంగ్రెసుపక్షము

ఇకను ఇండియాలోనే జరిగిన విషయముల దెల్పెదను. మన మంతయుదారితో విశాలభావముతో నొసంగిన పాత్రతో పికము మొదటినుండియును భారతదేశీయ రాజకీయ వేత్తల సానుభూతిని సత్కారము నెట్లు బొందెనో వివరించుటలో ప్రభువుగారు కొరతజేసిరి జెప్పవలయును. అందులకు తుమించె దరుగాక! ఏమి జరిగినో నేనే జెప్పెదను. అవిల్లు 1919 లో కాననము గావింపబడెను. భారతదేశీయ మహాసభ అసమాన సుప్రసిద్ధదేశీయ రాజకీయవేత్తలతో గూడినది వెంటనే యీ సౌకర్యములను తీరస్కరించి సంపూర్ణబాధ్యతాయుతప్రభుత్వమునకై యాంధ్రేశమున ప్రారంభించెను. ఈ బిల్లు పార్లమెంటును గడచిన పిదప 1920 ప్రారంభములోనే ఆ గాంధీ గారును మహాత్ముడి యనోదరులు మహాత్ముడు మోకలిగరలు యేకమగు పాపము తటస్థించెను. అప్పుడు అసహాయవిధానము ప్రారంభింపబడెను. 1920 నే మొదలుగా కాంగ్రెసు మతవలంబించినవారలదరును యెన్ని

కలను బహిష్కరింపవలసినవని, విద్యాశాలలను, న్యాయస్థానము లను బహిష్కరింపవలసినవనియు, విదేశీపు వస్తువులను, ఇంపీరి యలు సర్వీసులన్నిటిని బహిష్కరింపవలసినవియు, కాంగ్రెసుతో రెను. పిదప రెండవసంవత్సరము 1921 నవంబరులో వచ్చెను. అపుడు కాంగ్రెసు విప్లవప్రబోధకసంస్థగ మారి కాననోల్లంఘనము జేయవలసినదనియు, పన్నులక్షల్లింపవలసినదనియు, బోధించు ఇండియాలో బ్రిటిషుప్రభుత్వ ములే లేకుండజేసి బ్రిటిషు పాశ్చాత్యసంస్థలను విధ్వయేమియునులేకుండ జేయవలసిన యుద్ధమించెను. తరువాత 1921 నవంబరులోనే పేమ్ముఫర్దాజా యేతెంచినపుడు వార్తలు జరుపవలసినవియు ప్రజలు యెట్టిపనుల నుగాని జేయకుండ మానివేయవలసినవియు నీ భారత మహాసంస్థ యే ఉత్తరువుజేసెను. ఈ సందర్భములన్నియును జూచినయెడల ఇండియాలో కాంగ్రెసుపక్షము విప్లవ ప్రబోధక మయ్యెనని యు, ప్రభుత్వవిధానమును విచ్ఛేదముజేయు సుదేశముతో నుండెననియు, యీ దేశమునకును భారతదేశమునకును సంబంధమును త్రెంచివేయు తలంపుతో నుండెననియు, ప్రభుత్వమును స్తంభింప జేయు సుదేశముచెననియు దెలియగలదు. ఇందుల కింకను యెన్ని యోసాత్మకములు గలవు.

భారతకాననసభ వైఖరి

కాంగ్రెసు బాధ్యతలేదనియు, ఉపేక్షజేయ నక్కర లేని వైనను అంత ప్రాముఖ్యము గలదికాదనియు మిరనవచ్చును. అట్లే నిపుడు భారతకానన సభలో జరిగిన దానిని గురించి చెప్పెదను. ఆ విషయమై ప్రభువుగారు చాలదరకు జెప్పిరి. మొదలుయెన్నికలు 1920 లో జరిగెనని జ్ఞాపకము. భారతకానన సభకు కన్నాటుప్రభువు 1921 ఫిబ్రవరిలో ఢిల్లీయందు ప్రారంభించెను. ఈ ప్రభుత్వాభివృద్ధినిగూర్చి నేను వై జెప్పిన దంతయు నవారు మరచిపోయి నెవ్వెంబరునెలలో నొకతీర్మానమునుదెచ్చి 1924 లో అన్ని రాష్ట్రములందును భారతప్రభుత్వమునందు నునైనక, విదేశీవ్యవహార, రాజకీయ శాఖలయందుదప్ప సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నొసంగవలసినవియు, 1922 లో సంపూర్ణ స్వరూపాలనము నొసంగవలసినవియు నుపపాది చిరి. ఈ సభ 1921 ఫిబ్రవరిలో నేర్పడి నెవ్వెంబరునాటికే మహా అనుభవముగల్గింతుల సంపూర్ణమును అంత్యకరమును కొరుచున్నది గా గానించుచున్నదిగా! అప్పటినుండియు యిట్టి తీర్మానము తెన్నియో గావింపబడెను.

మొన్ననుగూడ మరల ఫిల్లీలో నట్టితీర్మానమొకటి గావింపబడెనని ప్రభువుగారు జెప్పిరి. దానినిగూర్చి యిప్పుడే చెప్పెదను. ఆ తీర్మానముపై ఒక భారతమహాశయము ప్రసంగించుచు భారతదేశములో నైస్వయమైనాడ సంపూర్ణాధికార ముండుట యశవరమైనను బ్రిటిషు అధీనములను సిపాయిలును ఉండవలసినదిగ కొరవలెనని చెప్పెను. పాపము యీ మహాశయము లేకున్ననునీ యయ్యెదరును భయము గాబోలుక.

కభురలసభలో డయరుచర్చ

భారతదేశములో దేశీయ మహాసభ వైఖరి యెట్లుండెనో, సంస్కరణములంద నిర్మింపబడిన భారతకానన సభ వైఖరి యెట్లుండెనో మీకు వివరించుచుంటిని, ఇకను ప్రభువు గారి యుపన్యాసములో చాలభాగమును వినియోగించినవిషయ మునకు వచ్చెదను. భారతదేశమునం దకాంతి ప్రబలుటకు కారణమేమో ఆయన వివరింపజొచ్చెను. ఆయన యెన్నియో జెప్పెను. వాని నన్నిటిని గూర్చి ఒకటి రెండు వాక్యములలో ముగించెదను. మొదటి విషయము యీ ప్రభువుల సభలో కొన్ని సంవత్సరములక్రింద డయరు నేనానివల గూర్చిన చర్చ యును అందుకు సంబంధించిన తీర్మానమునై యున్నది. అట్టి తీర్మానమును గావించుట గొప్ప తప్పని కను తలంచినయె ట్టిని. వద్దని వాదించితిని. చేతనైనంతవరకు వద్దని విన్నవించితిని. నేను జేసినది సరియనియు మీరు ప్రభువులు జేసినది తప్పనియు శాకు నమ్మకము గలను. అట్టినిర్ణయము గాంధీజీవలన భారత దేశమునందు భయంకర పరిస్థితి లుగయించునని నేను చెప్పి యుంటిని. ఆయన ఆ విషయము నెట్లుగా న్యాయమే నని నే నంగీకరించుచున్నాను.

‘ఉక్కుచట్టము’ ప్రసంగము

కాని భారతాంధ్రేశమునకు జెప్పిన మరయొకకారణ ముతోమాత్ర మేకీభవింపజాలను. లాయడు జార్జిగారు సివిలు సర్వీసునుగూర్చి మాటాడుచు దానిని భారతదేశములో ఉక్కుచట్టము నంటిదని జెప్పిన విషయము నాయన ఉదహరించెను. ఆ సుప్రసిద్ధ రాజకీయవేత్త జెప్పినదంతయు నే నంగీకరింతున్నను ఆ ముక్కమాత్రము చాల సరసముగ నున్నదనియే నా తలంపు. ఆ సివిలు సర్వీసునే దీనివేయగడల ఇండియాలో బ్రిటిషు

రా జ్య ము మాట యే లో బ్రిటిషు రా జ్య ము ను బలపరచుటకు ఇండియాలో సివిలు సర్వీసే లేకున్నయెడల నయ్యది యదృశ్యమగును. ఇంకను ఆయనవై మోషెడి నేరములేవి? ఈ ఉక్కుచట్టము మాటయేగాక లాయడుజార్జిగారు ప్రసంగించునపుడు ఇండియను సివిలుసర్వీసు చెక్కుచెదరకుండ నుండవలెనని చెప్పిరట. అందువలన భారతీయుల నా యుద్యోగములలో జేర్చుకొందుమను వాదానములు సఫలము గాని భారతీయులకు సంశయము గల్గెనట. ఎంత బాగున్నది. ఇందు మాటభేదముతప్ప యేమైనగలదా? ఇండియాలో సివిలుసర్వీసు చెక్కుచెదరకుండ నుండవలెనని చెప్పినపుడు యంత సంఖ్య యుండవలెనని యేమియును జెప్పట లేదు. వారి యొక్క భవమును వికమత్వమును బహుముగూర్చి మాత్రమే జెప్పబడెను దాని నింత జేసి యేమో అర్థములు దీయుట అసంబద్ధమే యనవలయును.

భారతీయులకరముజేయుట

ఇకనీయాంధ్రేశమునకు మరయొకకారణమును జెప్పుచు మనము ఉద్యోగములను భారతీయుల కిచ్చుటలో తగినంత వేగముగ నుండలేదని చెప్పిన వాదానములు సఫలము జేయలేదనియు భారతీయులు నమ్ముచున్నారని ప్రభువుగారు దెల్పిరి. ఆయనకు సంగతులన్నియునుదెలియవా? అట్లయిన నేనుజెప్పెదను. నాకెదురగునున్న పెమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారే యీయేర్పాటులను గావించినది. ఇండియను సివిలు ఉద్యోగులలో నూటికి 38 1/8 మంది భారతీయులు లుండునటలు సభిష్టాది జరుగవలెనని విధింపబడెను. తరతరాలమాట యేమియును విధింపవచ్చును అట్లేభవిష్యదిజరుగునని యూహింపబడెను.

పేమ్ముఫర్డుప్రభువు: — రైక్మాయిటుమెంటు జరుగునని.

కర్ణమప్రభు: — అవును. ఇప్పుడు సంస్కరణములొసగి విచేడ్లయిన గారేదు. వారుగూర్చి సంవత్సరములకే ఇండియాలో సర్వీసులకతియేమయ్యెనో మీకుదెలిసియేయుండును. ఈ సర్వీసులలో చాలవరకు నూటికి 70మంది భారతీయులేరి. అట్లు భారతీయులవరము జేయుటకు కారణమేమి? ఇదటివా రుండరు గాన. ఎదురుగానున్నప్రభువు రైక్మాయిటుమెంటుచున్నార మంచితే. ఇప్పుడుజరుగుచున్నదయి. బ్రిటుకెవరును పోవుటలేద న్నపుడు రైక్మాయిటుజేయజాలరు. కేంద్రీ విశ్వవిద్యాలయము నకుగాని, అక్సుఫర్డు విశ్వవిద్యాలయమునకుగాని పోయి, విజ్ఞా లగుబ్రిటిషువారు యిదివరకువలెనే ఇండియాలో మీకు ప్రతిభి ధులుగ బోమ్ము పోయెదరేమో విచారింపును. అట్లు వారేమి యనుచేయరు. నేను అక్సుఫర్డులో అండర్ గ్రాడ్యుయేటుగనున్న పుడు 16 మంది పోయిరి. ఇప్పుడు యిద్దరయినవారు. ఇదియే యిప్పటివిధానఫలితము. మనుష్యులకు వినువుగలిగినది. సర్వీసులను భారతీయులవరము నఖండముగ జేయుచు భారతమంత్రిప్రభువు గారువచ్చి ఆవిషయమై మనవాదానములను నిలుపుకొనుటలేదని చెప్పట విచిత్రముగనున్నది.

ఉప్పు పన్ను

ఇకను భారతాంధ్రేశము మరయొకకారణము ఉప్పు పన్నును మరలవిధించుటయనిదెలుపబడినది. ఈవిషయము నాకు కొంత దెలిసినది. నేను భారత దేశములో రాజప్రతినిధిగ నున్న పుడు మంచికాలముగాన ఉప్పుపన్నును యంతరిగింపవచ్చునో అంతకున్నవకు తగ్గించితిమి. కాని భారత అధికము చక్కగలే కుండ డబ్బుఅవసరమయ్యెనేని తగ్గించిన పన్ను భాగమును మరల విధింపవలసియుండునని మాత్రము యేర్పాటుండెను. ఆపరిస్థితి నిరుడుకచ్చెను. రెడింగుప్రభువు బడ్జెటును సరుము జేయవలసి వచ్చెను. అందులకు తనకున్న సర్టిఫికేటు అధికారము నుపయోగించి ఈపన్నునే మరల విధింపక తప్పదయ్యెను. పాపము ఇండి యాలో వీదవారు యిదివరకున్న ఉప్పుకడ్డబ్బునెక్కువచూచ్చి యంతబాధపడుచున్నారోయని ప్రభువుగారు సానుభూతితో బల్యుచున్నారు. ఈపన్ను నెక్కువజేయుటవలన కష్టములుకల్గె నని భారతప్రభుత్వమువారేమైన ఆక్షేపణబంపిరేమో భారత కార్యాలయమునందుజూచెదరా? ఇదివరకున్న ప్రభుత్వమువైదాని నొక నేరముగ ఆయన మోపవచ్చెను. కాని —

ఆలివియరుప్రభువు: — నేను జెప్పిన దంతయును రెడింగు ప్రభువు మున్నగు సభికారులు జెప్పినదానినిబట్టియే యని ప్రభువు గారు తెలిసికొనగలిగినను.

కర్ణమప్రభువు: — అవును. నేను బూనుకొన్నది యీ ఆక్షేపణలు నిరాధారములని తెలుపుటజేయుటకే. పిదప మరియొకకారణము కన్పాదని దెలుపబడెను. ఆవిషయమై ప్రభువు గారు రువస్యపించునపుడు 20, 25 నియమముల వినియోగించిరి. కన్పావిషయమై చర్చ వచ్చినపుడు అంత ప్రసంగము

యొక్క ముగ నుండెడిది. కానియు దానికేమి. మనము కాన్యా విషయమున జేసినదేమి? కల్యాణముకార్యాలయపు బాధ్యత గల దుర్మతగా రుపపాదించి, యిదివరకున్న సార్వభౌమని ప్రభుత్వ మంగీకరించి కాన్యావిషయమై నేటిపుడు స్వాధీనము జేయు సిద్ధాంతమునై నొక సమాధాన మేర్పరుపబడెను. ఈ నేటిపు లెవరు? ప్రపంచము నే భాగములొనివాడు? వారు ఆఫ్రికా నేటిపులు. అదియే ఆ పరిస్థితిగూలము. దానివలన భారతదేశమునకు సంక్రమింపలేదు. వారు, కొరవ దానినెల్ల పూర్తిగ పరిష్కరించినగాని భారతదేశమునకు సంక్రమింపజేయరాదు! ఈ విషయమై చర్చించుటకు ఒక కమిటీని నియమించి ఇండియాను యితరవోట్లకు బంపవలయునని సామ్రాజ్యమహాసభలోను ప్రభుత్వమువారిచేతను అంగీకరింపబడెను. ఇందువల్లనైనను వారికి తృప్తిగల్గలేదు. ఇకనీ అప్రస్తుత కమిటీయొక్కతేలికగా పాడెను. కాని మరియొకసారి వివరముగ చర్చించుటకు ప్రభుత్వ గారితో మిచ్చెదరని తలంచెదను.

ఒక్కమాట చెప్పెదను. సంస్కరణలు భగ్నమైన కనుమర్తకముతో మార్పుగావలసియుండునని ఒక భావము ప్రబలియున్నది. ఆ సంస్కరణములను కొనసాగించుటకు సివిలు సర్వీసుజేసిన ప్రయత్నములును అభివృద్ధియును దెచ్చియుంటిని. ఒకవారుముక్తిదినే భారతప్రభుత్వాధికారము విడిచి, భారతరాజ ప్రతినిధిగా మిదను క్రొత్త కాననసభలు బాగుగ పనిజేయవచ్చునని అభివృద్ధిగల్గెనని చెప్పినట్లు నాకు భావము. అవి భగ్నమైయెడల అందుకు కారకులు మంచియైనను చెడ్డయినను ప్రభుత్వమును నిర్వీర్యముజేయు సమర్థతైన అతివాదులైయుండవలయును.

ధిల్లించుచు

ఇకను నేను ముఖ్యమంత్రివిషయమును గూర్చి చెప్పెదను. మొన్ననే ధిల్లీ భారతకానన సభయందు జరిగిన విషయములును దానిపై ప్రభుత్వ గౌరవంగిన యుద్ధంతమును చెప్పెదను. ధిల్లీలో జరిగిన చర్చలను క్లుప్తముగ బ్రీటిషుపత్రికలలోని కంటిపాటలను బట్టి చెబికోంటిని. ఆ చర్చయందు భారతసభ్యుల నీతులు అనేకములగును పాదనముల గావించి, కుట్రకుద కెన్నియోసవరణ లైనవిదప భారతప్రభుత్వనిధానమును నిర్ణయించుటకై కొండుపేటలు కాన్ఫరెన్సుకు 76 మంది ఆకూలముగను 48 మంది ప్రతిపాలముగ నుండుటచేత అంగీకరింపబడెను.

ఇటువంటి చెడ్డపెద్దతీర్మానములను గావించుటకు భారత కాననసభకట్టి అధికారమును లేదని నేనుదెలుపుచున్నాను. వారికి అగత్యములేని ప్రభుత్వాదు లేనివిషయములగున్న వారువర్తించుచుండురు, దానిమాటయట్లుండనిండు. ఆచరణముయొక్క మంచికెడల నాలోచించెదము అప్రభుత్వ గారు త్వరలోపంజాబుగన్నరుగ పోనున్న హాంకొం మెంబరు సభ్యులమూలం హాయిలీగారు ఆచర్యవివర నొసంగిన ఉపస్థాపనముల రెంటినుండి భాగములను చదివెదను. సభ్యులమూలం హాయిలీగారు ప్రభుత్వపక్షమున హస్తాత్కరముజేసిరి, యిప్పుడు పనిజేయవచ్చు ప్రభుత్వమునం జేమైన లోపములున్నయెడల భారతీయాభిప్రాయమును కనుగొని అవి చారణమైన చేయు సవరణలు భారతప్రభుత్వకాననము ప్రకారము సవరించుటకు వీలైనయెడల భారతకానన సభయెదుటను, భారతమంత్రియెదుటను, పార్లమెంటుయెదుటనుంచబడునని జెప్పినట్లు నాకు దోచుచున్నది.

భారతప్రభుత్వ ప్రతినిధియొచ్చిన ప్రభుత్వ తరముయొద్దరే ఈ ప్రభుత్వ తరము భారతప్రభుత్వముయొక్కయు, రాజకీయధియొక్కయు, సార్వభౌమని ప్రభుత్వము భారత మంత్రియొక్కయు సమ్యక్తత నీయబడెనని నేను వింటిమి. కావున యీ యుద్ధంతము ప్రస్తుతపాలకుల అభిప్రాయమును దెలుపుచున్నది 1919 ప్రభుత్వకాననమును పునర్విచారణజేయుట తేలికదగు పనిగాదని బ్రిటిషు పార్లమెంటును ప్రజలును తలంచెదరని సభ్యులమూలం హాయిలీగారు జెప్పిరి.

ఇకను ప్రభుత్వ గారు తమ యుపస్థాపనమున యెప్పున్న నిర్ణయములను జరుపుమండగా నేను మధ్య అడ్డపడినపుడు అయ్యవితాను సభ్యులగున్న కాబిలెటుయొక్క నిర్వీర్యాభిప్రాయములని జెప్పెను. నేనా అభిప్రాయములను క్రద్ధతో వింటిని. అయ్యది బహు బాగ్రత్తగ ప్రత్యేకముగ విట్ట అర్థములుగ మాటలలో నిమగ్నబడెను. ఇండియాలో హాంకొం పార్టీకిని, సార్వభౌమని ప్రభుత్వమునకును దగ్గరసంబంధ మేర్పరచుట ఉచితమని ప్రభుత్వ గారు జెప్పిరి. అది మంచిదే. పాలకులకును పోలికులకును దగ్గరసంబంధముండుట మంచిది. కాని యీ సంబంధము ఒకరినొకరు మించునదిగావచ్చును. అయ్యది క్రద్ధతరముగనుండును. అంతట ప్రభుత్వ గారు బాధ్యత

యంత ప్రభుత్వాభివృద్ధినిగూర్చి చెప్పిరి. ఈ అభివృద్ధి 1919 ప్రభుత్వకాననమునకు లోబడియుండవలయునా లేక దాని మించిపోవచ్చునా?

అప్రభుత్వ గారపట్టికి యిట్లుని చెప్పిరి. "ఈ సార్వభౌమని ప్రభుత్వము పదమూడు స్త్రీకరించి కొన్ని వారములే యై నది. అది చాల ముఖ్యవిషయము. వారి కీవిషయమున కొంత వ్యవధి నీయవలయును. అందరు సెక్రటరీఆఫ్ స్టేటుగారు కానున్నసభలో మూడువారములు అని చెప్పినట్లు నాకు భావము. వారేమి కలవాల నిచ్చెదర? పార్లమెంటు యెదుట వచ్చి రెప్ప నియమలయను. అట్లుజేయుట సకారణముగ నుండును. ప్రభుత్వ గారి ప్రసంగమునందు రెండు ముఖ్య విషయములను గమనించిరి. భారత కాననసభ కొండుపేటలు కాన్ఫరెన్సు కావలెననికొరిన కొరికతో సార్వభౌమని ప్రభుత్వమునకు సానుభూతి లేదని తెలుపబడెను. బాగుగనే యున్నది. భారతదేశపరిస్థితుల చక్కచెట్టుటకు కొండుపేటలు కాన్ఫరెన్సు విధాన మంతటి వివాదకరమైన దింకొకటండవోరు. ఈ కాన్ఫరెన్సులు యీ దేశములో అనుభవమునుబట్టి అనుమతముగ నుండేనోనా నాకు తెలియదు. కాని ఇండియాలో కొండుపేటలు కాన్ఫరెన్సు జరుగవలెనన్న 12 కొట్లనుండి జన సంఖ్యలో రాజకీయజేతలు, సంస్థానాధీశులు, వర్తకులు కర్షకులు బ్రిటిషుశాసిత, సిక్కులు, మహమ్మదీయులు 6 కొట్లనుండి అస్పృశ్యులు వీరందరకును ప్రాతినిధ్యము గావలయును. ఇంతయంద సభగాజేరి భారతదేశమునకు నూతనవిధానమును తయారుజేయుట కన్న వైచ్యమేమేని యుండునా? ఈ ఉద్దేశమును దెలుపుట నగుపాట్లకుగాని మరెందుకును గాదు.

రాయలకమిషను

రాయలకమిషను విషయములోగూడ నాకు సందేహములుగలవు. ఇండియాకు ఇక నేమియును రాయలకమిషను అక్కరలేదు. ఇప్పుడొకటిపనిజేయుచునే యున్నది. లీప్రభుత్వ బోయి సర్వీసులకున్న కష్టముల గూర్చి విచారించుచుండ మరియొకరాయలు కమిషనునుబంపి 1919 కానననిబంధనల నెంతవరకు సడలించవచ్చునో విచారించజేయుట భారతదేశములో అతివాదాంతోకనమును ప్రోత్సహించజేయును. మేలుజరుగకపోగా కీడుమాత్రము జరుగును.

మిరుజేయవలసినదేమి? భారతప్రభుత్వమునం దనుభవము దనుభవముగలవాడనగుటచేత ఈ పరిస్థితులలో నొకమాటజెప్పెదను. భారతదేశమువిషయమై మిరు నిజమును దెలిసికొనగోరుచున్నార. మంచివిధ్యతలవారు వెలుపలనెనియును గోరుచున్నారు. ఈ దేశములోనున్న వారము దెలుపబాలము. భారతదేశములో నీ విధానమును పనిజేయుచున్న వారేయేడుగురు. ఆగవర్షర్షకద్దకును కాననసభలకును పొండు. రాజకీయనిధివద్దకుబోయి యీ యనుభవమునుబట్టి ఈ సంస్కరణములు యెట్లుపనిజేయుచున్నవో జెప్పగలవారే యని యడుగుము. ఇది సులభతరకార్యమని నేను జెప్పగలను. ఏలనగా క్రొందటిసంవత్సరము వేసవిలోనే రాజకీయనిధియొ సంస్కరణములెట్లు పనిజేయుచుండెనో నివేదింపవలసినదిగ అన్ని రాష్ట్రముల గవర్నరులకును ప్రజ్ఞ మాలికను బంపెను. దానితో మిక్త కావలసిన విషయము భారతదేశమును గూర్చిచెలియును. రాయలు కమిషనులు కొండుపేటలు కాన్ఫరెన్సు పనిలేదు.

ప్రభుత్వమువారు నేడు కొంత సంతోషములో వదలి జేసిరి. నేను జేసిన విమర్శమునందు ప్రభుత్వ గారి వాక్యములకును భావములకు అపారములు గల్గింపలేదని తలంచెదను. నేను మాన్వోకటకు ముందుగా, ఈ విషయమై పార్లమెంటువారిక విడిచి చర్చించునపుడు జేసినిబట్టి పని నడుపవలయునో జెప్పెదను. మొదటికిమనగా: ఈ దేశమును పార్లమెంటును 191లో ఉదారముతో నొసంగిన కాననమునుండి వెనుకకు పోకుండ దానియందు విశ్వాసముతోనే పనిజేయు నుద్దేశించి యుండును. రెండవదేవునగా, ఈ నూతనవిధానపు చేరలు భూమిలో పాడుకొనినకై బ్రెటికి లాగ పనిలేదు. ఏమైనలోపములున్నయెడల సరిజేయుటగాని మొక్క నసలే వెరికజేయకుడు. భారతదేశము స్వరాజ్యమునకు సిద్ధముగాలేదు.

మూడవదేవునగా భారతదేశ మిప్పటి పరిణామదశలో జ్వేరిపాలనమునకు సిద్ధముగ నున్నదని యీ దేశములోగాని భారతదేశములోగాని అలోచనలవారెవరును, అనబాలరు, ఒకవేళ తొందరజేసి యీ అంతరములో భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనమునే యిచ్చునెడల భారత దేశములో మీ ప్రభుత్వమునకే గాక భారతదేశమునకుగూడ వివాదకరముగనుండును. దానితో భారతదేశము అరాచకములోనికి దిగును. అట్టిదానినం

డియే మనము 150 సం. కల్గింద తప్పించితిమి. ఇకను కాన్యా కష్టముజేసికొని జీవించు లక్షుల లదియంద నాశనమై పోయెదరు. ఈ ఆందోళన పరుకు వారిమాటయేలేదు. సాపమి లక్షులకొలదిమంది భారతదేశములోని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమే రక్షణవోసిగి మోక్షము నిచ్చునని నమ్ముకొనియుండురు.

మనము జిల్లయించిన మార్గమును దప్పకుండ బాగ్రత్తగ జూపుమంతట మన యాదర్శమైయుండవలెను. దానికల్లనే భారతీయులలో నభివృద్ధిమార్గముననున్న వారు స్వాధీనముగ నభివృద్ధి గాంచగలరు ఎట్టి దోర్జన్యముచేతను ప్రతిఘోషమునకు మనము లొంగరాదు. ఇంకను ముఖ్యమేమనగా మనము భారత దేశములో మితవాదిపక్షమునకు బలమొసంగి ప్రోత్సహించవలయును. ఆమితవాదులకు ప్రభుత్వమువారు తమకు యండ నిచ్చెద రాజీయ ప్రభుత్వము యిదివరకు వారిచ్చినదానికన్న యెక్కువ నిచ్చునా యని సందేహముండుటవలన కాలనిలవకు న్నార మీరుమితవాదిపక్షమును బలపరచి వారి కండ గ నిలచిమాడుడు. ఈక్రొత్త మాద్యలన్నిటి కంటెను అది యే భారతదేశమునకు మంచిసేవజేయుటయగును.

ప్రతిఘోషము నిరోధించవలెను

ప్రభుత్వ గారు జెప్పిన ఒక విషయముతో మాత్రము నేను సంపూర్ణముగ నేకీభవించెదను. ఆ విషయమిట్లు. "ఈ సమస్యను పరిష్కరించుటెట్లు? అన్వేషకరమార్గముల మెల్ల నే యిది పరిష్కారముగాగలదు" అమాటపట్టమే. భారతదేశములో నేపక్షముతోగాని, పోరాడవలెననిమాటయెవ్వరినిలేదు. భారతీయులలో శ్రేష్ఠులైనవారు మనభావములను గ్రహించి సానుభూతితో నుండుటలు చేయవలెను వారు. సహకారము జేయునట్లు జేసితిలేని యావిధానమువిజయును గాంచును. సార్వభౌమని ప్రభుత్వనిధాన మయ్యదియే యైవో వారు మేము బలము నొసంగెదమని నచ్చువచ్చును. వారువిప్లవకరమగు యెక్కువ పనలను జేసెదరేని ప్రజల సంబంధము వచ్చు మాటయే నిజము. వారట్లు జేసెదరని నేను నచ్చును. వివను వారు జేయుపనలలో వారు పార్లమెంటులోనున్నంత కాలము ఒకటి మాత్రము గమనింప విన్నవించెదను. నే నేమియు మనస్సునకు కష్టమును గలుగజేయు విషయమును జెప్పవలదుగానలేదు కాని యిప్పుడున్న సార్వభౌమ ప్రభుత్వము యీ సభలోను చురి యొక సభలోను వ్యర్థ సంఖ్యాకులే యని యీ యావిషయమున నేమైన నెక్కువమాన్యులు జేయవలెనన్న వారి కేమియు సభికారములేదనియు మాత్రము చెలియుని నమ్మగను. వారట్టిమార్పు నేమైన తలపెట్టునెవల పార్లమెంటుతో నీ విషయమై సంప్రతింపవలసియుండును. ఇండియాను పాలించునది పార్లమెంటుగాని, ఆ బెంచి వివాదనో ధిల్లీలోనో యుండు ఒక వ్యక్తిగానేరదు. పార్లమెంటువారు యిప్పుడున్న విధానము విజయవంతమగునట్లు సర్వప్రయత్నములజేసెదరు. దానిని ద్వంసముజేయుటకు యెట్టి ప్రయత్నముజేసిననుగాని పార్లమెంటు నిరోధించితిరుపని నేను నమ్ముచున్నాను.

వ్యాయామ వార్తలు

ఎస్. వి. ఎ. ఎ. కెర్నిసు పందెములు
నిన్న సాంకలము ఎస్. వి. ఎ. ఎ. వ్యాయామగ్రంథము వందు మిక్కిలు డబ్బులు ఆంగ్లపదెట్లు శుభమైనట్లు సత్తి శివారజేలు గార్లకు, గోంపల్లెనతి రావు స్వామి గార్లకు జరిగెను. దుమ్మెత్తునతి పక్షమే రెండునెట్లులో విజయము గాంచెను. యెట్టి నెట్లు చాలనేవు మంచిపాటితో జరిగెను. కాని, రెండవది అతిసులభముగా పూర్తి అయ్యెను. పిళ్ళ, సి. రావు స్వామి ఆలూసోదడుకు వి కటవాహునలూర్లు జాపాకు అటగాండు టోపానగ కానిన రాగార్లతో అడి అతిసులభముగా రెలమకొరి. జపానువారి అటయంద సంపుగానుండెను. కాని గజపులేదు. అటకు గన్నగగాక, సి. సి. రావు స్వామి అయ్యుడు గారు మున్నగువారువచ్చిరి. గవర్నరుగారు, జపానీయుల అటకు సంతసించి, ఎస్. వి. ఎ. ఎ. వారిసంగిన రెండు ముంతెడికి మారణలను బహుమతిగా సందజేసిరి.

స్కారు వివరములు

గ. చి. వారు	మిక్కిలు డబ్బులు	ఒకే వారు
	అంత్యపందెము	
గుడు హైస్కూలతి	8-6, 8-1	గోంపల్లెనతి
కొంగరవేలు		రామస్వామి
	క్రీడకర పందెము	
రామస్వామి	8-4, 8-4	టోపానగ
నెల్లట్రామానుజము		కారముగ

ప్రభుత్వము వారు పూర్వము తప్పకేవలముగవచ్చును వచ్చు
గనే తప్పకుండు నిమిషాని కరర్తించు చున్న వారనియు అన్ని వా
రులవారిని బహుళ సమహాస్య చున్నారనియు భావన గాను
తెలియుచేసిరి. మొత్తముమీద 118000 పానులను యిచ్చుట కం
గీకరించి. ఆదివారమునాడు సామ్రాజ్యరక్ష్యపదర్పన క్రమేతము
లను తెరచి అందులోనికి రానిచ్చినవారినుండి దబ్బులీసికొన్న
అగ్రముని సర్వత్రుకు హెస్టింగ్సుగారనిక.

సింగపూరు నాకాశయము

కామన్సునభలో రామన్నచర్చ-మొత్తము ఖర్చు

బీట్లు, అర్ధరాత్రి మార్చి 19:— నేటివరకు సింగపూరు నాకాశయము నిమిత్తము 70000 పాతము మొత్తము ఖర్చు అయినది నాకాశయ కార్యదర్శి తెలియజేసెను. ఈ విధానమును ఆపివేయుటకు ఇంకా కొంతమంది మొత్తము వర్తకమును ప్రభుత్వమునా రీతిధానమును ఆపుజేయుటకు జేసిస్తోరియమును వచ్చెను. కామన్సునభలో చర్చించెదట. ఆపుకు ప్రభుత్వము వారు తమ ప్రతినిధిని పంపియున్నది. నిబంధనలను కార్యకర్తలతో ఒప్పందమును సుసంపూర్ణముగా ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము సెగ్గును, కొందరు కన్సల్టేటివులుగూడ ప్రభుత్వము వారికి అనుమతముగనే యున్నాడు.

పత్రికాభిప్రాయము

(ప్రభుత్వమువారి తీర్మానమును అందరూ అంగీకరించెదరు. సింగపూరు యధాప్రకారము జాగ్రత్తము చేయుటకును నాకాశయమును నూర్చునా సాధారణ యాధికారమును చూపుటకు వాటిని నిట్లుటకు విమర్శింపవలెను. వీరివలన సామాజ్యమునకు భంగము ఏమియు రాకలకు. దూరప్రాచ్యమునకు మరలకంటె నెక్కువగా పరిశోధించుటకు ఇవ్వవలెను. వారిలో మనకు సోటి లేదు.

సింగపూరు నాకాశయమును సాగించిరని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారియందు విశ్వాసము పోవుననియు (ప్రభుత్వము లందు ఆయంధసానుగ్రహించు సోటి బహుముదమునందు లిఖించు పత్రిక ప్రాస నడుపుచున్నది. దీని తూర్పుయందీను దీవులందు దీని ప్రభుత్వమువారు వెదకసామున నాకాశయమును నిర్మించుటకు తలపెట్టినది తెలియజేసెను.

సింగపూరు నాకాశయవిధానము అవిశేషమైంది. దానిని తలపెట్టుట అపవర్తకమును సీటియంతులందు రాళ్లను ఖనియింపు అలలు ఒకదాని వెనుక ఒకటి కరంపరలై జాగ్రత్తమునందు అపవర్తకమును మనముందు ఇంతకును అపరిమితముగ జనియనని పూర్వ పత్రిక వాదించుచున్నది. ఈ అనుమానము, అపవర్తకము కన్పక గలగు నడుచుచున్నది.

బ్రిటిషువిమోచనము

బ్రిటిషు నాకాశయము నిమిత్తము ప్రభుత్వము తిరుమావళి ములు ఏర్పాటు జేయుచున్నందు ఇందులో తిరిమిమిత్తమును, ప్రత్యేక అవసరము నిమిత్తమును ఏర్పాటు జేయుచున్నది. ప్రత్యేక అవసరము నిమిత్తమును ఏర్పాటు జేయుచున్నది. 1924-25 లో ఈవిమోచనముల సంఖ్యను 84 నుండి 112 కును పెంచుచున్నది.

ప్రధానామాత్యుని ఖండనము

మనము సింగపూరు నాకాశయవిధానమును మానుటకు దోమినియనుల సహకారమును కోరవలెను. మున్ను మాకుతప్ప విద్యవిధానమునకును విద్యుత్తులకును సరియించియుంచే సహకారమును సంపాదించుటకు పోవుదమనుట అసంగతము. ఈవిధానమును వలంబించితిమేని ప్రభుత్వవిధానము విధానమును అంతర్జాతీయములకు నమృతము జరిగియున్నది. ప్రభుత్వము వారికి స్థిరము మనము వాటినిది. ఆయుధసాగుని గూడ ఇంత జరిమితి ఏర్పరగా కుండు జేయ నెత్తిండు ప్రయత్నములకు భంగముకలుగును. అస్థిరీయవాదు ప్రభుత్వము వారి అంతర్జాతీయవిధానమును వ్యాపకముగానుగ ఆమోదించిరి. ఆయుధసాగుని ఇంకను తగ్గించుట అంతర్జాతీయములకు భంగముకలుగును. ఎక్కువ తెలిసికొనవలెను. అట్టి కమిషనును మనము విధానమును సాగించితిమేని తిరిమిమిత్తము ప్రతిపాదింపి చు నమిదా నమనకు అసాధారణము గల్గును. ప్రతిపక్షముల వారును ప్రభుత్వము వారి విధానమును ధైర్యముతో వలంబించుటకు కావలెను. కాంతిపర్వముని స్పష్టముగాను కార్యకర్తలనుగ్రహించు సంతకమును వెలుబికిరి. ప్రభుత్వమువారి ఏర్పాటుకు తాంకికరింపిని స్పష్టముగానుగ నెర్పించుటకు ప్రభుత్వము వారు కాంతి పర్వమునుగూడ పోషించిరి. కన్సల్టేటివులు అధికారమును స్వీకరించినవెంటనే సింగపూరునాకాశయమును వలంబించుటకు సురక్ష ప్రారంభించదని కర్మలనుమొదలగారిరి.

జామినియను ప్రధానామాత్యుని

యభిప్రాయములు

అంకక, మార్చి 18:—కనకా ఇర్లండువారు తమ కలహా నీతికలంపజేతు. అట్టి రియూ న్యూ జలండు న్యూజలండులందు ప్రధానమంత్రిల సింగపూరు నాకాశయవిధా

నమును సాగించవలెనని. సామాజ్య ప్రభుత్వమువారు కలంబించిన కర్తవ్య కాంతిపర్వముని.

మధ్యధానమునుగూడ నాకాశయము నుండు రియూ గామమును విడిచి ములు కలంబించిరిని తెలియజేసెను. (ప్రభుత్వ తెలియజేసెను.

సింగపూరు నాకాశయవిధానమును విడిచివేయుట విచారకరమని కర్ణాధిపతి ప్రభుత్వ ఉపసాదించిన తీర్మానమును ప్రభుత్వ సభలో అంగీకరించబడెను. సామాజ్యకర్త వారంగీకరించుటను సింగపూరు నాకాశయమును స్థాపించిన వర్తము అభివృద్ధియగుననియు దోమినియనులకు జేయవలెను ముందు కాంతిపర్వముని దీనియు ఇదిఅవసరమనియు కర్ణాధిపతి ప్రభుత్వ నమృతము.

ఒక్కసాపాగయినా దోమినియనుగ నెక్కువలదిని సరకును గొంపోయిండులకు (బ్రిటిషు ఒక సిగ్నలికి 10 దాలరుల అవసరము 7 రోపాలు జేయుచు 100 రోపాలు అవసరమునుగూడ జేయవలెను. ఇకముందు అట్టి పనిచేయ మనుటచే ఇంతటితో వదిలిపెట్టిరి.

మధరాసు శాసనసభ

నేటి ప్రశ్నోత్తరములు

రాజకీయఖియిదీలు

సి. వి. వెంకటేశ్వరయ్యగారు:—రాజకీయఖియిదీలలో నేరడులను, వూచియు నీతియందును జేయవలెనని వారిలోను, యెంతమంది ప్రత్యేక దీవిజనులందును? ఉ:—ఈక్రింది వారలకు ప్రత్యేక దీవిజనులలో నుండిరి. (1) టి. ఎన్. నటరాజుగారి కుమారులు. (2) జి. కర్ణాధిపతి, రాజమండ్రి. (3) ఎన్. వారాహయ్యగారు, మధుర. (4) యాదావరాయగారు, మదరాసు. (5) బాలకృష్ణకృష్ణ, తిరువనాంతపురి. (6) ఎన్. కృష్ణస్వామియ్యగారు, మదరాసు. (7) చంద్రశేఖరరెడ్డి, నెల్లూరు. దీనియొక్కరినిగూడ సీమిగారి ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను.

సి. వి. వెం. అయ్యగారు:—ఇందు యిదివరకు ప్రాధికారముగూడినవారినిగూడ వెలుపలజేసిగాని, ప్రభుత్వము ప్రాధికారము వారి విషయము వెలుపలజేయ. ఈ లిఖితపత్రము తయారు జేసిరి?

లామెంబరుగారు:—ఇంతవరకు స్పష్టము దీవిజనులలోనుంచి వారు ఏమి ఇదియే ప్రార్థింపజేసెను.

సి. వి. వెం. అయ్యగారు:—అసగా మొదలెక్కింది బ్రిటిషు సామాజ్యకర్తల ప్రారంభమునుండియు (ఐచ్ఛిక)

లామెంబరుగారు:—బ్రిటిషు సామాజ్యకర్తల ప్రారంభమునగా 1601 సం॥ నుండి యనుకొంటిరా, అప్పుడు స్పష్టముదీవిజనులు లేరే.

సి. వి. వెం. అయ్యగారు:—అట్లయిన యెప్పుడు ప్రారంభించిరి తెలియజేయరా?

లామెంబరుగారు:—1923 సం॥ లో అట్టి ఉత్తరము ఒకటి జేయబడినది.

అయ్యగారు:—1923 లోనా 1922 లోనా?

లామెంబరుగారు:—ఈఉత్తరము 1922 లోనే జేయబడినది గాని, 1923 లో ఆచరణలో పెట్టబడెను.

కె. కె. వి. రెడ్డిగారు:—ఈమధ్య కాలమున ప్రతి కలహా కొన్ని వ్యాసములు వ్రాసియును రాజప్రభుత్వమునకు జేయవలెనని రామచంద్రరావుగారి విషయము ప్రభుత్వమువారు గమనించిరా?

లామెంబరుగారు:—నే నాకాశయము స్పష్టము చేయవలెను.

కె. కె. వి. రెడ్డిగారు:—అయిన ఒకవాడు ఉదయమున నెక్కువజేసి అందు సామంతులమునా విచారింపజేయించి కంకటి ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయరా?

లామెంబరుగారు:—కారాధికారిగూడ అట్లు జరిగినట్లే తెలియజేయబడి.

కె. కె. వి. రెడ్డిగారు:—హిందూత్వలో యీ విచారణము గూర్చి వ్రాసిన ప్రధానవ్యాసములను ప్రభుత్వము వారు గమనించిరా?

లామెంబరుగారు:—దానిపై ప్రధానవ్యాసము? అవును. జాచితిని.

కె. కె. వి. రెడ్డి:—అయిన రాజకీయ ఖియిదీ అవునా కాదా?

లామెంబరుగారు:—మేజిస్ట్రేటుగా కట్టి ఉత్తరము నిర్దిష్టము చేయవలెను.

సి. ఆర్. రెడ్డి:—అయిన స్పష్టము దీవిజనులలో తెలుసా? లామెంబరు:—నా స్పష్టము దీవిజనులు, తెలియజేయవలెను.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:—ప్రత్యేకముగ యీకేసును విచారింపి అయిన స్పష్టము దీవిజనులలో చేరెదరా?

లామెంబరు:—అయిన అయిన విచారింపబడును.

సి. వి. వెం. అయ్యగారు:—అయిన ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమునందు తెలిసిన అట్టిక యెప్పుడు తయారుయినది.

లామెంబరు:—అయిన ప్రత్యుత్తరము స్పష్టముగా తెలియజేయబడును.

కర్ణాధిపతి కర్ణాధిపతి మేజిస్ట్రేటులకు యిచ్చిన విషయములో రాజకీయకేసు అయినదిగానిది కర్ణాధిపతి అధికారిగాని రాజకీయ తెలిసికొనరాదు.

లామెంబరుగారు:—ఇప్పుడును నిబంధనల ప్రకారము మేజిస్ట్రేటులు అట్టి నిర్ణయమును జేయవలెను.

కర్ణాధిపతి:—స్పష్టము దీవిజనులకు చేర్చి బయటిలను వారిని జేయించిన మేజిస్ట్రేటులు సహజము అట్లు జేయరాని లామెంబరుగారు యిచ్చుచే జేప్పగానిది. అట్లయినయెడల రాజకీయ నేరములకు జేయవలెనని వారివిషయములలో ప్రభుత్వము వారు జోక్యము జల్పించుకొని వారిని రాజకీయములకు జేయవలెనని ఉత్తరము జేయవలెనా?

లామెంబరు:—మేజిస్ట్రేటులు తేలికదీయవలెను. అయిన ప్రభుత్వములను అట్టి అట్లెడి దోషముగ జూడవలెను. దోషములకు అధికారియిచ్చు ఉత్తరము జేయబడింది.

కామన్సు యిచ్చుచు యీవిషయమును ప్రభుత్వమువారి కేసుయందు అధికారము లేదు.

సి. వి. వెం. అయ్యగారు:—రాజకీయ ప్రాధికార విషయములలో భారత ప్రభుత్వమునుండి యేమయిన ఉత్తరములు వచ్చెనా అని తెలిసికొనరాదు.

కె. కె. వి. వ్యాసగారు:—అట్టి ఉత్తరములు నాకేసు యందు గోరింపలేదు.

కె. వి. రెడ్డి వారు:—గమచంద్రరావుగారి విషయము లామెంబరుగారు విచారింపరా?

లామెంబరు:—అట్లు జేయవలెనని యిచ్చిరే తెలిసితిని.

మధురజిల్లా గ్రామములలో కక్షలు

మనస్సులను చంపుట, కొంపలు తగులజేట్టుట

మధుర, మార్చి 19:—మధురలో కొన్ని మైళ్లదూరములో నున్న సకయలూరు మట్టప్రక్క గ్రామములలో కక్షలుండుటవలన మూడుదినముల క్రిందట ఒక గ్రామములో నోదొమ్మి జరిగి ఒకనికి యెక్కువగా గాయములు తగిలెను. మధుర జైళ్లకాలకు గొంపోయిరి గాని అతడు నిన్ను చనిపోయెను. తొడకల్ గ్రామములో 16 వ తేదీవ్రాతి ఒక అరడ జను కొంపలు తగులజేట్టు జేయ. మనసటిరాతి దాని ప్రాసమును గోమచితులం గ్రామములో కొన్ని కడ్డెరాయలు తగులజేట్టు జేయ. ఆ గ్రామములో నేనిన్న రాత్రి ఒక వాడు నిద్రకును తగులజేట్టు జేయ. 18 వేదీరాతి మాదియొక్కవలం గ్రామమున కొంతమంది ఆయనపొయిల ఒక గ్రామముని యింట్లో ప్రవేశించి తిరగదగాంచి వారినినెత్తుకొనియిరి. (కె.కె.)

బొంబాయి శాసనసభ

హద్దీమనుగారిపై అంతును తొలగించు తీర్మానము ప్రోసి వేయబడెను

బొంబాయి, మార్చి 20:—హద్దీమను గానై అంతును తొలగించుదని వాదించువాడు తెచ్చిన తీర్మానము బొంబాయి శాసనసభలో 43 ఓట్లు ప్రతిపాదనగా వచ్చుటవలన ప్రోసిజేయబడెను. అనుమతముగా 31 ఓట్లు మాత్రము వచ్చెను. తీర్మానము నిరాకరింపబడి:పును ఉద్వేగులు పెట్టుచురని తమ సంతోషమును తెలియజరిగె.

సూరతు మున్సిసిపాలిటీ తిరిగి యిచ్చి వేయుట

ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనముకొన్న మున్సిసిపాలిటీ తిరిగి యిచ్చి వేయబడెను. తిరిగి మున్సిసిపాలిటీని ఒకసంవత్సరము దీనిలో గాని కిఫాయతుచేసిన తీర్మానము కంగీకరింపబడు స్థానిక ప్రభుత్వములకు పాతరాముల గానై విషయమును ప్రకటించిపప్పుడు లనుదొంగులు చచ్చుట వరది. (కె.కె.)

జూబులు

పల్లెటూరు పత్రికాకార్యాలయము నిడదవోలు

ఇదివరలో యీ పత్రిక కలెక్షనుండి వెలుగుచున్నది. యిప్పుడు యీ కార్యాలయమును దీని నుండి శ్రీ. లి. త. ము. దా. కుర్ర కాలమును కూడ కలెక్షనుండి నిడదవోలునకు మార్చబడి నందున మీకిది సలహాదించిన పుస్తకములు నిడదవోలునకే పంపించినాము.

వ్యవస్థాపకుడు.

శిరోమణిగురుద్వారా ప్రబంధకమిటి

గంగాంజులగురు ఈక్రింద కేర్పాటినవారు ఈ విరాళముల నంపుచున్నారు.

1. దిగుమర్తి వెంకటరామస్వామి 0-4-0
2. గాదె రాజమన్నులు 0-1-0
3. మె. లక్ష్మీనారాయణ 0-4-0
4. శ్రీనగం వెంకటరత్నం 0-4-0
5. ఇ. నాగస్వామిరాజు 0-1-0
6. న్యాయశిల నారాయణమూర్తి 0-2-0

దిగుమర్తి వెంకటరామస్వామి.

కార్యదర్శి.

పశ్చిమకృష్ణామండల జాతీయోప సంఘసభ

ఈనెల 27-న తేదీ గురువారము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు బెజవాడ తాలూకా కంకిపాడులోని లోకలభ్యంకు సరేయిలో పశ్చిమకృష్ణాజిల్లాసంఘ సామాన్య సభ జరుగును. సాయంత్రము భవీరంగసభగూడ జరుగును. శ్రీ. కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావుగారున్న అయ్యదేవర కాశేశ్వరపు గారున్న విచ్చేయుదురు. జిల్లాలో ప్రచారము, గాంధీభాషానిధి కనూళ్లపల్లిపట్టు మొదలగు ప్రాంతాల్లోని విషయాలు చర్చించ బడును. ప్రచారమునకు గాంధీభాషానిధి కనూళ్లపట్టు కొన్ని ట్లుగా వీసడి అక్కడినుండియే బైటబేర జిల్లాలోని వివిధ ప్రాంతములకు పంపింపబడును. కావున సభ్యులందరూ తప్పక విచ్చేయ ప్రార్థనము. ప్రచారము సల్ప నిచ్చునచు వారు వీసడి నుండియే బైటబేర పట్టుటకు సంసిద్ధులై రావలయును. గోవిందరాజ వెంకటేశ్వర రావు.

కశ్చిమకృష్ణాజిల్లా కౌగ్రెన్ భజనసంఘసభ్యులు.

నెల్లూరుజిల్లా కౌగ్రెన్ భజనసంఘము

క్రొత్త యెన్నికలు

1924 న ఘంటసర్ నుండి ఏ. వెల్. నెల 6 తేదీ ఆదివారం ప్రదానము 8 గంటలకు నెల్లూరుజిల్లా కౌగ్రెన్ కార్యాలయమున జిల్లా సామాన్యసభయొక్క కార్యనిర్వాహక సభయొక్క జరుగును. ఆదివారము 1924 న సంవత్సరమునకు క్రొత్తగా ఎన్నికలు జరిగి క్రొత్తసంఘము యేర్పడును గాన ఈలోగా క్రతి ఫి. గ. వారు సభలచేసి ఫిర్యాదు 5 గురు ప్రతినిధులను జిల్లాసంఘము నకు పంపుకొన ప్రార్థన. ప్రతినిధుల కేర్పడి ఏ. వెల్. 6 తేదీ ఉదయములోపల కార్యాలయమున చేరవలసి యుండును.

కార్యక్రమము

1. 1923 జనవరి మొదలు 1924 మార్చి ఆఖరువరకు జిల్లాసంఘ కార్యనివేదిక.
 2. కడపిన 8 నెలల లెక్కలు.
 3. మాత్ర జిల్లా కౌగ్రెన్ భజనసంఘము సమావేశమగుట.
 4. వంచనవిధి.
 5. జిల్లాసంఘముయొక్క వివిధ కాభాధికారము ఈస సంఘములకు పంపిన కార్యనివేదికలు సలహా ఆలోచించుట.
 6. జేకోరాధికల యేర్పాటు.
 7. ఆరీ. ఆ.
 8. ఖద్దర ప్రచారమునకు వాటూ కడపిని ఖద్దర వ్యాపారసంఘముల యేర్పాటు.
 9. ఇతర ముఖ్యమైన విషయాలు.
- పై సభలోపాటు ఖద్దర అప్పు బోర్డువారిసభయు జరుగును.

వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య

కార్యదర్శి.

శృంగవృక్షకోట తాలూకా

కౌగ్రెన్ భజనసంఘము

కౌగ్రెన్ ప్రచారమునకు ప్రచారకుల ఉత్సాహము కంటే గ్రామజనుల పాటలు ఎక్కువ అవ్వవలయును కొన్ని వోలులలో కావచ్చుచున్నవి. అందులో క్రస్తుము శృంగ మంపుకోట తాలూకా తిమిడి ఫిర్యాదులో శాక కౌగ్రెన్ భజనసంఘము నేర్పాటుచేసి తనూలమున ప్రచారకుల భారమును కొంత తగ్గించునెంచితిమి. ఫిర్యాదులోని క్రతి భజనకును కొన్ని జాతీయ కీర్తనలును, పదములును, ముందు ఉచితముగా పంచివెట్టవలసియుండుటచే ఈ పాల్గులు బహుళ 80 లోగా నట్లు గావించెదము. వీయట రాబోవు వైకాభిమానులలో భజనల నన్నింటిని నోకవోట సమావేశపరచిగాని కేటావోటగాని “భజనపాటీ” పెట్టి తరగతులనుబట్టి బహుమతులతోఁ బడును. మాఫిర్యాదులో పదములు పాడుకొని జీవించు నిరుపేద దాసరి కుటుంబములు పంచలకొలిది కలవు. వారలకు ద్వీపద వరస పదముల నిచ్చి పాఠముచేయించి అందులోకూడ పోటీ నేర్పాటుచేసి వారలకును బహుమతు లిచ్చెదము.

భజనలకప్పు బహుమతులు:— ౧. మూర్తపాక, ౨. చంద్రపాగు, 3. విజయవరము, ౪. నెడలికంచెలు జాతీయ సతాకముల మొదలైనవి.— పదములకు బహుమతులు:— ఖద్దరకాటనలు, ఖద్దర విడిద ప్రయములు లోనగును—ఉత్సాహభిమానులు కౌగ్రెన్ చందాముగాని బహుమతులుగాని ఈక్రింద సంతకములు చేసినవారిలో ఫిర్యాదు కార్యదర్శిపేర పంప చేదెదము. ఎవరైన చక్కనికైతిని పదములుగాని కీర్తనలుగాని సహాయసాకరణ తీర్చును, సహాయ నిరాకరణ తరీత్రములు పూర్తిగా నెల్లడించునని రచించి పంపిన వందఃపూర్వకముగా స్వీకరించెదము. వానిలో నెవరిపట్లను అసంతోషము ద్వేష భావము కానరాకుండదు.

౧. కవికొండ-వెంకట సత్యనారాయణమూర్తి (తిమిడి ఫిర్యాదు-కౌగ్రెన్ కార్యదర్శి)

౨. పిల్ల-రాములు (తిమిడిగ్రామ కౌగ్రెన్ కార్యదర్శి)

3. బొడ్డపాటి సత్యనారాయణ (బొడ్డం కార్యదర్శి)

౪. కల్లంకెట్టి స్వామినాయుడు (బొడ్డం సహాయ కార్యదర్శి)

గో కూనిరెడ్డి బంగారునాయుడు (పాఠశాలకార్యదర్శి)

తిమిడి ఫిర్యాదు కౌగ్రెన్ భజనసంఘసభ్యులు.

జ. గారెడ్డి కూడెం ఆసుపత్రి పోగూడను

జంగారెడ్డిగూడెం ఆసుపత్రి 1-4-24 తేదీ లగాయతు తీసివేయవలసినదిగా శ్రీ పోలవరం తాలూకా బోర్డు వెసిడెంటు వారు పుత్తరపు జారీచేయించినారు. ఇది మిక్కిలి యన్యాయము. ఈ ఆసుపత్రిపట్ల యీగ్రామము ప్రజలేగాక సుమారు 400 ఏజన్సీ గ్రామాలవారు వైద్యమహింస సుఖించుచున్నారు. యెటుమాచినను 40 మైళ్లదూరములో ఆసుపత్రిలేదు. యితర వైద్యులైనారే. తాలూకాబోర్డులో సామ్యు లేనంతమాత్రాన ఆసుపత్రి తీసివేయటం అధర్మము. యీపాటి స్వల్పఖర్చు యే యితర ఖర్చులలో నైన మినహాయించి ఈ పుష్కారము చేయుట అధర్మము. అట్లు యితరమాత్రము చేయుటకు వీలులేని అసందర్భము కలిగినయెడల శ్రీ గవర్న మెంటువారైనా యీపాటుస్వల్పఖర్చు భరించి ఆ నేకశేలప్రజలకు వైద్యసహాయముచేయుట మహాపుణ్య కార్యము. ఈ విషయమును గురించి శ్రీ గవర్న మెంటువారికిన్ని కాననసభాపంతులకున్న తదితర గొప్ప పుష్కారములకున్న మహాజ్యోతిషగ్రామములకు పంపుకొనివున్నాము. దయార్ద్రహృదయలైన శ్రీ గవర్న మెంటువారు ఈయేజన్సీ బీద ప్రజల మొర నాలకించి 1-4-24 తేదీ లగాయతు మామూలు మోస్తరుగా మందులు దయచేయించగలందులకును ఆసుపత్రి కాళ్ళతముగా పుండేట్టు పుత్తరములు దయచేయించగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము.

గోదావరి యేజన్సీ ప్రజలు

శ్రీ వేటపాలెం హిందూ యువజన సంఘభవనమును శ్రీమద్రామాంజనేయ సుబ్రహ్మణ్యులు యోగమును పర్యం తము వారికధారాపమున కాలక్షేపము జరిగించ సం. 1923-24 17 తేదీనుండి ప్రారంభించినారము. భవవృద్ధులెల్లరు దయచేయుచు తమసహాయప్రార్థనాముల నొసంగ ప్రార్థించుట.— ఉ. వెం. శ్రేష్ఠి.

శ్రీ సరస్వతీనిలయబహుమతి పరీక్షలు (కూచిపూడి)

(౧౯౨౪)

వెనుకటివలెగాక పరీక్షలు సులభముగా నుండును. ఈ పరీక్షలు ఏప్రిల్ 1 నెల మూడవవారములో జరుగును. శ్రీ వాచికలెలను నువ్వురావేవరదినమైన ఆర్యభానిధి (కథకు భాగము) తలనెండ్లగంధము. ఆరవరగతికి క్రింది తరగతుల పాఠశాలికలు పరీక్షకు రావచ్చును. కథల వివరపద్యములు కంఠస్థములై యుండవలెను. ఎవరిగ్రామమున వారికి తరీక్షాస్థానము అందును. అయితే తరీక్షాస్థానమైన గ్రామములో జరిగింపవచ్చువారు అందుగురకు రిక్కువ యుండగూడదు. పరీక్షకు కాగితములు అభ్యర్థులు తెచ్చుకొన నక్కరలేదు. దరఖాస్తులు ఈమార్చి నెలఖరులోగా కార్యదర్శికి చేరవలెను. ఈపరీక్షలు తెనాలితాలూకా వారికే వర్తియెను.

దరఖాస్తు నమూనా

అభ్యర్థి పేరు - వయస్సు - తరగతి - (గ్రామము).

ప్ర. ఉపాధ్యాయుని సంతకము.

మనవి: జ్ఞాపకదములును, బుద్ధి విశాసకరములు నయిన కథలు పాఠశాల తెలియజేయుటయే, కథలలోనికైతి, మాటల ప్రయోగము గమనింపజేయుటయు మామూల్యోద్దేశము.

కూచిపూడి,

రామకోటి

శ్రీ సరస్వతీనిలయ వ్యా యా మ ము లు

తెనాలితాలూకా

(అభ్యర్థుడు తెనాలికేంద్రీయూటీ ఇన్స్ పెక్టరుగారు)

ఈ వ్యాయామములు ౧౯౧౯ సంవత్సరములో నెల కొల్పబడి తెనాలి, ఎనకలపూడి, కూచిపూడి, పేరుకలపూడి గ్రామములలో జరిగినవి. ఈ సంవత్సరము ఏ గ్రామమువాడను ఆహ్వానించినయెడలేదు. ఇంకనెవరు యిప్పుడై ఆక వెట్టుకొని యుంటిమి. వారు యీసంవత్సరము మానకొట్టు నాకు జాలువచ్చునది. ఈ వ్యాయామములకు వెండి సరస్వతీవిగ్రహము ఒక ఒహుమతి. మరుసగా మూడుసంవత్సరములు 70 లినిముడల యీవిగ్రహము ఆపాతకాలకు కాళ్ళతముగా నుండును. ఇదిగాక మూడుందెములలో కథకుబహుమానములు పొందినవారికి ఒక ఒహుమాన పతక ముండును. ఇదిగాక ఆయా ఆటలలో గెలపొందినవారికి తగిన బహుమతులుగూడ నుండును. ఈ వివరపద్యములు ఆహ్వానింపకువారు భరించునవి. పై రెండుబహుమతులు నియంసభ్యులలో ఒక రొంగుగదన. ఈ ఈ వ్యాయామములు మధ్యమధ్య జరుగవలెండుటచే ఆ కథకుడు విగ్రహమున, పతకమును ఈ వ్యాయామముల సందర్భములో గాక ఇంకోక సందర్భములో నుపయోగింపవలెననిగాదు. శ్రీ సరస్వతీనిలయ వ్యాయామములని గాకపోయినను ‘తాలూకా వ్యాయామములు’ అను పేరుతో క్రతి సంవత్సరము తాలూకా లోని గ్రామములవారు ఆహ్వానించుచుండినయెడల ఈ ఒహు మతులు యీ వ్యాయామములకే ఉండును. వ్యాయామములకు రు. ౬౦ లేక ౭౦ ల కంటే ఎక్కువగాదు. ఈ వ్యాయామ ములు ఎలిమెంటరీ, లేక హైయర్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలకే వర్తిండును. ఏప్రిల్ 1 నెలవరకువారములోగా ఏ గ్రామమువారు న యీ వ్యాయామముల సాహ్వానించి పై బహుమతులను వేదవిధముగా పోషంకులాగున ప్రతిష్ఠించుటగాకయని పాత కాలల కార్యనిర్వాహకులను, కథానోపాధ్యాయులను (ప్రార్థించుచున్నాను. ‘శ్రీ సరస్వతీనిలయ వ్యాయామములు’ అనుటకు బదులు ‘తాలూకా వ్యాయామములు’ అనుటకు నిలయును వారికి ఏ అభ్యంతరములేదు. ఈ వ్యాయామములను తాలూకా అంతటను చూపుచు నెలయువారి యుద్దేశ్యము. వ్యాయామ ములలో బలు చెనుగుడు, మందుకుంటు, కొట్టు, పసుపు మొదలగు ఆటముండును. ఆయా సెంటర్ క్లాసులలో యీవిషయము ఆలోచించి ఉపాధ్యాయులు ఈ సదుద్దేశ్యమును వారి చేతులలోకి తీసికొనవచ్చును.

రామకోటి

వృత్తాంతలేఖలు

రాజమహేంద్రవరము

(స్వీయవిలేఖరి)

మ్యూనిసిపలు

మార్చి 18:— మ్యూనిసిపలు ఆఫీసులో జరిగిన అల్లరి గురించి కొంతవరకు బహుముఖముగా ఆచూకింపబడిన సాక్ష్యము ఎంతమాత్రము నిశ్చయముగా చెబితము. కొందరు పోయిన సాక్ష్యము 1400 రూపాయలనియు, మరికొందరు 2000 రూపాయలనియు, మరికొందరు 8200 రూపాయలనియు తెలియజేసినారు. యథార్థము గూఢముగా నున్నది. ఈసాక్ష్యము వెంట్రాడి వాయుడుగా రను గుమాస్తా యూనియన్ స్వంతముగా కనూలు చేసిరి. కఠినికము కనూలు చేసిన సాక్ష్యము (ట్రాబిలో బయకట్టించి) కందగా వాడుకొనిరి. వాడుకేసినకప్పు యొప్పికొనిరి. మరొకొందరు వెళ్ల యొక్కొక్కము అనగా, మేనేజరు, సెక్రటరీ గూడ యావించుము యావత్తు యొగుడుగనూడ తెప్పిరట. తాము వాడుకొన్న సాక్ష్యము యావత్తు బట్టకులో యొప్పికేసిరి. మా మ్యూనిసిపలు కాన్సిలువారు మీటింగుచేసి, ఒక గవోకమిటి శేషురది ఈవిషయమును నిర్ధారణ చేయవలసినది యొప్పు తెప్పిరట. ఈవిషయము బట్టించివచ్చును కాన్సిలు యావత్తు కమిటిగా మార్చబడినది తెలియుచున్నది. ఈవిషయమును యథార్థమునకు ప్రజలకు తెలియజేయడం గ నుచుటకు కఠినములు జరుగుచున్నవని ఈయూరి ప్రజలు అనుమానమును చూపారు. ఇట్టి అసాధారణపు పరిస్థితులలో మ్యూనిసిపలు శైశ్వముగా యథార్థము యావత్తు ప్రచురించి కప్పుకేసినవారిని కఠించిన సేగాని ప్రజలకు మ్యూనిసిపలు పరిపాలనయందు నమ్మకము కలిగిపోవును.

జిల్లాకోర్టులో ఫోరరీ

రాజమహేంద్రవరములోనున్న జిల్లా నెకన్సు జడ్జిగారి కోర్టులో ఈమధ్య ఫోరరీ జరిగినది. కొన్ని జడ్జిమెంటులో జడ్జిగారి సంతకము ఫోరరీ చేసినట్లును, ఈవిషయమై విచారణ జరుగుచున్నట్లును, అట్టి విచారణఫలితముగా మొండేటి వెంకట్రామయ్యగారిని జడ్జిగారు 4 మాసములు సస్పెండు చేసినదియు తెలియుచున్నది. ఈ వెంకట్రామయ్యగారు ఒరిజినల్ నూట్సును గురించి చూచుచుండుటకు. ఈవిషయము ఈయూరి కఠినికలో కొంత కలకరము పుట్టించినది. వెంకట్రామయ్యగారిని సస్పెండు చేసిపెట్టుట వారెయిద్ద జడ్జిగారి రోక వామ్మలము తుచ్చుకొనిరి తెలియుచున్నది.

తపాలాఫీసులో తస్కరింపు

మాయూరి తపాలాఫీసులో నొక యెన్నుపాత్రెట్టు పోయినట్లును అందులకు పోస్తుకాపురగారు విచారణ జరుపుచున్నారనియు తెలియుచున్నది.

* * *

ఆంధ్రచిత్రకళా ప్రదర్శనము

కాకినాడ

కళాభారత చిత్రకళ

ఈ ప్రదర్శనమునకువచ్చు కలములు చాలవరకు వచ్చిరి. వాని వన్నిటిని అమర్చుటనూడ జరిగినది. మామూలేకము కంటి అన్ని పోలికలనుండియు కలములు కలపబడినవి. బంగారీచేయించి చాల వచ్చినవి. బొంబాయి, మదరాసు, లాహోరు, గ్వాలియరు, కలకత్తా, మొదలగు యితర ప్రాంత నులందరి నూడ చిత్రకళ లుకలెదినవి. వీని వన్నిటిని చూచుటకును ప్రస్తుతము మనశేకములో ననుభూతున్న వివిధవిధానములు, ఆయా కళాకళలను విషయము, విధానము, కాన్సిలుము అన్నియు సువ్యక్తమగును.

ఆంధ్రచిత్రకారులు

గత సంవత్సరము రాజమహేంద్రవరమున జరిగిన ప్రదర్శనమునకు కంటి యెక్కువగా ఈ ప్రదర్శనమునకు ఆంధ్ర చిత్రకారులు వారి చిత్రకళలను పంపియున్నారు. ఆంధ్రము గత సంవత్సరపు ప్రదర్శనమునకు చాల యుపయోగమును బొందిరియు, వాని ఫలితము లభ్యుడే కనీసుకుములకు చున్నవనియు ఈ మాత్రోత్సాహము తెలుపుచున్నది.

విశేషాంశములు

డాక్టరు శేషు, హెచ్.కజన్సుగారు భద్రవరదిన పురారతన ప్రాంత చిత్రకళలకొక డాక్టరు స్పెల్లాకాకు టిచ్ గారు సంపాదించి భద్రవరదిన అమూల్య చిత్రకళలుకొకడ ప్రదర్శించుటకు. ఇది ప్రత్యేకతెలియిన ప్రదర్శించుటకు.

విజయనగరము మహారాజుగారి కల్లిగారు భద్రవరదిన అమూల్య మగు పురారతన రాజపుటానా చిత్రకళలుకొకడ ఈ సాక్షిటీ వారు సంపాదించిరి. ఇదియన్నియు వేర్వేరుగా ప్రదర్శించబడును.

ఉపన్యాసములు

డాక్టరు కజన్సుగారి యుపన్యాసములేగాక డాక్టరు స్పెల్లా కామర్స్ గారు మరికొన్ని యుపన్యాసముల నిచ్చెదరు. మరికొందరు చిత్రకళాభిమానులును, నిపుణులునుగూడ యుపన్యాసముల నిచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

(రాజమండ్రి స్వీయవిలేఖరినుండి.)

గుంటూరు

మైసూరు స్టేటులో చేరిన తెంగుకూరు కాంటన్ మెంటు (జూన్ 29 కాదరా చంద్రమాశిక్వర భవన - తెంగుకూరు - కైకలెండుటో) వాస్తవ్యులకు వే. బి. శ్రీ యోగీశ్వర బి. వి. శంకరవారాజులు కాన్స్ట్రులవారు మాటయొగ రాజయోగాది సిద్ధులనుపొంది అనేకు హిమాలయ పర్యంతమునందు తీర్థయాత్రలను తెరవేర్చుకొని లోకోపకారమునకుగాను అచ్చుటకుల మనదేశములోనూడ కర్పూలు, నంద్యాల, నరసారాపుకేట వగయరా బస్తీలలో ఉపన్యాసములుచేయుచు రాజయోగవరతిగా భక్తులకు ఆననములు ప్రాణాయామ సహితముగా కాన్స్ట్రుక్టుగా ఉపదేశములుచేయుచు క్రమక్రమంబునకునుగూడ గుంటూరులోని అగ్రహారములో నొకటి కడ దొడ్డావారికత్రములో యాగములులోని కొందరి భక్తుల కోరికమీద యుండి శ్రీవక్ర సాలిగ్రామం వగైరా పూజలతోటి విజయంచేసియున్నాడు. ఇవట అరంబడకేటలో కొన్ని ఉపన్యాసములుచేసి అనేకజనులకు తృప్తికలిగి పరిమిలను వారి బహుళ లలికవగయరా అనేక కవ్వతరములయిన యోగప్రాణాయామములకు శిష్యులకు గులభోపాఠముగా ప్రవర్తించి కమాధిలక్షణమును చూపియున్నాడు. కయిశిష్యులకు కొందరి బోధించియున్నాడు. గాన మా స్వాతంత్ర్యభవనమునట్టి కయి వ్రాసిన హంకములకు భక్తులు గమనించి వారు కఠిగ్రామమునకు వచ్చి కప్పుకు తరణమును పోగట్టుకొనక కయివర్తన తెలిసికొని కొంచెమున్న యోగవిద్యను తెలిగి అభివృద్ధిలోనికి తెచ్చి ఇవాళ సాధ్యములను పొందుటకు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాడు.

(ఒకవిలేఖరి)

సూర్యూరు వేట

(ఒకవిలేఖరి)

తే 12-8-24 సాయంత్రం బహుళ గాంధీచావనంబు బహిరంగపథ జరిగినది. శ్రీయుతులు, మా. వెంకటస్వామి, వేనాటి వెంకట రెడ్డిగార్లు, ఖద్దరును గలిపి ముట్టాడిరి. శ్రీయుతులు ఇంటి కృష్ణరావుగారు, స్వరాజ్యమునకై మనకర్తవ్యము, అమదానినెరించి ముట్టాడిరి

తే 14-8-24, సాయంత్రం మరల బహిరంగపథ జరుగునని త.దోరా చేయించినారు. 4 గుంటలకే జనము చేరసాగిరి 5 గుంటలకు సభ ప్రారంభమైనది. శ్రీయుతులు మా. వెంకటస్వామిగారు ప్రార్థన నలిపిరి. కొంతవడి ఖద్దరునుగలిపి ముట్టాడిరి. తదుపరి శ్రీయుతులు ఇంటి కృష్ణరావుగారు నివాళిగోల్లెద్రును గురువార కాగపూజ సత్కారాహ విజయము మొదలగు వాటినిగలిపి గంభీరసత్కార మొనరిం ప్రజలకాగింపి తాత్పర్యపూరితముగ X జేసిరి. చిత్రకళ తిరుగుతము నిసి పాలిటికిని ప్రభుత్వమునకును జరుగుచున్న వాడుకలికాదలములను చాల విశేషముగా తెలిపి, మహాత్ముని పూజాని, మహాత్ముని మనగార్పియుతు కప్పుపురు వానిపూజానికై అర్పించవలసిన లక్షకు మనము కొంతభగమును ఉచ్చిమన వాత్సర్య తొలగించుకొనవలసినది బోధించి పూజానికై ఉండేనోదానిని బాపించిరి. అనేకులు కథలనే కావలసినేరి.

మాలవాడ

రాత్రి 9 గుంటలకు యాగ్రామ కంఠములను తెరిచాడవలెయి, విగ్రహ సోదాన మొదలగువాటిని గురించి చాల చక్కగ శ్రీరావుగారు బోధించిరి. సోదానము వదలెదమనియు, కాంటన్ మెంటు వడికెద మనియు వాగ్దానములు చేసిరి. పంపములకు తెలివదలతోనే పాతకాల నిర్బంధముని వాగ్దానమొనర్చి రాత్రి 12 గుంటలకు సభముగింది. శ్రీ రావుగారు యొక కొంతకాలముయిచ్చుటనే యందుకుట్టును, ఈకాలాభిమానగా పిర్కా మహాజనసభజనక సేయచున్నట్లును అందరి తోడ్పడవలసి నట్లును, ప్రజలను హెచ్చరించిరి.

వీరవిల్లితాలూకా ప్రచారము

పెదనందిపల్లి అగ్రహారం

ఈవర్సేము కాంగ్రెసుసంఘము స్థాపించబడినది. నుమారు వదిలంది సభ్యులు చేరిరి. ఈగ్రామమున నొక పుస్తకశాల గారము నెలకొల్పబడినది. ఈ అగ్రహారమును భూదానముగ నిచ్చినట్టియు వదిలెద ప్రభువగునట్టియు శ్రీ శ్రీ శ్రీ మగ్గనంకము నకు తిలకమగునట్టియు శ్రీ శ్రీ శ్రీ కృష్ణభూకలిశేవు మహారాజావారి స్మరణచేత నెంచి గ్రామము లా గంధాలమును శ్రీవారిపేరున నెలకొల్పినారు. గంధాలమునందు నుమారు మారు పుస్తకములున్నవి.

చిననందిపల్లి అగ్రహారం

ఈ కర్నూర గ్రామకాంగ్రెసుసంఘము స్థాపించబడినది. ఇట కార్మికులతోను రాత్రిపాతకాల నెలకొల్పబడినది. శ్రీ శ్రీ శ్రీ మహాత్ముని గారి కార్మిక విద్యాలయ మని నామాకొనెదము చేయబడినది.

వడొది

ఇవట 17 తేది తాలూకాబోర్డువారి సభ జరిగినది. బోర్డువారు తమ పాతకాలకు రాట్నములను నెలకొల్పి తీర్మానించిరి. బోర్డువారు నేతపాతకాలములను పేయికొన్నావేట, తుత్తి కొటలలోను, వడింగి మాడుగులలోను స్థాపించ తీర్మానించి వారు.

కాంగ్రెస్ ప్రచారము

మాతన సభ్యులు చేరినారు. ప్రచారము చేయుటకు శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ యి. కా. శర్మగారు, పొ. అమరయ్య శైక్విగార్లు మాడుగులనుండియు శ్రీ శ్రీ జి. వె. జి. నుబ్బారావుగారు గరర వరంనుండి ఈగ్రామము వచ్చినారు.

పొంతలకోడూరు

ఈగ్రామ కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభ యూనెల 15 తేది కనివాము మధ్యాహ్నము వాలుగుంటలకు పట్టుకాల్లి వస్త్రాలకథనమున శ్రీయుత మాడుగుల సూర్యప్రకాశరావుగారి యధ్యక్షతకేంద జరిగినది. వాటిసభకు 64రు సభ్యులు హాజర అయిరి. శ్రీ మాడుగుల వెంకట జగ్గారావు, వడిగి వెంకట సూర్యవారాయణగార్లు వగయరా 10 మంది ప్రేక్షకులుగా వచ్చియుండిరి.

వాటిసభలో కథయమున కార్యదర్శిగారిచే శ్రీయుత మాడుగుల వీరభద్రసీతారామారావుగారిచే వ్రాయబడిన యెన్నికల అభ్యంతరపు టుత్తరములను వాటి ప్రశ్నోత్తరములను జరుపబడినది. అందువై శ్రీయుత వడిగి వెంకటరమణగారిని కడకు కాగితములు యావత్తు చుకొనించి నివేదిక పోలి తియారు చేసి కడకు నివేదికయు కడకు ఉత్తరప్రశ్నోత్తరములు వగైరా నిశ్చయ యావత్తు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమువారి కేరళిలకై కఠిం అందలి వారి యభిప్రాయమును పంపవలసినదిగా కోరుచు తీర్మానించిరి.

మహాత్ముని పాదపూజానికై కనూర్లకై కార్యదర్శిగారిచే శ్రీ వసంత్ రావుగారిని నియమించుచు, అవసరమునట్టి వారి యిష్టమువచ్చిన యింపున సభ్యులను సహాయముగా జేర్చుకొనటకు తీర్మానించబడినది.

ఈనెల 18 తేది కాంగ్రెసు ప్రతిన నుగిటలే ఆచారు విజయర 50 వందల పేజీలకు అచ్చు వాసము చేయబడినట్లు మహాత్ముని ఆశీర్వాదానికై యా గ్రామసమిష్టియను నున్న శ్రీమతి వాగేళ్ల స్వామివారికి అభిషేకం చేయబడినట్టి తీర్మానించుచు కార్యదర్శిగారికి యందుకు అధికార మిచ్చబడినది. కడకు కాలమున అభ్యుదయము శ్రీయుత మాడుగుల సూర్యప్రకాశరావు జమీందారువారిచే వైది వ్రాయబడిన అచ్చు వాసమున కకు ఖర్చును ఉచితముగా నిచ్చుటకు అభయ మొనరించెను.

ఇంకను మరికొన్ని తీర్మానములు చేయుచు సభ గుమారు రెడ్డి గంటలకు మహాత్మునిగారికి శేయ ఆమ వాదములతో ముగిసెను. అంతట శ్రీకాటకం కాంగ్రెసు కార్యదర్శిగారు పి. వెంకట్రావుగారి సహాయంతో మంకళూరు కాంగ్రెసుసంఘమువారిచే నియమించబడి కడుకు, నేతకయరా నెచ్చుకొనుటకై శేకనకారాయణగారను యువకులు మాగ్రామ కాంగ్రెసుసభ వచ్చిరి. అంతట కార్యదర్శిగారు పాలిశెట్టి వసంత్ రావుగారి యాహ్వానమున కడుకుకుచు ఖాదీ అశ్రమమునందు వారికి కిర్యసేపుటకై ప్రసక్తపెట్టబడినది. ఈ ఆశ్రమమువారు కొలకలనులలో యావత్తేమ శేర్మకను విద్యార్థుల పోష్యమునకై నొక విద్యాలయమును తెవన నుద్దేశించుచున్నారు.

(ఒక విలేఖరి)

నెజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము - విన్నపి

